

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

ספר

חורבן בית המקדש

בזמן הזה

חלק ז'

על גודל האיסור של סתירת בתי

כנסיות ובתי מדרשות רח"ל.

בחלק הזה נעתקו ספרים האלו:

א. שו"ת הרדב"ז.	ו. שו"ת ישועות מלכו.
ב. שו"ת זרע אמת.	ז. שו"ת ישכיל עבדי.
ג. שו"ת חות יאיר.	ח. שו"ת כתב סופר.
ד. שו"ת חת"ס או"ח.	ט. שו"ת מהרי"א הלוי.
ה. שו"ת חת"ס יו"ד.	י. שו"ת מהרי"ט.

החיבור הזה יוצא לאור לחרפת אינשי דלא מעלי שרוצים להרוס בית המדרש ובית הכנסת בלא אנזעלעס ארצות הברית, שמתפללים ולומדים שם כבר לערך 70 שנה.

ספר

חורבן בית המקדש

בזמן הזה

על גודל האיסור של סתירת בתי כנסיות
ובתי מדרשות רח"ל

בו יבואר גודל האיסור והסכנה הגדולה החופפת על ראשי העסקנים הרוצים לסתור בתי כנסיות ובתי מדרשות – שהסותר בית הכנסת או בית המדרש יוכל ח"ו לפגוע בנפשות ילדיו או בנפשו ונפש בני ביתו ח"ו ללכת מן העולם קודם הזמן רח"ל, כמבואר בטו"ז הלכות בית הכנסת – וההורס בית הכנסת כהורס בית המקדש כמבואר בפנים הספר.

החיבור הזה יו"ל לחרפת אינשי דלא מעלי שרוצים להרוס בית המדרש ובית הכנסת בלאס אנזעלעס ארצות הברית, שמתפללים ולומדים שם כבר לערך שבעים שנה

מלוקט ע"י הרב אשר שווארץ
מחבר ספרי בית אשר על מסכתות הש"ס
ניסן תשס"ה לפ"ק – בני ברק תובב"א

עשרת הדרדב"ז

חלק ראשון

זקוקין דנורא דנפקי מפום ממלל רברבין היה האשל הגדול אשר ברמה זרנא זרבנא איש אלהים נורא הגאון הקדוש אור הבחיר המאיר ומזהיר עיני חכמים בהלכה רבינו הגדול דוד בן זמרא זלה"ה.

[רבו של רבינו בצלאל אשכנזי בעל שיטה מקובצת ורביה ררביה של סגן קודש הקדשים רבינו האר"י זלה"ה ז"ע]

ראש לגלת אריאל כי ממנו תוצאות חיים. נחל נובע מקור החכמה לתורה ולתעודה. לחמו נתן מימיו נאמנים לתת של שואל. ולהורות לכל בני ישראל היה אור כשמש זרח על מימי התורה נהרי הנמרא יאורי הקבלה ואנמי המדרשים והיו קודש קדשים.

רבינו הדרדב"ז זל היה מיוצאי ספרד והיה משיבת הנגיד רבינו יצחק הכהן שולאל [וחתום בהסכמת הנגיד ובית דינו משנת הרע"ד כמ"ש בתשובותיו סי' תרמ"ד] חיבר שלשת אלפים תשובות. ויקר תפארת על הרמב"ם בכל מקום שלא נמצא מגיד מינה. וס' מגן דוד עפי"א"ב עד האמת. וס' מצודות דוד טעמי המצות ע"ד האמת. וס' מכתם לדוד פי' שה"ש עד האמת. וס' דברי דוד על אהע"ז הנדפס בצידוף ס' הק יוסף לנכדו הר"ר יוסף זאמירו זל.

ז"ל הר"ר יצחק עקריש בהקדמתו לשה"ש הנדפס בקושטאניא שהיה מגלות ספרד והיה עשר שנים בבית הדרדב"ז. ויצא יצחק לשווא לספר סגולות הדרדב"ז אשר ראו עיניו. שהיה לו כתר תורה לאור פלפולו ילפו ההולכים בחושך ותשובותיו לכל שואל מכל העולם. ובביתו ישבו כסאות למשפט כסאות לבית דוד. ובתור העושר אוצרות סגולות ותרשיש וספיר. ובתור שם טוב עולה על גביהם. ושפט את ישראל במצרים ארבעים שנה ובירושלים ובצפת עשרים שנה. פניו כפני האר"י אין לפניו לא עולה ולא משוא פנים ולא מקנה שוחד. לפניו יכרעו שרים נדיבים וישתחוו. ורוח ה' נוססה בו והלך לעה"ק ירושלים ת"ו לחוות בנועם ה' ולבקר בהיכלו כי קדוש הוא כמלאך ה'. ולא הונח לו מרוב הכס המוטל עליו. והלך לעה"ק צפת ת"ו ושם היתה פנוחתו כבוד ז"ע.

נדפסו ראשונה בוויניציאה [שנת תק"ט] ע"י הרב סוה' דוד אשכנזי בן לאותו צדיק המקובל אלהי בעל אשל אברהם על הזוהר. ואח"כ פתחת העדר סציאותם נדפסו עוד הפעם בסדילקאוו אבל השחיתו אותם בכל פרטיהם. וכעת נדפסו בשלימות הגמור ועוד ביתר שאת מהראשונים בכמה מעלות טובות וכפולות כאשר עיני הקורא תחוינה מישרים בהסרת שיבושים לאלפים ובתקונים רבים מוקפים בציון כזה [] והכל בעינא פקחא מאוד ע"י הר"ר אהרן וואלדען נ"י.

ונשו השותפים בהוצאת הדפסה

הנגיד ר' מרדכי קאלינבערג נ"י בווארשא והנגיד ר' שלמה זעצער נ"י ביזעפאף

מחמת שהסימנים מכל החלקים היו מעורבים ונכפלו כמעט פעמים ולא היה שום סדר למו. ע"כ עשיתי סימנים חדשים מראש ועד סוף כסדר. אך לא השמטתי הסימנים הישנים המעורבים רק הצנתי אותם אלל סימן החדש בלוחיות רש"י כוס () מחמת שהפוסקים והמחשבות מביאים דברי הדרדב"ז על הסימנים הישנים. רק המפתחות שהצנתי כמו שהיו על סימני הסימנים

ח"מ להגנאים מהגלי הטובלחטיקו הגדולה דע"ק ווארשא אשר העלילו לי אח הספרי רדב"ז הישנים (דפוס וויניציאה שורדל ליווארט) על כל ימי משך הדפסה אשר הגיע להם מפיזון הארון המטח וההר"מ ז"ל אב"ד דע"ק אשר המה היו לי לעינים בעת ההנה"ה. ואחרון חביב הארון המפורסם בדורינו מזה נסתה כבי"י כ"מ דין"ק וולאזין בעל העמק שלח אשר שלח לי החלק האחרון דפוס ליווארט אשר הוא יקר המציאות והגני לחקק משעיהם לנכרה.

חלל אם נהב השם סחם בלא כוונה כנ"ד וכלל בו שיהיה נר"ך לכתוב יהודה וכוונתו כפירושו ולא נחלקה חלל אם היה נר"ך לכתוב שם וכתבו סחם בלא כוונה נהקדש ממילא ומעביר עליו הקולמוס ואפי' לדברי חכמים והיינו דלא פליגי אלא בזמן שנחכוון לכתוב יהודה דלא לא הימנא הכי לפלוגי בכותב השם בלא כוונה ולא במעטין דלפילו כפי האי לא הוי מן המובחר ואף על גב דאיכא לתרוי' דיתא ליה לאבטעין דלפילו בלא מקל רבי יהודה וכתא דתימירא עדיפא ליה מכל מקום פבעא דמלחא משמע דאם היה נר"ך לכתוב השם וכתב אותו סחם נהקדש . ואם היה נר"ך לכתוב היבא אחרת וכתב שם בהויה לשמו ומתקדש וכן למחוקו כדי לכתוב שהיבא שיהיה נר"ך והתרו בו והוא אומר מתקן אני אין חייבין עליו אלא דרך השחטה ושיבא ליה דלוינו לוקח שהרי לא קבל עליו ההתראה אלא איכא למיבטי אי עבר על לאו או לא כיון דליפטר לקדור את השם ולגנוז או לכתוב יריעה אחרת או לעשות באופן שלא ימחק ומחק עבר על לאו . או דילמא כיון דלא הוי דרך השחטה אינו עובר בלאו . ומסתברא כיון דליפטר ע"י סקנה והוא מוחק עכ"פ עובר בלאו והוה שכתב הרב ז"ל כל המאבד שם מן שמות הקדושים ולא חילק בין אם הוא דרך השחטה או לא מבטל דבכל גווניא הוא דרך השחטה כיון דליפטר בדרך אחרת . אבל גבי הסותר אכן כתב דרך השחטה וכן הבורח עלי הקדש דרך השחטה לוקח אבל דרך חיקון מותר דליפטר לתקן אם לא יסחרו ולפיקר אינו חייב אלא דרך השחטה אבל גבי כתיבת ס"ת איפטר לתקן ולא ימחקו : והו דגם סותר אכן עושה מעשה ומחוקו בנזק אבני המזבח אבל כתיב אינו מתקן דבר בשם עלמו אלא כס"ת ומטעם זה יש ללמוד שאם נפל מיפת דיו על השם מותר למוחקו שלא נחכוון אלא לתקן . וזכתי איתא בהנ"ס גבימינוי בעדיא והשפא יתא דתרווייהו מחד קרח נפקי' דכתיב ואבדתם את שם מן המקום ההוא לא תעשון כן לה' אלהיכם כל היבא דמתקן בשם עלמו מותר כל היבא דמתקן בספר אסור וכן מתקן עובר בלאו . וה"ל למה סחם הרב ז"ל המאבד שם מן השמות . ו"ל דבזמן שמתקן בשם עלמו אין זה מאבד אלא מתקן ובזמן שהוא מוחק השם כדי לתקן מתקן בשם עלמו בלאו הכי מאבד הוא ומ"מ מודה אני שאינו לוקח כיון שהוא סבר לעשות בנזק ולתקן ודכוות' כתבו רס"ו ז"ל פרק בנות כותיים :

ע"ש שאלת ממני אודיעך דעמי בראובן שמם והיה יסוס קמן ויש עליו חובות בשערי' ושעבוד להם מטעמלי אב מקרקעי ואחר שלום מן האחרון לא קום מטעמלין וגמלא שלא נשעבדו הנכסים אלא לראשון אלא שהראשון הניע זמנו ליפטר אלא שאין נפרעים מנכסי יתומים עד שיגדילו . והסתר האחרון לא הניע זמנו ליפטר בחייו ויש ספק מי קודם לפי שאין נכסים נדחי לשריהם וגם לא ספק ח' מהם מי אחרתין בעל השטר האחרון גובה שהרי לא פרע בחייו ופרע שפיר מן היורש שקטן ונדחה בעל השטר הראשון עד שיגדל היסוס ואלא ימלא גובה ואם לא יפסיד . או דילמא כיון שיש במטעמלין הללו דין קדימה שהרי כתב לו מטעמלי אב מקרקעי ואמר אני קודם וכו' שלא אבדה עד שיגדל היסוס מ"מ יהיו הנכסים מונחים כנ"ד עד שיגדל היסוס יורה המורה הדין עם מי ופירו' כפול מן השמים :

תשובה נכסים הללו נשעבדו למי שקדם שעריו ולא להם האחרון כיון שלא קום נכסים אחר שלום זמנו ולא אמרו ז"ל אין נפרעים מנכסי יתומים אלא עד שיגדילו אלא לתועלת היסוסים שמה יביא רחיה אבל לא לפסידו אם התלווה אשר קדם שעריו ולגבות חס האחרון שלא נשעבדו לו הנכסים הילכך שורם שיהיה שעריו נכנסו חס הכוב הראשון ומימיס אותו כנ"ד והשאר נותרים איתו לב"ה המאמר ושיגדילו היסוסים את ימלאו רחיה שפרע אביהם מתגים אותו לב"ה המאמר לנשלים חובו ואם לא ימלאו רחיה נותרים אותו לב"ה המאמר שפרו אשר נשעבדו לו ואם קדמו כ"ד ויגבו הנכסים לב"ה המאמר מה שנבנה לא גבה דסאידיא חסר המטעמלין כדן סקרקעוים ויש בזה דין קדימה דכולהו שפירי כתיב ושעבוד ליה מטעמלי אב מקרקעי :

תשובה גרסינן בפרק הכותב אמר רמימר משמיה דרב חנניא האי מאן דליכא עליה כתובת אשה וכו' ואית ליה ארעו ואית ליה זוזי לב"ה מטעמלין בזוזי לאשה בארעא האי כי דימיה והאי כי דימיה ואי ליכא אלא ארעא ולא חזיא אלא אחד מינייהו לב"ה ויבין לאשה לא יבין יוחר משהאיש רואה ליבא אשה רואה לינשא וכתב עלה הרי"ף ז"ל שמתעין מיהא דאמימר דכל היבא דכי הדדי ניגהו וליכא דינא דקדימה אחד מינייהו כגון מטעמלין בזמן הזה ליכא אלא שייורא דחד מינייהו לב"ה ויבין לאשה לא יבין דיוחר ממה שהאיש רואה ליבא אשה רואה לינשא ודכי רב האי גאון ז"ל לבי' אברהם קאבטי ז"ל ע"כ . הו קמן דאם אין בו דין קדימה כגון דכתובת וכו' כ"ב א' . אי' גון לוח וכו' ואח"כ קנה דנשעבדו לשהיהם בשוה או במטעמלין בזמן הזה כ"ח קודם . וא"כ כיון שאם היו שניהם ביה היה בדין שיחלוקו אמאי גליקין לאשה . והירלו כיון דאם קדם ח' יב"ה ויבא מה שבנה גבה חזיק לב"ה כאלו קדם ויבא מטעמא דיוחר ממה שהאיש וכו' הילכך הסתא דכתבין מטעמלי אב מקרקעי אית במטעמלי דין קדימה שהרי חרו נקרקעוים וכיון ששטר האשה קודם היא גובה החלה שהרי כל הנכסים נשעבדו לה שהרי לא קנה נכסים דמייד מה אחר שהיה שחייב לשמעון מנה . וז"ל הרמב"ם ז"ל פ"ו מה' מלוה ולוה וכן מי שמת והניח אשה וכו' וקרקע שאין בה דין קדימה האשה נדחית מפני ב"ה והוא גובה חובו החלה ע"כ . וטעמא דסוי קרקע שאין בה דין קדימה כגון שקנה אותו אחר שלום אבל אם יש בה דין קדימה כל מי שקדם שטריו גובה החלה וכן כתב הסור ז"ל סימן

ע"ש שאלת ממני אודיעך דעמי בראובן שמם והיה יסוס קמן ויש עליו חובות בשערי' ושעבוד להם מטעמלי אב מקרקעי ואחר שלום מן האחרון לא קום מטעמלין וגמלא שלא נשעבדו הנכסים אלא לראשון אלא שהראשון הניע זמנו ליפטר אלא שאין נפרעים מנכסי יתומים עד שיגדילו . והסתר האחרון לא הניע זמנו ליפטר בחייו ויש ספק מי קודם לפי שאין נכסים נדחי לשריהם וגם לא ספק ח' מהם מי אחרתין בעל השטר האחרון גובה שהרי לא פרע בחייו ופרע שפיר מן היורש שקטן ונדחה בעל השטר הראשון עד שיגדל היסוס ואלא ימלא גובה ואם לא יפסיד . או דילמא כיון שיש במטעמלין הללו דין קדימה שהרי כתב לו מטעמלי אב מקרקעי ואמר אני קודם וכו' שלא אבדה עד שיגדל היסוס מ"מ יהיו הנכסים מונחים כנ"ד עד שיגדל היסוס יורה המורה הדין עם מי ופירו' כפול מן השמים :

תשובה נכסים הללו נשעבדו למי שקדם שעריו ולא להם האחרון כיון שלא קום נכסים אחר שלום זמנו ולא אמרו ז"ל אין נפרעים מנכסי יתומים אלא עד שיגדילו אלא לתועלת היסוסים שמה יביא רחיה אבל לא לפסידו אם התלווה אשר קדם שעריו ולגבות חס האחרון שלא נשעבדו לו הנכסים הילכך שורם שיהיה שעריו נכנסו חס הכוב הראשון ומימיס אותו כנ"ד והשאר נותרים איתו לב"ה המאמר ושיגדילו היסוסים את ימלאו רחיה שפרע אביהם מתגים אותו לב"ה המאמר לנשלים חובו ואם לא ימלאו רחיה נותרים אותו לב"ה המאמר שפרו אשר נשעבדו לו ואם קדמו כ"ד ויגבו הנכסים לב"ה המאמר מה שנבנה לא גבה דסאידיא חסר המטעמלין כדן סקרקעוים ויש בזה דין קדימה דכולהו שפירי כתיב ושעבוד ליה מטעמלי אב מקרקעי :

תשובה גרסינן בפרק הכותב אמר רמימר משמיה דרב חנניא האי מאן דליכא עליה כתובת אשה וכו' ואית ליה ארעו ואית ליה זוזי לב"ה מטעמלין בזוזי לאשה בארעא האי כי דימיה והאי כי דימיה ואי ליכא אלא ארעא ולא חזיא אלא אחד מינייהו לב"ה ויבין לאשה לא יבין יוחר משהאיש רואה ליבא אשה רואה לינשא וכתב עלה הרי"ף ז"ל שמתעין מיהא דאמימר דכל היבא דכי הדדי ניגהו וליכא דינא דקדימה אחד מינייהו כגון מטעמלין בזמן הזה ליכא אלא שייורא דחד מינייהו לב"ה ויבין לאשה לא יבין דיוחר ממה שהאיש רואה ליבא אשה רואה לינשא ודכי רב האי גאון ז"ל לבי' אברהם קאבטי ז"ל ע"כ . הו קמן דאם אין בו דין קדימה כגון דכתובת וכו' כ"ב א' . אי' גון לוח וכו' ואח"כ קנה דנשעבדו לשהיהם בשוה או במטעמלין בזמן הזה כ"ח קודם . וא"כ כיון שאם היו שניהם ביה היה בדין שיחלוקו אמאי גליקין לאשה . והירלו כיון דאם קדם ח' יב"ה ויבא מה שבנה גבה חזיק לב"ה כאלו קדם ויבא מטעמא דיוחר ממה שהאיש וכו' הילכך הסתא דכתבין מטעמלי אב מקרקעי אית במטעמלי דין קדימה שהרי חרו נקרקעוים וכיון ששטר האשה קודם היא גובה החלה שהרי כל הנכסים נשעבדו לה שהרי לא קנה נכסים דמייד מה אחר שהיה שחייב לשמעון מנה . וז"ל הרמב"ם ז"ל פ"ו מה' מלוה ולוה וכן מי שמת והניח אשה וכו' וקרקע שאין בה דין קדימה האשה נדחית מפני ב"ה והוא גובה חובו החלה ע"כ . וטעמא דסוי קרקע שאין בה דין קדימה כגון שקנה אותו אחר שלום אבל אם יש בה דין קדימה כל מי שקדם שטריו גובה החלה וכן כתב הסור ז"ל סימן

תשובה גרסינן בפרק הכותב אמר רמימר משמיה דרב חנניא האי מאן דליכא עליה כתובת אשה וכו' ואית ליה ארעו ואית ליה זוזי לב"ה מטעמלין בזוזי לאשה בארעא האי כי דימיה והאי כי דימיה ואי ליכא אלא ארעא ולא חזיא אלא אחד מינייהו לב"ה ויבין לאשה לא יבין יוחר משהאיש רואה ליבא אשה רואה לינשא וכתב עלה הרי"ף ז"ל שמתעין מיהא דאמימר דכל היבא דכי הדדי ניגהו וליכא דינא דקדימה אחד מינייהו כגון מטעמלין בזמן הזה ליכא אלא שייורא דחד מינייהו לב"ה ויבין לאשה לא יבין דיוחר ממה שהאיש רואה ליבא אשה רואה לינשא ודכי רב האי גאון ז"ל לבי' אברהם קאבטי ז"ל ע"כ . הו קמן דאם אין בו דין קדימה כגון דכתובת וכו' כ"ב א' . אי' גון לוח וכו' ואח"כ קנה דנשעבדו לשהיהם בשוה או במטעמלין בזמן הזה כ"ח קודם . וא"כ כיון שאם היו שניהם ביה היה בדין שיחלוקו אמאי גליקין לאשה . והירלו כיון דאם קדם ח' יב"ה ויבא מה שבנה גבה חזיק לב"ה כאלו קדם ויבא מטעמא דיוחר ממה שהאיש וכו' הילכך הסתא דכתבין מטעמלי אב מקרקעי אית במטעמלי דין קדימה שהרי חרו נקרקעוים וכיון ששטר האשה קודם היא גובה החלה שהרי כל הנכסים נשעבדו לה שהרי לא קנה נכסים דמייד מה אחר שהיה שחייב לשמעון מנה . וז"ל הרמב"ם ז"ל פ"ו מה' מלוה ולוה וכן מי שמת והניח אשה וכו' וקרקע שאין בה דין קדימה האשה נדחית מפני ב"ה והוא גובה חובו החלה ע"כ . וטעמא דסוי קרקע שאין בה דין קדימה כגון שקנה אותו אחר שלום אבל אם יש בה דין קדימה כל מי שקדם שטריו גובה החלה וכן כתב הסור ז"ל סימן

ע"ש שאלת ממני אודיעך דעמי בראובן שמם והיה יסוס קמן ויש עליו חובות בשערי' ושעבוד להם מטעמלי אב מקרקעי ואחר שלום מן האחרון לא קום מטעמלין וגמלא שלא נשעבדו הנכסים אלא לראשון אלא שהראשון הניע זמנו ליפטר אלא שאין נפרעים מנכסי יתומים עד שיגדילו . והסתר האחרון לא הניע זמנו ליפטר בחייו ויש ספק מי קודם לפי שאין נכסים נדחי לשריהם וגם לא ספק ח' מהם מי אחרתין בעל השטר האחרון גובה שהרי לא פרע בחייו ופרע שפיר מן היורש שקטן ונדחה בעל השטר הראשון עד שיגדל היסוס ואלא ימלא גובה ואם לא יפסיד . או דילמא כיון שיש במטעמלין הללו דין קדימה שהרי כתב לו מטעמלי אב מקרקעי ואמר אני קודם וכו' שלא אבדה עד שיגדל היסוס מ"מ יהיו הנכסים מונחים כנ"ד עד שיגדל היסוס יורה המורה הדין עם מי ופירו' כפול מן השמים :

תשובה נכסים הללו נשעבדו למי שקדם שעריו ולא להם האחרון כיון שלא קום נכסים אחר שלום זמנו ולא אמרו ז"ל אין נפרעים מנכסי יתומים אלא עד שיגדילו אלא לתועלת היסוסים שמה יביא רחיה אבל לא לפסידו אם התלווה אשר קדם שעריו ולגבות חס האחרון שלא נשעבדו לו הנכסים הילכך שורם שיהיה שעריו נכנסו חס הכוב הראשון ומימיס אותו כנ"ד והשאר נותרים איתו לב"ה המאמר ושיגדילו היסוסים את ימלאו רחיה שפרע אביהם מתגים אותו לב"ה המאמר לנשלים חובו ואם לא ימלאו רחיה נותרים אותו לב"ה המאמר שפרו אשר נשעבדו לו ואם קדמו כ"ד ויגבו הנכסים לב"ה המאמר מה שנבנה לא גבה דסאידיא חסר המטעמלין כדן סקרקעוים ויש בזה דין קדימה דכולהו שפירי כתיב ושעבוד ליה מטעמלי אב מקרקעי :

ספר שו"ת

זרע אמת

שפעולתו אמת אמת תפסיה להאי גברא רבא טר הכבא ואטלא רבכא ולו טס כבדולי רבוס וכבכרים .
 תורה דיליה היא לילה כיום לא פסיק פומיה מביבסא בימי עמורי רבמי לסקוד על דלתות הסכמה
 והמדע ויגמול שקדים . גברא באמת"א יתיב טרן דין אמת ומקש לאתיתו שממנו סוראס יבאה
 לעולם לרות כל ביהא חפיו לפירוס יסלכו להרות את בני ישראל המקיס והתורות רבני אליהם חיים
 וחלך עולם ורבוס חפמי הארץ מתיסדים . הרוד אתם ראו כוס ספר כתב איש רב' עליונים תבקשים פי
 ידבר חכמות לרצת חכמה כשלחמי הזה טהכל מרעין לו אברותיהם כולי עלמא דהיטין אבתריה יבאו
 גדודים . ותחבר לטהור טר אמר חד"ה פילפלא חריפא חעשה חרודין דמאה חורפ"ן עם פרי חגרים .
 ידיו רב לו לאבוחי קרבא בהויות אכיו ורבא בכחו ובבורתו מולך ומביא אמדות טטורות תרי קבו
 דקשייתא פתיחה פתיחה גמר והני חילי סתרא' מכהו תריץ יתיב והין לאחדים . הן כל אלה פעולת
 צדיק תמים כתיב ביה עפיייה טפיר ואבביה הרב הגדול חפשו ומגדול . בר ישראל פטיש החוק עמוד
 היחסי , כמוהר"ר ישמעאל הכהן כר"ו אב בית דין ריש מתא וריש מתיבתא כעיל רבתי
 בדעות ימים על כסא גמולכתו ישר . זה חתם וזאן
 אחרים לאורו לטמוע בלמודים - כ"רא

גדפם בליוורנו יע"א

מוציא חכמה

כשת גואלנו מעולם שמך לפ"ק

כדפוס השותפים החכם כמוהר"ר אברהם יצחק קאשטילו כר"ו
 והחשכיל כמוהר"ר אליעזר סערון כר"ו
 קון לסיכסיל די סופריורים

בלתי פרוכת לפי שהיא יפה בלא פרוכת שמי חפירות
לע"ד דלא ארקי למיעבד הכי לפי שמכנה הפרוכת נראה
דאזני לנמי בעלמא אלא לנמינות יתירה על שם והכרילה
הפרוכת וכו' וגם ע"ד כיוונו כלי הקדש וכ"כ מתוך דברי
התה"ד סי' ס"ח דכתב דהפרוכת שלפני הארון הוא תלוי
שם לנמינות ע"ש וה"כ ת"ל שפיר אס הוא יפה שפי בלא
פרוכת ע"כ לא טוב לע"ד לשנות מנהג זה שהומוסוד
במחצית והוא פשוט בכל ישראל :

עוד

שאלמר בענין בה"כ שהיה בו הדוכן באמצע
כה"כ ונהרס הבה"כ וכחומר לבנותו רצו לעשות
הדוכן בחדר א' ויש מי שמוחה :

תשובה

הן אמת שכתב המור והש"ע ס"ס ק"ן
דעושים הבימה באמצע בה"כ והס דברי
הרמב"ם בפ"א מה' תבילה דין ג' אכן כתב שם הכ"מ ע"ו
וזל ואל תשיכני מהכונות שבונים בימים אלו בקצת מקומות
בסוף בה"כ ולא באמצע וכו' כי ההעמדה באמצע אינה מן
החיות אלא הי"ל לפי המקום והימן שבאותם הזמנים היו
בה"כ נר"ל מאד והיו גריבים להעמיד הבימה באמצע
להשמיץ ל"ל העם אך בומנים הללו שבה"כ הם קטנים
וכולם שומעים יותר מני האל להיות בחדר א' תלויות באמצע
וכו' ע"ש ואי משום דקנה המקום קדושת ביעה"כ ש"מ
השאל"ג גם זה אינו כלום דהרי הבימה אין בה רק קדושת
בה"כ ולא יורד בה"ש כשימן קנ"ד ו"א ו"א משום הלוח
שמשמיים עליו ה"ת דיש בו קדושת ארון כה"ש כשימן
קנ"ג ס"א א"ז עימן לקרב שמונה עליו הבימה לומר שהיה
בו קדושת ארון ובפרט דאפילו אה"ק הכנייה בחומה אין בה
רק קדושת בה"כ לרעת הרבה פוסקים כה"ש כשימן קנ"ד
ס"א ע"ש וכמב"א ס"ק יד ותו לא תירי :

הקטן ישמעאל כהן ס"ט

לו: בהב לסי הג"ל

סי' ב"ן כה"כ שיש בה ארון הקודש כנייה בחומה
כמן חדר וסמוך לה בחדר נפון ובחדר רחוק יש
שני עמודים לכוני ויש מי שעלה ברעתו לאסור להניח בין
העמודים שום דבר בלע"ד דעשה ברואה דאפילו בארון
הקודש עמדה כיון שהיא כנייה בחומה כיון חדר יש סב"א
שאלן בה קדושת ארון דאיכה עשויה אלא לשמירה בעלמא
כמו אנדרונא כה"ש ה"ל בא"ח סי' קנ"ד משם המדרבי דפ'
כני העיר יע"ש וכ"פ הרמ"א שם בס"א ע"ש והן אמת
שמנחתו לנב"א שם ס"ק לא נבי אין עושין מתיבה כסא
דכתב וז"ל ומשמע מדרבי המדרבי דאפילו הכני בחנוה
כה"ש בס"א אסור לעשות ממנו כסא ע"כ אלמא משמע
דס"ל דגם לרעת המדרבי יש בו כמתק' קדושת ארון הקודש
ובאמת לא מנאתי רמו מזה במדרבי בקשה ג'ג'ג'ג'ג'ג'ג'ג'
וכעת נב"ע ודאיתי להר"כ אליה רבה בס"ק ח' דגם הוא
המח דברי המג"א ה"ל בג"ע ע"ש אלא דגם מדרבי שם
בס"ק ב' משמע דס"ל דארון הכני בחומה יש בה קדושת
ארון באיזה ענין שהרי כתב שם ע"ד המג"א בס"ק יד
בענין להניח יריבו וחומשים ושאר ספרים בארון דאפילו
בה"ש ד"ל והב"ח וז"ל ובארון הכני כיון חדר פשוט דשרי
עכ"ל וכתב ע"ו הר"כ אליה דבה וז"ל ואפשר דקמי על יריבו
דוקא ולא כשאר ספרים וכ"ע עכ"ד ואולי לדרבי המג"א
קאמר וליה לא ס"ל דיהיה בו קדושת ארון כלל אלא קדושת
פס"כ כמו שנהרס מהמדרבי ובעת למי כותב כחומה ואיני
יכול לישב על מרובה זו לחדר וללבוך דבריו כחשר עם
לכני :

אכן מטעם אחר ג"כ אפי' את"ל דארון הכני בחומה
דין ארון יש לו ע"כ הכי עמודים דקיימי עליהו
ודאי שרי להשתמש בהו כל מאי דשרי כבה"כ דרמו למעלו'
שצוין לארון דכתב רי"א סוכאו דכיון בשלמי הנבוכים
פ' כמ העיר דרין בה"כ יש להם ולא דין ארון ע"ש וצ"ע
דלא גדישי הכי עמודים מבימה שמניחם בו הס"ת דא"ה
אלא יסמכו עליו ולב כ"ד מתנה עליהם כה"ש ה"ל כשימן
הנ"ל משם התה"ד סי' רע"ג ע"ש ואפילו בארון מהני תכ"א
כה"ש השור ואפילו להב"ח בס"ס ה"ל דמחמיר דבאותו
החלל עצמו שמניחם בו הספרים לא מהני תכ"א ת"מ
בשאר מקומות של ארון מורה שמושל בו תכ"א ע"ש ועיין
בש"ע שם ס"ח בזה וכו' ע"ש עליו האחרונים מכל חילוק
מוכה בכיור דאין שום חיוב לסמוך עצמו להני עמודים
גלהניח עליהם מה שארצה כמו ספסלי בה"כ כמבאר
בפוסקים ובפרט כאשר הם שם הני עמודים כנויים דבוקי'
בחומת בה"כ הרחק מאד ממקום הארון כמו אמת הכנין
בקירוב באופן שאין להם שייכות עם ארון רק קדשי בקדוש'
בה"כ :

הקטן ישמעאל כהן ס"ט

לה' בציעת הפת סימן קנ"ה

סימן כ"ח כשאלתי מהו לזאת ידי סעודת שבת
בפת שנילוש במי פירות אי חשיב פת
או לא :

תשובה

הנה מדרבי המג"ד בסי' קס"ח בס"ק ו'
בה"ש רפ"ה הכ"א ככסנין דכתב דיעה
עושים לעשות כשבת ללחמי משנה לחמיה שיש בהם חצ"ס
שמן משום דה"ל לחם נמור (לפי מה שהעלה שר המג"ד)
גלא חשיב פת הכ"א ככסנין אה"י יש בו מיעוט מים בחד
השמן או הרבה ע"ש כ"ר דה"ל דה"ל כה"ד דחשיב פת
הכ"א ככסנין א"ל לזכ"א יח לסעודת שבת ע"ד אבל באמת
א"כ לע"ד אה"י דהיון דאי חב"ע סעודתיה עליה
מכרך כה"מ ש"מ דלחם הוא וז"ל יוצא ממילא ידי חיוב
אכילת פת בשבת דהא דאמרי' בפ"ג ש"ה"ל דשבת ויש
לא סגי דלא אפילו פת וד"י נכ"ו בהג"ל כיון דאי קב"ע
חייב לכרך בה"מ והר"ה וק"ש סברתו דף ל"ח ה"א כוב"א
דארע"א וז"ל מר וס"ד קב"ע סעודתיה וז"ל וברך בה"מ
אע"ו וז"ל יוצא בה יח כפחה ע"מ לחם יצאי קרינן ביה
ע"כ המי דאפילו דהאי כוב"א דארע"א אה"ל לא קב"ע סעודתיה
עליה לא מכרך בה"מ עכ"ל דה"ל יוצא בה"מ פסח ואין
ספק דכאית של ליל פסח לחם בעינן דה"ל לחם יצוי כתיב
וכמבאר זה ג"כ לעיל דף ל"ז ע"ה בדרכיו ש"ה"ה כ"א
ודו' אלא ג"ל דאפילו ואי קב"ע סעודתיה עליה מכרך בה"מ
לחה קרינן ליה וז"ל ה"ה פת הבאה בכסנין לענין שבת
וכן נר' מדרבי הר"ן בפ' היטן דהב"ב שר אהמניחין דה"ל
יד סעודתה חייב לאכול וז"ל וק"א ע"ו הש"ס ורובן כי דירה
מה דירה אי בעי אכיל וז"ל והתב"צ הר"ן וז"ל לז"ל למימר'
דאי בעי ג"ל אכיל וכו' פת דה"ל כפ"ג נ"א אכלו מזה דחייב
חדר לאכול פת בשבתות ויש דוחק לו' וכו' דהיינו דק"א
בלילי ג"מ הא של פסח ושל מוסות וכו' לפי כ"ר דה"ל סעודת
הרתוב בלילי ג"מ א"ל של פסח מרתוב כערב תאכלו מצות
היינו לחייבו כדון מנהג הראיה דאילו חרין יש יוצא בכל
שהוא פת אפי' כחנה עשירס וכו' ע"ד אלמא מבאר דאף
בעת הבא בכסנין יוצא ידי פת דשבתות ויש ובעת ראיתי
דהכני דבריו המג"א סי' תפ"ה ס"ק י"ו ולהלכה לחמשה
ע"ש ורג"ל בהמג"ד וק"ל ודע דלכא"ל לנ"כ דחייב אכילת
שבת

ספר

שאלות ותשובות

חזרת יאיר

תל"ח 234567

אוצר החכמה

תשובות חשובות כוונות מחושבות מעשה מחשבות מענה עץ עבות. היה כשהרר יאיר
דחיים בן הגאון התמיד כשהרר משה שמשון זצ"ל אב"ד ור"ם דק"ק ווירמיישא אשר
איסק ביום הלחמו להם אכירים בקרבות. עם גדולי הדור ודבריהם נחלי אל ולהבות.
כך הונח בהם יבדך לשוכן בערכות. שחלק סחמתו ליראיו ביום נדבות. ויסעא בהם גם
שאר חכמות עיונים שנונים כהרבות. הטה עם דברים תורניים יחד משולבות. נחמדים
סוהב וספו אלסי רבבות. בהם ישמחו הרעיונים וינילו הלבבות

זה השער כלשונו וכתבו הליב לו יד הגאון המחבר זצ"ל בחייו נתנו את ספרו הזה
ראשונה לאור עולם בדפוס וראשונה כשנת ה'ת"ק. ויען מרוב ימים ושנים
שעברו מני אז עד עתה רבו ועלמו המנקשים ודורשים את הספר הגדולי ליקרת חזרת
כנהמ"ח ודבריו כי נעמו הובא כעת מהדום בדפוס עם חוספת משלוח עוכות על
הדפסה הקודמת:

- א) הובא פנימה כל ההשמות אשר נלכו כגו יחדיו בסוף הספר ועמה כל דבר השמטה
על מקומו יבא נכון לפניה. ומסוגר בשני חלצי לבנה מרובעות כזה []. וכן שלש
סו"ת שלמות ה"ה ס"י ק"א ק"ב ק"ג אשר ילצה מכסלה עליהם שדחתו חוץ למחילתם
והוספו עד סו"ת קט"ו הוספו עמה אל מקומם הראוי להם.
- ב) נעטר הספר הזה בהנהגות יקרות מהגאון המונהג בו מוה"ר ברוך פריענקיל זצ"ל
מלויסקי בעהמ"ס ברך ט ע ס:

לבוב
תרנ"ו

אדם רואה חן ורבי והבי נמי פסלין להפך כל שיש לו זר האם (אף דאוכז וטוהא כשרים דלא נחשו ישראל מימנ כאלהא ממנו נרע) סי פסידי דנטיס וספיד דכטורום וכמוסי וכפי אלו קריעות דמיד סינ וספיד דדמחי וכחנמי במקום אחר [פליק משוכה קריח] שוכה ארוכה מה שיש לדקדק בזה אף כי נמנין כתיבום עול כשרות שרבו הממסרטים והוא מלמח דשכיחא ויש בו מסרון כיום דדן מורה הוא דמח נועה דקבל גליון רב ונ"ל . כי הטרור ; יאיר חיים בכרך

כמו הג' ורשי ומוק' דים לתחזי כי אין לזה שורש נטיח חדר שחוקח בלחון המפול של שי אמרם בענה להפסול שם נימים כסס כמה ימים וכסרם במגיס הכתרים בענה אחר אלו יפכך כל כשר יכולו נפסלו וכחמטרים וכדקיל שני הכפדים טופין זה את זה לשכור מנין בימים הטורחים וכך נהגים כי קדושים להוציא מאד ורמי בני קנע לא לקריו . נס מים דלרש סיל מנחת חסות ומוק' מדיר שפי וכו' משם רמי דרמי סיל להסך וכרי כפירוכן סיל דף מצי אמרינן ר"י ור"ש הלכה כר"י והרי ר"ם בני הטר מנואר שפי להס אפי כה"כ כי קריעה ובי סיטוא וליכ כל אחס מוסס כ"י כלי שיתוס קדושה מצי שנס ומימ לא יורע כח כשאר כה"כ . האמנם א"י , זרד כזה שרי להפסאם בין כומיס הקדושים חול נטור אז וא קלם קדושה שלומח מיהא לומיס המונגלים ולא מצי נפלים לשטמו כל ימימם להפסאם בו חול חמד כלי הפסק כומיס . רמיס כי טוב לבאר מלכה פנין ואזניה דבשים דפל יוד קלם קדושה אף היא ומס פניה הנה מכרי סמיס' שם ס"ס נגמר כרין למדע דפ"ל דלא בני כפיריה בעלמא רק בעלמא כידו ואומר זה יפי' למע ימ"ס ואפי' היה סהוא סודות דאמרי' למיזר כי פסלין כה"כ מירי וכשנימו המוקדים דמירי כשנימו כסירוס לפולס ואז אפילו לר ביה רק סיל קרש לפולס ורמי' כשנ כזה סימן מ"כ ור ביה של דעת קד וכה"כ סהארונים שריל שנס נפס כל בו יפי' דמחו סיר שזיר ס לפולס והשניטור הליח והרין ולמדין דלא כיון לקר רק ריל שר בו סיר כומטו הראשונה ולא שמיס יפי' כדעתו כפירוס זה וק"ל . רק דכ"ל דאס אומרי' לפולס אפילו לר ביה רק סיר זמן מה אפיר לפולס וכרי מוכה כיר ס"י שפי' בני קנר וזה לא מלס רמי מהשנה . עוד ריל לתקן דלא ככל סנהה לרין שפי' כדמטו לפולס בעם כנגמו רק דוקא אס אומין סודות לכן כלאר הוא עוק להפסאם בו כל דברי חול כידוס ממלח סודר כגיל כשים אז לרין דרמי אומתח' לפולס דל"כ אפיר דלואיני' סר שדמנ לו כים של פסלין יפי' . מ"כ אס פשה כים להביח בו פסלין אז אחר לאומן פשה לי כים של פסלין כיו שפיר כומנס כלי דמור כלי דמיטי משפכו ומכנימו כיו כומנס רכס וגם אין לרין לה . בו מחשבה שפי' לפולס וכרי מוכה כלאו סיניא דסיס עמר סדן . וכרי מדוקדק לשון סוד ופי' כיר ס"י שפי' . וממלא דבר אלו למדין שאלס פשה כומנס נחור זה דמיר ימי' שדמטו לטיות קטופ לפולס כנון שנהה כנין ארון סקודס ופיכה ועמוד וככ"כ ס"ל כומנס לפולס וק אס אחר כסירוס אפי מיהר חדר זה לטוה בו כה"כ לרגלים וליירדיס לפולס משמש . וכדקיל גבי כיר כלי קניעת זמן ככ"כ ס"י רייט וכרי משמש כלי' כשים ס"י קרד סיח . (וגם כזה כ"י מקוס סין דמיר דמיר נר חיות מימ לדברי חסי כריל אין זו סומנה סיקלום קדושה כדיבור כפלא ומוכח שם דאפי' כמחבר כנון נפס שנגמ' ולא ס"ין נפלה כיד כפי משפס מימ מאחר שלא זכר שום מוסק אס זה הי' נראס להחמיר גם כדיבור וכרי משמש כפי קני' סיח) ולא למיין שחשור להפסאם בו חול ככל המשך פשה מאחר שאלן לו רמי שרפת כומניס ק' הי' רק נחו' אקן שאלס אחר שפיר זמן כומנגל לקדושתו מדי שנס כשהה סגרו כעל כנים לחדר ולא רזה שיח ארס לשס רק כ"י חסר וזוהיר לשמור אוחו מכל פשמיס חול אזי חוק דדמטו לכך כ"י וחאפיר גם הוא גם אחר לשטמו סיר אחר שכתפלו בו סיח . מ"כ אס כיומו סמחה לרווחה ור"י ככנס בו הוא וכרי רימו והפסאמו בו בין קנע בין ארשי ולא נמטו מלאכול ולסחום בו לפעמים כרי מחשבתו ייכרס שלא כיו דמטו לקרש לכל פשה וכרי כמחנה וסל לסי מנחו ככ"כ ס"י קרד סיח כ"י ככל לר דמח סמומן . רש להכיר רמי' לקדש מחול דלמרינן כשים ס"ס נפי' כריל דהא דקיל כומנס לאו מילתא היא ילסיק מפי' ופי' כמחנות כמחנות סמיטיס ס"ז דמס' ס"ז וס' דיניס כמחריס כסוד ס"י קכ"ה וכשים שם כפדיס וכרי קייסס וכרי סיטוח דנגמח' כריל כלי פסק שזו נפירוס נפס שלא סלכו להפסול כנס ודו"ל מוז אחר פשים ס"ס נפי' כריל אפילו למיר סומנה מילתא היא דלא חזי ל"י ריל סימר של סליוך לא מסיס כ"ס דלמרינן דלא מסיס רק למס ששנ' בו ואומרי' וק סודות דלואיני'

נח שאלה ילמדנו רבינו אחר ה"י לו כים גדול ופי' שפי לו חדרים גדולים ורבים וכ"י לו אורחים רבים שלט כמוך כיוו נחן כה"כ רשום לאורחים להפסול כיו סירד דחורף שאלו של סרוב כים האורחים ונס לפמים רמוקס כיו מלמח מוך חדר א' מיווח אמנס לא כחזיקו בו רבים משולם כי מבלעדי לא כ"י יטול מיווח אפי' אס רגלו ללכת סס אס לא שמון להס רשום כסירוס ומיר אחר שילאו האורחים משס כורד כנימס שפי' של סרקים סר טוחס והפסאם בו כה"כ חול ואכל וסומה סוך חסר לפעמים שם כ"כ כלוח נפשו אף כמס פממיס שפי' חסונה כשגונס הלוה להס חדר סוס לאכול ולשמה בו ולשמה ואח"כ מבר הניכ אס כיוו לאחר ואחר לאחר הכל כלי שיר שום סכאי רק להסך שנתו רשום ללקוחות להפסאם ככל הכיס ממהוס ארמ' סר חוס רקיפ כפספס וכרלוס ורשום נמוס להס ולורפס סר פולס לנמו ולמדין ומס גם שכלוקה האחרון שאל אס סמוכר קודס נמר המוקה פל ככה . וספי' סמוכר אין זה קודש כי אס חול . ואחר כסירוס שאלס סס כל שנס אף ללא ל"ך כרי שלא יאמר כלומר שיש שם קדושה נחור סזה . ועל דיבור זה עמר מתקן . ומ"ס כהקרון סלך ניכ כדך סזה וכפי' מל יפי' מורחים כיו סירד וקכ"ס האורחים אחר אינו משה ממנו רשום להפסול סס . מן הריד . וכפי' וכלי קודש כיו שייכס לכ"כ . ומהה כס הלוקה האחרון אס כל הכיס ופשה כפי מורף וכפמד מוריס מוך כמה חריס וגם מוך חדר סזה וכפמד אפי מוך חדר אחר ור"ל סלוקה לרור מוך חדר סוס והפס מרגיסי אחרי וסמן סלוקה שאלס יטול כיו ארס כריס שרליס להפסול שם כיו סירד רזה לפקוד דירטו משס כומן ספסלה כ"י אז רזה לימן להס חדר אחר גדול מוס כמקוטו . סיכ יוריט ריטי כרס מה לפשח אס י' לר אפיר כדבר לו ללו ;

חשובה הנה כדבר אחר סליו הארך סהאל למאל והוא אס קלם זה החדר קדושה כה"כ שחשור לקטופ בו דירח קנע ככל פשה וכ"ס נימים כמיוחדים להפסול בו שנס כשהה מרס שאלן לרין למיס ולא למי ולמיס וכ"ס אס רזה לימר כמקוס חדר זה חדר אחר כמקסיק לנחיס להפסול שחיר נמור הוא כלי סקסוס . ופי' מכוס נריל סורס ויאדיר אנה קנע כרלס סרקים דירס כפי' לנדון והוא שאלס כ"י כלן ככנס דרנה מפלימח כמסקפ' לקיסק קדושה מכל מקוס והוא כפין אומניס ור ביה דלמר רכ חסדל כ"י מי שמוס ופי' עמר סדן כ"י נראס לו דדחי פכ"ס קדוס לומניס דומני' להס . ואפי' דק"ל כפי' ר"ס כיו ספיר דלואיניס של סיר אין סם מוסוס קדושה דלקריו בעלמא סוח מה שכתפלוין כס כמפירוס . ופי' אפיר לומר דאס ספירוס דשכיחא של כל לרס שלא סנה ויסלין לטיות כמס פממיס כשים מימ סמינ אקרי' כים כה"כ שמיסר רק לכי זאריס קביטיס כשנס ויס לכאורס רמי' נגמ' דמנחות דים ס"כ דפ"ל לר"ס דמנח סויס ומוסח כיון (פי' קניטיס כדך נ' דקרי' סיח) דמני לטח קונח זמנין כפמח מקרי' מירי ל"ני יאמח סמוכר כקטופ סס כשהה . וככ"כ כ"י כל סודיר דליח אחר סמיס מילה לרבי ספח כסודיר דמי . ופי' כפוס' ס"ק דכמות כפוגיא דפ"י דמי ס"כ גם כשים ס"י רפי' וכפסריט מיה הארבעה גייה ככ"כיה דמני' דפירוכן לפעמים ליסקח אחי למסך . רק דים לחאק דלן רמי' סרמנה של סיר שכל פולס כמפסל כמוכס אינו לקטופ מקוס לקדושה אדרכס הוא לנחום סמיטו כמריספיה אז שגלות יפי' סכסר סליו כנגמח דממריס ואינו רק ליוס א' וכי ססס היום חר לטיות ככל רמחוס ספיר . ואף די' שכתפלוין כס גם כמפסחת ר"י

למאמיני פד שידומן לו כים זה ברור . רק דברים אם אומיני
 באתן הכיר שדמנו לפולס הי ספוס קדושה אחר שסמלנו בו
 לפולס במיני הלנו דלה עקרי אקראי כעלמא כמיס לעיל ריש לנו
 רתי מדק מיני ס'ן שלל נחמלל אקס דלמסיס יודיסס נקרא קוסט
 נפוד וטיס סי' יני ותי' נהדר זס דין קדושה כסיכ אחר שמתרו
 לעטר שאלור למכרו וכאלר סרטי דיני כסיכ המזרים נעור וטיס
 סי' קנינ . ואין רתי' למכור דברי ממ'ס סס דייאל יחד כעלו
 אפילו סיס עומר למכרו וטי סברי מטור סס כל שלל הקדישה
 דווקא מטיכ חור זס מסירטו לעטר כוי כהקדישה וטור שאי
 סיס לישאל קדושה וכל זס נהמנה מעליה סרתי כרית
 וידוסס שכוונסו לפולס הי מטיכ כדון דידן דמסולס לא יל מטי
 ארס שדרר או הקדיש החדר לא לשפס ולא לזרות נס לא שפס
 טעסס שיכא ירר שמתכנתו לכך הי' כי לא ננה כס שוס דבר
 כטבוניס להיום כנכסי הקטוביס לפולס כי מס שפינה אס החדר
 מדברי מל שמוסו כדיס זמן המוגל והמפיר או לפוט ארון
 וטיס הממלסילס אין זו כוונס לזרות רק לס שפס דלה כני
 בלל הי ככו ככוסס סיס וכלי קודש הללריס נס אין כלל אומיני
 כלל להיום קולס קדושה לפולס מה שטלוה מפיד להיח אורחי
 וקלס כעסלי' אליכס לכנס ולקכוס מקוס מחדר מחדרו שיחד לסס
 לימיס הכורסיס ססס של כרוכ ימי היידי דמי למי'ס מהרי'ס
 מדוהס וכנילו רמי' סי' קנינ ספי' כניסי אס לא השאליל לסס
 נסירוס רק הכי'ס לכנס כניסו וטי' אפי'ס דהריל לנפין אי מני
 לפתוס הול' שטי הול' הדין והול' הכנרל דישאר מלוי כדסמו
 וכסס שוכל למתוס כמי שירלס הי' כ'י יוכל למתוס ככלס ולהחזיר
 כחדר לחול דלה כוי רק נלר הי' לפי שפס ולא אומיני . ואין
 לעטר פיד ולכספס דבר נומר דלמ' הרלשון שייחור החדר
 לנכס הי' רבי' סי' נדסמו כולמו שפס וכולמו ימיס שספסללו
 כ רבי'ס להיח כן כל ימו וכוי כלר הי' ארמטי' לזר כ כל ימו
 דמקרי אומיני ור' הי' כמי'ס יין וכאלר אחרוניס והל' דלה כנס
 כס ארון הקודס ופינה משוס דנקל מני להכייס ולהוליל ארסס
 כניניסו הזמי'ס כמו שאלר כלי קודש . ולס הול' ספס י'ס לומר
 דקדי'ס מספס דקיל ספס הקדש הקדש כנטור וטי'ס כיי' סיס
 רבי' . כרי שמוסס המטפיר כלרו כס ומסס רתי' דלפילו אפיל
 סי' ספס לא קיל להחזיר רק לנרי' המקרי'ס וטי' . מטיכ לנרי'
 כירס דנקרא מוחק כמכור סס כניסיס והי' לנרי' הלוקח דקיל
 סופי'ן ללוקח כמו לזירס וכוי ניכ' מוחק וכנדין דידן י'ס פוד
 י'יס מוכי'סו שמכר הרלשון לנרי' הבי'ס שנו החדר ולא זכר ולא
 סקך כעטר מכירס או חן ולא על מנת אדרנכ' כמכ כ קני לך
 סמכוס הרחל וכי וטלר לו מלרי'ס וכן הורישו כטי מוכס דלה
 הי' כדסס שוס אחר מכס שכי' החדר מוחלט לקדושה אפילו
 למגיי'ס הלון . וטור סוק מוי מה עמל דבר שי'סס כמס וכמס
 כיי' כתיחדי'ס חדי'ס לנרי'ס וסרתי'ס כתי'ס להספסל כו כתי' ירידי'ס
 שפס על כרוכ כיי' וכני'ס מטי דוחקל דליכורל ולי'ס מלן דת'ס
 הי' שיהי' לני'ד ומחוי' כו כל ימו . וכני'רלס כי כקיק סרל'ס
 דכתי'ל סונכ שסכרס חמטי'ן ככני'ס מטי' כוונס לזר ספודס
 י'ס לכל כני' הכנסת חדר גדול מיוחד כני'ס שי'נחור וכולי'ס לסס
 כיי' הכנסת וקובעי'ס לסס ארון הקודש ופינה ומספסלי'ן סס
 כתי'ס וכנסתוס מטי'ין כסדרן סד כי יעבור וסס ולי'ס דתי'ס
 פילחל דקדי'ס מיי'ס מאלר סזס דבר דני' וכתי'ס סונכ הי' אשיר
 לספס כו . ומי' לית מלן דת'ס לככס כחדר קדושה כסיכ אפילו
 כתי'ס סכולי'ס כוונס להספסל כיי' סכרתי' סולכי'ס אחר אומדן
 דת'ס חוסי' למי'ס דיל לב כיד מפכה עלי'סס והי'ס אומדנל דנפיל
 דבר כמגולר כתי'ס סי' קי'ד וכיי' סי' רני'ס כני'ס וכמס דוכתי'
 וכנס חכ' כתי'ס מטי'ס סי'י' סוס כנלול סיי' מטי'ס כמדומה
 כמחנרו ואלסו מנדווח סנדווח להספסל ערבי'ס כזמנה כחדר
 מיוחד כמין לה' סיכ אחר וכן הטרס כל שומרי'ס לכך ולי'סי'
 כזלמן ימי'ס לא כננו כחדרי'ס שוס קדושה . כיי'ס אטי'כ כנעני'ס מיי'
 כחקטי'ס כדכרי'ס יללו מוקדס קל לחולין כל החדרי'ס כלי סקפוק .
 וככס כד'ין י'ס מקוס לין' כיי' סלונס על כנל החדר אס יכק
 להוליל כחדר מוקדס לחול לנמרי' לא מלך דקלס קדושה ולא ספס
 קדושה החדר וככר כלר'ס דלי'ס דין לרי'ך ככס רק מסיי'ס ארי'ס

סמלונס התי' דלה יסל אלא כדר והכנס סונכ סרני'ס הולדס לנעמו
 לרי'ך ככרס כנעולר כטור וטי'ס יי' סי' ריי'ד וסלמי'ס וכן רכיס
 סיל דכרלסס והקדש אפילו כמחשכס כעלמל עפסס כו . ומחייכ
 לקיימו שחלפו כוס גדולי' סוספסי'ס וככרי'ס מוכרי'ס שרס קפיל
 להחזיר וכטי'ס כתי'ס סי' ריי'ב סי' אחר כס כן רמי'ל כני'ס יי'ד
 סי'ס רני'ס . וקסס להחזיר כדר כי לרי'ך מרסס מטי'קרא סל כמל'ס
 שפסס כוס כמס ארי'ס . מי'ס אין זס מן הקודש דלס נלחלר דנפסס
 כדר אשכר להסירו ולומר שמתחרט שלל כמסס כני'רוס שלל יי'י'
 סלוי חיוכ מדר וכסי מוכה כסופסי'ס סס . נס אין לסקסות ולומר
 דלתי' להסירו עפרי דל' כדר סדי'ר שאין מטי'ין דוס ספסות
 מטורסס דלה מקרי כעטר לפספס דבר לרי'ס או שלל לפסוס
 דבר כלתי' רסוס כרי'ס סדי'ר רק כאלמנר כסי' אי טור כן וק'
 סדי'ר זוס שפוס ומכורל כסופסי'ס וטור סי' רני'ס . ופרי'ן י'ס
 לספסל ולומר מאלר כמס קודמין וכסי'כ כרלשון שטעסס פלוי
 כדר לא הי'ס להחזיר כדר סוכ אין כמס ירשוי ולקוח'ס ככלי'ס
 מכלל לפסוס דבר דלה פדי'ס מיי' . לכן אס הי' ירוס מחשכנו
 לדת'ס המחזירי'ס נס כמחשכנו או שאלר כסי' שיהי' החדר לנכסי'
 לנמי'סוס לזמי'ס הי'דוסי'ס הי' סוכ נמור פלוי לקיי'ס . ולי'ר שי'ס
 כלן דבר שאל פלוי ספקדס וסי' דלי' כפי נשאל פלוי דקיל כעל'ין
 סל ההקדשוס וכדקיל כטור וטי'ס סי' רני'ס . מי'ס י'ס נומר שאלר
 שספסללו כחדר ככל' ליד כנל' דמי' דמו לא מני' לסלול מלוי' (ד'
 סמי'ס כתי'ס סי' קדי'ס סי' קי'ה) וכן אס מנ' זס שדרו כסס או
 ככל ולא שאל פלוי' ככר חלס פלוי קדושה ואין לו הי'סר סוד דלה
 דמי' לחדר וטי' סכין ארס לחזירו שאין חוב פל הי'ורסי'ס לקיי'ס
 (כתי'ס כרי'כ'ס הוכח כני'ס סיי'ס חיי' סי' רני'ס דכיון דמנ ככל
 דבר וטי'ס וכטי' ריי'ב סי' ונכסי'ס) מטי'ס כדקדק אס כדר לנכ'
 לזרקס ממוח סך מנ'ס ודלי' מחזירי'ס כורסי'ס לקיי'ס ממוח
 ירושה מטי'ס כמקדי'ס כוס ככף וככסי'ג דבר מטי'ס ולמחזירי'ס
 אפילו מנכ' שפי'סל לן דנחיו קדי'ס לא ספסס סומנל דל קדושה
 על ככוס רק חזיו' על כורסי'ס לסמו להקדש כי לא ירשוה
 מלבי'סס דל פלוי סס הקדש ודלי' כתי' חיי'סס וכתי' דכוי מל'
 ארי'סס לסומו מי'ס לא כוי מני' למי'סר הי'ס ככל שאלה פל החדר
 לסתוח ולי'סר אפילו כעללס וכטי'ס וכרי' לא שאל וכל' זס כודלי'
 וכדור לן שדקרי'סו הקדש נמור ולחלוץ . מטי'ס כדון דין שלל
 ידמי'ן מחשכנו אס לספס אס לחרוס חר' כדן לכסירי'ס רכורסי'ס
 מוחקיס ולי'סר שככסי'ג שאין כלן אס כירר רק מלך מה שכנס
 כן כמס שי'ס ולי'ר שכמנו כסמך סמטוכס נפספס כקיק
 סכרי'ס מטי'ס חרי'ס לקל'ס אורחי'ס כירי'ס ולי'ס חוכס רק כל זמן
 שירלו ממסס אפי' אלו הי' כרלשון שנה כן לא הי' לרי'ך כמסס
 מאלר שמתחיל'ס לא ככנו סיד' מוכס וקפ'ס ורתי'ס מוכי'ס אפילו
 רמי'ל כני'ס' אפי' סי' סקסי' כחיר'ס כרי'ס מיל'ס כמחזיר'ס כסי'כ
 וימי' ספונכ . כמלונכ כטי'י' סול' ממס דמין מי' שאלרס דרך
 סדוה וטי' דקיל מלך שסחזיקו כו רבי'ס אסור לקקלו והסילו
 רמי'ל כני'ס' חיי' סי' ספי' . אכל אחר כסיון לא דמי' כלל דסס
 הי' לרי'ס' סכיס סלר כנכולו וכא' שי'ס דרכס לכ' אין לו לקקל
 מה שסחזיקו כו סי'ס רלנו דעסמו . וטור שסול דבר כנלר'ך לרי'ס'
 ככרסו סי'י' לכס דרך שי'כרו כו . מטי'כ כלן שטי'קרא הי'
 פיל' כמסר ולרווחל כעלמל להכיל'ס מדוחקל דלי'כרל ולא כמס
 דמטי'כו למחיק כו כי כמס יודיס'ס שמוס כן כמסו וכנובו ואין
 לכס כלי'רסו פלוי אפי' מרסמוס ומטי'ס כמטי'ס כמס שמתחיל'ס כיי'
 אס כנל החדר כול'ס להיח החדר כקדושו ולי'סס המונכיל'ס
 כנל'ר'י'ס לא ידמטי' כלל מקוס לסללה דלס משוס שכול'ס מוכסס
 מטי' סהול כול'ס לקטוס כו מטי'ס ושללן כפס'ס ול' לרי' כמטי'סו
 של חל' מנ' שלל נפסס סד סוס לית דין לרי'ך ככס כי מאלר
 שנס קדמוני'ס כקדמונו הי' ערבי'ן מי'סל חול כין ספקיס כחדר
 לישן כו רתי'ס מה שככסי'כ אסור נס ללכול כו לסרקי'ס ולהסמט'
 כו כרי' כלן נלוי דעס שלל ספסמסו כו חול כקכס הול' מטי'י' שלל
 קדושה כככיל' ומה שלל ספסמסו כו חול כקכס הול' מטי'י' שלל
 כוי לרי'כ'ס לו כי הי' לסס חדי'ס כנליו'ס יומר מלרסס זוס מל'רן
 שי'ס לו מוקדס וקיון וכני' כים והולר' לקטוס דלי'סו כקכ'ס כחדר
 זס מי' מטי'כ כיו' ומלי'ן לו להלך כין מטי'ס קטוב' לנרי'ס ולא

מל"ס לר"ל שאלו נדרי כהני סמיכה או שמיכה רק בין השמים
 יצונו לו שנתנו כהני מלא קריז מל בין קנה לארטי ולא מרסס
 למד נבי שרס נכסכי דחפור אחי ארטי רק שפתינו בני המדרס
 דוק ופי או אחי קנס האור קחסה כהני מי סואנס לפולס
 לומים המונבלים האון שוכרס למסלס סיס מותר להססמס נ
 בין סומרס אחי נקנס וכו' . אכל מנחס דפ'ספ' לדסס השאל
 דח' כפי נדר חדר אז לפולס לאמרס המונבלים לכסי מותר
 לו לכויולו לחולק מי עיסון סמחיו חדר חמר נוס כדיוסח סמליו
 דלא סדוק מנכ'כ דברי לפוליסס ולמכרס ולסמכרס ניש כסכ'כ
 אכר . שמיח לו ודסחי טקס לאמור דסל דכסכ'כ דריכס סר
 כסוס דמכסס סמכרס או סספירס יסלויסן לסמח מוכסכסמ
 סורי סכר או בני סכנסס דסר כדסס כלס רק דכספוס מכרס
 אכור להסממס אלאי נמכר סיס ד' סוני ספיר כמסמד אכר ספיר
 כ' אז לא יסול גכ'כ סכ'כ של כ'כ'כ' ספיר סמלי דמסלמח אלו ומי
 ואחי י' ככ'כ' אכר כמי' ר' ירוחס . מסי' כ' דון ד' יחיד סר'
 להסלוי' חדר אחי ר' מיוחד רק לכ' ספיר ואחי סכ' אכל אז
 דמי לכסי' דכרס'כ גכ'כ אכר דמסלמח סמו דלמח יחל' לכו
 עמי נקמיוס . כ'ס אז סמיוחד לחודיס דלמו סמלמח וחד' ספיר
 כדוסק סליונס וקורו לפולס כסר סמדריונס סלס סקדסי' כפי'
 ג'י זמן סרס אכור להסל'ס . ונס לסל מלמח דמי למכרס דמי
 סכסל ליד סכסל אכור לסליונס וסיס להסל'ס ג'י דלון סכסל'
 סכוס י' סייס שוכס סמורס וכחון אז לחודיס סכס' סכסללו
 וככ' גלרס כחון סכסלס סר'י לכל ז' כי לא סיס כלון סומנס
 סכסולס לקליס קדוסה לכן סס סרולס כסל האור ל' יחיד חדר
 סמס'י מילמח יסר'י סכ'כ וס'כ'כ ולא סדוק כ' חדר סכ'כ
 מנה חדר כרלסן . אס לא יקדישו כסס לפולס או יספסו כ'
 ככנס כנין סרלמח סמנו אז וס'י וחר סוכ' יסנס מל חדר סכ'כ
 סלל יסנס כ' קדוסה רק כל זמן סרלמח ולא יסנס סליו סכ'כ
 וזוקס לרביס . וכל מנס סכסמסי לשריוסל סל חדר כר'ל ר'ל להכ'
 אכל לא למסס כסוס אכר קסלו סלי ימי זקיס וסנישו יד מחד'
 וסו' . ויסוריס סמלו כ' נסוור . ומס כ' סו' . מלס ס'טי .
 וסממס זכרו . כ' ד'רוק סחי כלמון ג'י כליס וקלמס סס כ'י
 ד'ך סלמס דכרי כפי'ל ל' לא יסמוך סכסל ע'י סר כ' יסר'
 למח כספ'י כורלס להסירס כ' אסילו אכריו' דכס'י לא רמח לו
 1234567

ל' סכסס סכס'כ יאיר חיים ככ'כ

ישור כפי סכ' שיפור ח'ל כיומוס מ'ס ח' סקן סכ' שוסמ
 סיס כפי'כ סלו סדי וסור סל סכ' לו ספסכ כחו סנס ולכן נס
 אס לא ירלס לוחן ל' סכ' כחמו' ח'ן כ'ר'ס לכוס כי ללמס
 חרס סל סכססו וסל דכרו כחוסל נספ' ככ' כ'י' ר'כ'כ
 ס'כ'כ [וכחי' ס' ס'ז' כ'י' סל'ד וסליק מסוכס ס'ס'] וסכסר
 סל'כ' סיס כלכו להס'לס לו כללו סכ'לס לאכר סרליו לו מ'ז'
 סרי סס דכרס סכ'כ סלל ס'י דכרו וז'ן ח'ון רק לקיס כל סיוול'
 ממו וסס ח'ו יסריס ככ'כ לא ילל נ'ך מדין סמיס מלכ' ס'ל
 סמחוס לפונס כמססס דמולרס וכו' . ומיס סגס ס'ל סכ'י' נמלו
 כרלכו וסמכרסו כח'יו ח'וני מספיק לכסל סכ'כ ד'ל' להסמס
 ולסרס ספסרסו מי'ס שימול כחי' . רק כנין ז' ס'ה סוסלס
 כוס אס ס'ה סמכרס מנכ'ס סמס סך גדול סכ' שירוסו אכר
 סמרו אכ' וכ'ס מוכסמסס אז מ'י אכ' לספון ס'לל סכ'כ סכ'כ סכ'כ
 וז'ן כ' י'ס לח'ק ולומר סה'ל כ'ס גדולים וכו'ונס סרוכס ל'רס
 למכרס מלכ'ר מסר'ח יסרמנס מ'מ י'ל נ'כ' כ'כ'כ' כי סכנסה
 סוססס ס'ה אכר סכ'כ סכ'כ ס'ל' סוס סל ז'ס כד'ס אכל סמנס
 ולוק מ'סס ח'יו ס'ין לכסל סכ'כ סל'ק ספ'ס'ח נכ'ס דומה כל
 יסורס כ' מלמס אס סכ'כ'ה סול קיוס נכ'כו מסי' כלון אס
 סכ'כ ס'ה מס'י ס'ל כ'י מ'י לקיימו וז'יס ס'ל סול לכס'ר לו
 שיפכרס וז'יס ס'ין למדס'ל רכ'ל לאכר'ס'ל ס'כ'כ ס'י כפ'י'
 סכ'כ סכ'כ'ס סול מלמס סוסן סכ'כ'ס יסכ'כ' סמ' ס'כ'כ'לו דכרו
 וק'ל . כ'ס סלס ס'ל לכ' כמנס מ'כ' סלל וכל' למי'כ כלל להכ'
 למח ל' כמססס ככונס כדון כי אס מ'י' סוסר וסכ'כ . וסס
 סכ'כ לכדו יתן מ'כ' וככ'ס מלמלח וד'ל ח'ן כ'ר'יו לכוסס ור'ל
 אכ'י ס'מס קכנס כספס ח'ל'יס סכ'כ'י לא קיבל ח'כ'י קידוסיס
 וסחס ככ'ר גדלס וכלכ'ר סלל יס'ה סרמנס ככ'כ סכ'כ'ל יסמח מלכ'
 ס' ככ'כ' ס'ס ס'י' ר' ס'יו ומ'כ' סכ'כ'ס מוכרס'ס כ'רל'וס
 סלחור'יס אכ' אס ר'י סמכרס מוכן ל'רס כח'ל'י כח'ל'י ר'ס ח'כ'
 ר'ל דלמומו לפול דינ' וכפ'כר'י' דכ'כ' ס'י כ'כ'ול ר'ד ק'י' וסל'
 כ'כ'ול וס'יס רס'ד וכלו לא חדר וסר'ס'כו ס'יס מלוי'כ לוחן לו סכ'כ
 כ'ר'ל'ו וככ'כ'ו לסס לאוסו מולס אכל כ'כ'כ'ר לא ר'י מוכן לכ'ך דמי
 לסכ'ר כר'וסל או סלר דכר'יס סד'ך לסס כר'כס ור'י' סכנס' נכ'ס
 ח'ן לו שיפור לכן מל'כ'י' לקיס מ'כ' וס'י' כ'י'ד ס'יס סל'ו וככ'כ' ס'יס
 ח'יס ס'יס רס'ד ומס'י שיפור דכ'ר'י סכ'כ' סל'ס ל'יס ס'יס'כ'
 לו כמל'ורס וקילס אומס אכר'י' להכנסוס על סכ'ר י'ד סכ'כ'ול'
 יאיר חיים ככ'כ

סא בחכורה לומדים אלו ומקיימים לקולי ספרו יחד
 י"ב דינ בעוב נכס בין כימי סוריס ספירו יחד
 גורל סל סוס כספ גדול מוונס וסון כל אחד לו ר'י' ז'ס מנכ'ס
 כ'כ'ול מבי'ר' סחי קלי'ס או סר כליס ומסיל'יס י'כ סמקיס ככ'כ'
 סל כל אכר סס אכר מנס לקל'י אכר ומסיל'יס לקל'י ס'יס נ'כ'
 י'כ סמקיס סל אכר מנס ככ'כ' מ'ז'ס ר'י'ל יסלרו חלקיס ומי'ק
 אז מי'קס לוקח' אז מכלי ז'ס וז'י מכלי ז'ס וסס מ'י ס'לל מ'יס
 ז'ס ככ'כ' . וסנס ח'רס כ'כ'ול כ'כ'ל ס'לל מ'יס כ'כ'למח ס'יס
 וסיס סלל כ'כ'י' כר'וסיס סלמס סמס סמו'ס מכ'ר וז'י מנס ד'ס
 ורלס כ'י כ'ו רק סמקיס סל'קיס י'ד וסיס רל'ו לכוונס י'ל וס'
 ס'יס ס'יס ככ'כ' מ'ז'ס וביקס ז'ס סוכס כ'ו לומר אכר סל'ך סנכ'סו
 ס'י ס'וסיס אלו כ'כ'ון או כ'כ'נסה או ד'ך ס'כ'ול וז'וק ח'ן כ'
 סוס נרשון או יס'י כ'ס לאכר יוסר מלכ'כ'יו ז'ס מולו נרס לו כ'יס
 אס ס'יס ככ'כ' ורל'ו סמרה לו ס'ס . וסמכ'ר' . כ'כ'יסוס סכ'כ'ול
 ס'כ'ול קיל' ככ'כ' דל'כ'ר כ'כ'ול סמחולוק ככ'ל לסס אכ' מל'כ'י'
 כ'כ'כ' כ'יס כ'ר ד'ך ק'י ס'כ'ווס ככ'כ' נכ'כ' ח'יס וכ'כ'יס ס'י' ק'כ'י' .
 וסרו לכ'כ'יל סמקיס חדסי' כ'כ'כ'ון כ'כ'יל כ'כ'י' כליס וסכ'ס מנס ח'
 כ'כ'למח ס'יס וסל'ך מן כ'כ'כ'ר'יס כ'כ'ל'י' ל'י' ח'ומו סמס סמק'י'
 כ'כ'כ'יס כ'כ'כ'ר'יס ומח'ן כ'ך רל'ס סכ'כ'ר' סס ח'י' מומו'י' מ'כ'י' ס'ל'
 כ'כ'יל ל'כ'ך כ'כ'ל'י' רק י'ל סמק'י' כ'כ' . וסמרו כ'י' סמרה לכסל
 נס ס'יס ז'ס ח'ס סוכס ס'ין נרס דל'ן ע'סס לפוננס לקל'כ'
 כ'כ'ול חר'כ'ה ס'י' נרשון סס ח'י' מנס כ'ו ק'כ'כ'יס לסכ'ר וס'י'
 ז'ס ס'יס סכ'ר כ'כ'ס סוכס לפכ'ר ולסון לו ד' ר'יס וסיס מר'ל'ס .
 וכלמח לסוס ר'כ'כ'ל ס'יס סכ'כ'י' מ'כ'י'ן א' . כ'כ'כ'יס אכל אכר
 ס'ין

ס מעשה שארע בקי' ויורי'ש'ה כרסס כ'כ'ול סנס ס'ל'
 ספ'כ'ר לו ח'יס יסר וסלון סכ'י' כ'כ'יס סוס סלמס
 כ'ס יחיד סל אכר מן כ'כ'כ'וליס וס'כ'ר'יס אכ'ר כ'כ'יס כ'כ'כ'יס כ'יס
 ומס'י רכ'כ' כ'כ'כ'יס רממח ל'לון לא ר'י' כ'כ'למח סמכרס או מ'כ'ר'
 ס'כ'כ'כ'יס כ'כ'כ'וליס מן מ'כ'ר'יס סל כ'כ' אכ'ר יסס ח'ור' וכסל קומוס
 סמכ'ר' ל'כ'י' כ'כ'כ'יס יס'י' ח'כ'ס כ'כ'כ' וסכ'כ'רו ר'כ'י' ס'יס אס סמון
 לו מ'כ' כ'כ'יס סלס ח'כ'יס חמון אכ'ר'ס לו ל'כ'ס ח'י' אכ'ר'כ'יס
 ז'ס סכ'כ'כ'יס ככל כ'ר' ח'יס ח'ן ככ'כ' וסמ'כ'ל סכ'כ' וסמ'כ'ל כ'כ'כ'
 אז סמכ'ר' נס כ'ר' כ'כ'יס לו מ'כ' סמכ'כ'ל לו וכן סמס סמכ'ר'
 וסמכ'ר' וס'כ'כ'יס כ'כ'כ'כ'יס וכמסס ומן מ'כ'ר'יס וסמכ'ר' סל כ'כ'יס
 וסל'ס ס'כ'כ'יס נס כ'ר' כ'כ'יל ר'כ'יס ומכ'ר'כ'ו נס ס'ל כ'י' נכ'ס
 קכ'כ'ר'יס כ'כ'כ'וליס ומלכ'כ'כו מ'כ'ר' יח'י' נס ח'ול' . וסכ'כ' סכ'כ'ר' ח'ר' כ'
 ל'כ'י' כ'י' ט'ס סמכ'כ'ל כ'כ'ו למכ'ר'ס כ'כ'כ'ר' כ'כ'ו יחיד' לו ומסכ'כ'ל
 ומסוננס כ'כ'כ'יס וכו'יס וסל'ר סכ'כ'כ' כ'כ'יס ס'יס כ'כ'כ'וליס ממו'
 וסכ'כ'ו לכללס נכ'ס כ'כ'ו מלמח ח'ל' סכ'ס סמרה כ'כ'כ'וליס כ'כ'
 ר'ון ח'כ'יס וז'ומה סכ'כ'יס חודק'ס לו כ'ן כ'כ'כ'ר' סן כ'כ'כ'וליס וסמ'
 סכ'כ' ח'י' : לא חמון ל'ך אסילו ס'וסס דון רק מלכ'כ'י' כל סכ'ן
 כ'כ'כ'וליס וס'ק ז'ך ס'יס ולקח'ס מ'כ'ר'יס ח'נס וסל'כ'י' כסל סמוס
 כ'כ'יל מנס ס'כ'ל אס סמוח אכ'י' כ'כ'כ'ר'יס ומכ'ר'יס כ'כ'ין סל'ך ד'ו
 די'י' לכ'כ'י' ד'י'ל . וסמכ'ר'י' לו כ'י' ל'ס ס'יסור דכ'רו לא ר'י' ס'יס
 סד'ק' למיח'ס סל'ר חל'וי' כלל וז'ו ד'כ'ן סס מ'כ'ר'יס וסיס רל'י'
 ל'כ'ך כ'כ' ונס כ'כ'ל לאכ'ר ולקיס מ'כ'י' כ'כ'כ'ר'יס ס'כ'כ'יס וסס אכ'ר
 יאכ'ר סל'כ' סמכ'כ'יס ח'יס ח'ך כ'י' מ'כ'ר' אומדן דמס סמס סכ'כ'י' ס'יס
 ס'יקכ'יס כ'כ'ך סולס סס ל'ך רל'וי' כ'כ'י' אומדן דמס סכ'כ'וליס או

ספר

חתם סופר

חלק אורה חיים

זאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל

תשובות שאלות

לכל דבר הקשה אשר הביאו אל משה כפרא רבא, נאמן ישראל וקדושו, רכבו ופרישו, בוצינא קדישא, חסידא ופרישא, ריש מתיבתא וריש גלותא, מאד עני ישראל והשכב"הג מהר"ר משה סופר זצוק"ל נולד בק"ק פפר"ם ושימש בסתר רבנות בשלישה קדושות בק"ק דרעזניטץ במדינת פטריץ ובק"ק מאמערסדאָרף במדינת אונגארן, ושלישה על כלם בעיר ואם בישראל ק"ק פרעסבורג, למד ולימד דעת את העם וזקק אלהם ותודותיו, עד מקום נבזה מכל השרצות ירושלים עד הקדושה שלח פארותיו, לכל צמא אל דבר ה' היל טים כדלותיו, לתורתו אים יחלו וגדולים לתשובותיו, ישב פהיק פיבק משנת נפלאות עד שנת ואביטה נפלאות, וכל ה' את האור ונגו בנגו מזמנים, וארון הקדש נבלע במקומו פה ק"ק פ"ב חלקת מחזקק ספון.

זאת הברכה אשר השאיר אחריו

סדר חיים תורת חכם חזשי וזכות על חוב השים וחזשי אגרה הרבה מאד, ופשו הגדול חתם סופר עידן על ארכישו חלקי שיע, והא קבץ אלף ויש מאות שבעים ושבע שאלות ותשובות ודיבתה אשר השיב.

את הכל עשה יפה בעתו

משנת עמ סופר מיהר לשיק.

חֲתָם סוּפֵר

חלק

יורה דעה

זאת התורה אשר שם משה לפני בני ישראל

תשובות שאלות

לכל דבר הקשה אשר הביאו אל משה ספרא רבא, גאון ישראל וקדושו, רכבו ופרשו, בוצינא קדישא, חסידא ופרישא, ריש מתיבתא וריש גלותא, מאור ישראל ורשכבה"ג

מיה משה סופר זצוקל

נולד בק"כ פפדי"מ, ושימש בכתר רבנות בשלשה קהלות קדושות בק"ק דרעזניץ במדינת מעהרן ובק"ק מאטערסדארף במדינת אונגארן, ושלישה על כולם בעיר ואם בישראל ק"ק פרעסבורג.

למד ולימד דעת את העם חוקי אלהים ותורותיו, עד מקום גבוה מכל הארצות ירושלים עיר הקדושה שלח פארותיו לכל צמא אל דבר ה' הויל מים מדליותיו, לתורתו איים יחילו וגדוליהם לתשובותיו, ישב סה ק"ק ע"ב משנת נפלאות עד שנת ואבימזה נפלאות ויבדל ה' את האור ונגזו כגנזי מרומים, וארן הקודש נבלע במקומו פה ק"ק ס"ב חלקת סחוקק ספון.

הא קסא דלמא דבאורא סמלחא ואשמו עלי אי אמרת בשלמא דעיידי
 בעני וועטעס לקה לקיו דליכ היינו בשין זו לרקא אצל להמלכדי
 לענטיק נמי הוה נדר העעס עטייה סמלחא גוסי' עיכ לא מתקם חוקי'
 וידי וייל דלי קי'ד קדאי אלוורא קרבנו על פלוני עלי איכ היסוק ליי
 דכל זמנ' זי'ד כופ' כעיס חוקי' בחסלה דבנייהס ולא שייך לומר כתי'
 ומסו' דכתיב לבלוטו ויניין שיי' דביאל יפה היסוק דהו' לא שייך לאל'
 בעקריב עמלו דעני ללוני אצל בהמור סלוח לא כתיב זיי' ללוני ואיכ
 עיכ עישוי דקרא לחתמבר קאי ויפה סקטיו סוק' ובלולס דניו על סריס
 לחת דלפי' דבמד' לעשות מלוחו על עשיר הוה נדר לטעמי' :

ודברי' חוקי' לחתון עלה יי' לי בסס עיין למעיש חוקי' דבכריה
 י"ב ע"א סוף ד"ס או דלמא וכו' ובינעוה פ"ו ע"ב ד"ס ר"ע
 ואיכ לא מתקם הכא חוקי' וידי ונכיל לחמס דלי' ונצונו ככסיס כופי'
 קורס סיוב זל החמס עייל סל דלמא ועטיה דמעמלח אלטרניך סיבי
 עטועה דגין וקורב שאין סיב דודליג גוסי' למלאי דקיייל כבכנן דר"ע
 זכאנו' לו פריס לחלה ויני' פשוט דליכ עטועה דביאל קיי' דליכאל למתקם
 קרא דכתיב אצל זלל סעה אפי' חמס ג' רגליס אין כופי' וזכאנוה גס
 אישכא קפי' חסוק' דינעוה וכתיבות עמי קפי' לחו מעיקרא דלמא ר"ע
 קאמר סטיב ונפקא מיני' עטועכסיס ארוה חמס זמן זל החמס מועטיה
 דכל סיבי חמסי' מועכסי' או ובלאסיי קפה לפ' עס עסקדי' חוקי'
 דבכיתוח דלון מועכסי' עקוס שאינו רולה בפסרה וסבועה דבכפרה אין
 לו כפרה איכ עס הועילו חוקי' דריס דע קי' סאי' ועטיה לחמס ג' רגליס
 לכתי' איך יבוסוה וסור לא כיחל ליי' דבכפרה ואין ונפקא דעל כחמו
 לזס י"ל עי'ס וס סססכדי' דנעצ'ס ספ"ב עניוסיין דמתחל לטונו יע"ס איכ
 פטי' כ' עסק' דלאחר זל החמס ר"ע ע"א ורולס אי' וזל חמס כתי'
 סכנה סנעצ'ס וזאמיי'ס לו סנעוה וכיחל ליי' דבכפרה אצל קודס זל
 החמס אפי' חזינ' דנעצ'ס ככסי' לא חייסי' ליי' דועמלח סוס' לעמלו
 להפליד לו סכנה ואין מועכסי' וספסחא כיחל נמי חוקי' דכתיבות סכיל
 דודאי לא הוה קפי' לחו סל או עני עטעכסי' עטעס דסור לחו לעמלו
 דפטי' דנפקא מיני' אפי' זל החמס וכמו עטעכסי' או אפי' קודס זמן
 זל החמס ונעצ'ס ככסי' כיון דעוועס זיין לא יסאי' לו כפרה לעמלו
 וכחוקי' ינעוה דק פ"ו ע"ב סכיל אף סוס קסס לחו עס הועלה דכפי'
 סל אינו רולה בפסרה וסכא לא שייך עד שאומר רולה חמי' וסכנה
 דנעצ'ס דילרו אכסי' וסור רולס לפי'סו יסכאל יע"ס אי' רי'סו דכיון סכנב
 ססדין ענו ועדי' עקריס כיסו איכ' זכאונו רולס אי' לכו זל ענו ואינו
 רולס דכפי' ואין יסכנר ועל זה הירלו אפי'ס מועכסר לו כיון ססמכסר
 יסי' יודע דכיחל ליי' דבכפרה ואינו דעוועס אלא עוועה דגין ככלו לו לכסר
 עילי ככלעיל' זכאונו דחוקי' דכתיבות ודינעוה עוליס דבכין אי' ועס ססכר
 זס גילה זס אצל חוקי' דריס ליי' דלמא ועטיה אלטרניך דכתיב ורולס
 רסיט' י"ל דליא לוקמי' קרא עטועה דגין דסי' כתיב ללוני כופי'ס
 עד שיאמר רולס אי' ונעוועס דגין אין חועלה דנלונו כמי'ס לעיל ועיב
 לא מתוקס קרא דכתיב וסדנכא זיי' דסי' בקרא ועטיה לא כתיב ללוני
 ובחוקי' זי'ארכי' דסאי' קרא עמי'סו חלוח ויקי'סו איכ חו' לא ילא איך
 יספשו קרבן זלי' לכוני' וסוס חולין דנעוה דשלאמ' דכתיבס ולא חקריב
 ס"א יסיקו סכנעוה סספטי'ס סור ללונו מעיקרא ויקריבוהו עני' כדמו
 קיייל ללוניו אצל זלל אפרי'ס איך יסי'סו דכתיב חולין עלו ולי' ע"י ספסר
 זיי'ס וסוס דכתיב ז"ד וסס יסי'סו וסוס חלוח ויקי'סו איכ חו' לא ילא יי'
 כדו דלל סקריב עמלו כלוס ולא סוס לייך למיכח ללוניו אף ליי' ס"ס
 דעיריכ' דיכוליס לסקריב קרבן עכור חכרו י'ס למספסר סכיל' ס' איך
 פיי'ס גני' ועטי'ס לא כתיב ללוניו איכ' דכיי' חוקי' דריס ליי' ועייל
 להעלי' דין זס דנעצ'ס ככסי' ויני' לרינ' כיון דלפי' דלמא דכתיב קיייל
 דנעצ'ס ככסי' כפרס חד' זנונו סכנול' דמי'סו ק' ע"ב איכ' לא יסי' כס
 סקסע קיל עסדי'סו :

ב' איברא' לעה כוואח אסר כדלס קלה כנענע זכנחה ענה אס
 אענו אדענה דכיי' לא כדנכא סנס ז"ל סערדכי רי'ס
 זני' סעיר קי' סחכאי' כקאל ליי'ע על רכויבן עאמר קרקע זו אטי וסוח'
 לזכות עלי' דכתיב וסר זמן כחלו סקסל לזכות עלי' וסי' סעיר
 מעכסי' ע"י ועכסי' חמס סקסל ככנס עלי' זיה סחלמו' ורלוזן ססי'ס
 אדעמלח דסי' לא סחמו' וססי'ס דלחויבן דלי' לא עלי' סרד זיי' דנעקס
 כד עכ' חמס קרקע זו לזיי'ס ואינו רלוזן זס לא סיי' דר' זכאונו סעיר
 דר' פשוט חמס דכיי' סעיר יכיליס לסנוחס לסי' כנעמל' לזי' כרבן וכו'
 וכדלס ליי' אפי' רלוזד עווד וזוח עכסי' אינו ססן סיי'ס קרקע אלא
 לסי'סי' לא מעמלחן זיי' דמעיקרא סנחמ' חמס ולא כפלי' להכאי דללי'
 חמס אס לא יכנו עלי' זיי'ס יחזירו ליי' סקרקע אערי' אדעמל' דדסי' דללי'
 מעיקרא וספסח' סקסר זיי' ולא עלי' וכו' וסס רלוזן עכסי' חמס סעיר
 איכס קסלי'ס לסנוחו' זלל דעח רלוזן ורלוזן נמי לא עלי' לסנוח' ועי'סדר
 דלל גני' עסחמו' חתן לסלוי' עטיר אס סיי'ס דעמו לנדר כיי'ס סכא
 דליכא נמי ענייס עעיר דנעקס נדר דלל מלי' מייסר זיי' וסס לא יכלו
 ענח לעשו'ו דכתיב ימחירו לחמס זמן עמל' יסכו לסס עכרי'ס קסוח
 לחסי' או פיי'סו רלוזן סיי'סרלס לסס לסנוחס כעיל ויען כיי' סנוחס זו
 לייכס קלה זי'אור וסחמרוכיס סיי'ס ריי' ונני'ל סיי' קריב סקליו לא ילאו
 ייי' זי'אור ע"כ זכאכ כיד ס' סנוכס ועי'יל' חוסס סנעמל' ליי'דון דיי'ן ;
הנה' ויי'ס לא גנע' וסחמו' חתן לסלוי' עטיר ליי'ע דפסי' דלל עטיר
 נדר זס דסל דחמו' עטעוועה כיי'ס עיל' אלא מועכ' לעטי' דנעקס
 סיינו זלענו' סנוכס אצל נדר לא ידעמי' סייכוח נדר ועיין זיי'ע ויי'ט עיל'
 דוחק ליער חמד סנוחן לכיי' סוי ככדי'ס ליי'ד עיין סיי'ע קיי' ריי' סעיר
 י' דוחק :

והגלעיד' דכוונתו דנדר לזכות דכתיב לעשירים שיכולים לזכות
 כעסקם ואלו לא נדר הוא סיי' סס מוויי'די'ס לזכות ועל
 ענחס אפי'ס כיון דלזכאי' נדר חייב מ"ס כסי'ס זעיר איזס ענייס דעיי'
 נדו מווי'סי'ס סעני'ס לחס ענחס לזכאי' ונני'ו נדר דכתיב זעעמל'
 כיי' סעיר כיי' ועלי' לגלס כיי' דכתיב כיי' עיל' דסי'ס ליי' סעיר
 וכו' מעמל' חמו' על פלוני עלי' יעיס אלא על ליי'ע זכאונו' כ"ס ריי' חמס
 ד"ס חד וכו' סססקי' אדעמל' ועמי' אדסי' לזיי' סיעעוך סל חייבי' חמסי'
 ואשמו'ו אין מעטעכסי' וסאי' קסי' דלמא מיי'י' זכאונו' סמלחו' ואשמו'ו על
 פלוני עלי' דלפיי' מעטעכסי' סכודר דנעמל' סל לא קסי' דלמא מיי'י'
 דמחל' כיי' דעמעכסי'ס כנעו'ר עס זעירוכין דיי'ל כוס סכ' ססוסקרי'
 יי' ע"ב סעירוכין דוקא סמלח' חיי' עהור מעטעכסי'ס אצל אסס' זס סוס
 מעל' אין מעטעכסי'ס וזכיי' דלמס ססנס' חיי'ס אלו סמלחו' ואשמו'ו אצל
 לסמיר :

כאיו' מעסי'יס דכתיב' ס' זס זוכר דעלי' נמו זכינו ירו' סכ"ל דלמא ריי'
 סס לא סחי' כתיב' אלא לספלא' ואין זס כלי' דכוונתו סוי עני'ס
 סחיי' יין וזל עייך מסי' לסדיו' כתיב' ועלל' כלי' זיין לא עסחסי'ב
 דקרבני' כיי' ולקיי' לעסי'ס זס סכרה וזכיי' גומי' דק' ססי' מעסי'ס
 ויי'ס נמי זכשו' ייי' ססי'ך לספר ספלא'ס העחל' ססי' רב נעו'כאי'
 זב אסילאי' וכו' יעיס זכוד' דכד' וזכד' וי'סו חיי'ס חיי' יי'ד יי'ל
 חמס אדעס פסס וכו' וסער רי' יסוד' חמסר פסס זו עלי' קרבן וכו' עיי'
 נעטי'ס קרבן דכאמכחא עיי'ס וקסס ליי' עיי'ס יי'סו מוקרבן דרי' יסוד' ולא
 מכוונת' דסיך סלונח' זיי'ס וזיי'ס זכיי'ס דעמל' וסו קסי' ססי'ס
 עסיך דנעמל' לייכא סקמכחא זכוי'ס חסל' דרי'ע דפ' זס זוכר סכיל'
 דלל' כיי'סס אלא לספלא'ס חיי'ס ליי' דסיך דסיך דפסס דעיי'י' זכוי'ס
 וקיל' אין סקמכחא זכוי'ס סיי'סו סייך דרי'ע דפ' זס זוכר דפליגי' נמי
 ססס ואכן כיי'ע קיי'ל' ואין כלי' עסיך דפסס אף ססס ס' ז"ב וסל'
 דעמעמל' חמס רי' יסוד' עסמי' דרי'ע דקיי'ל' לא כיי'סס חיי'סס אלא
 להפלא'ס וססי'ס קיל' סוי קרבן עיי'ס למלך ככיל' זיין זכוי'ס דסי' זכוי'ס
 ולא עייך כתיב' דכדיו' איכא סקמכחא זיין פסס' זו קרבן דסי'ס כעסי'ס
 סנועמל' לסדיו' ולי'ס זיי' ססוס סקמכחא זס זכור לנפיי' דעמל' אערי'
 דכיי'סו ירוח' עיי'ס סעני'ס ללדקס דכיל'ס עייך זיי' סקמכחא אלא
 עמעמל' זיין אס כיי'ס ליי' דכיי' או קונס עמלו לסרי'ס לא קיל' סכיל' אלא
 דנעמל' עייך סקמכחא זכל ענין אפי' אי כיי'ס ליי' ובלדקס לא עיי'
 סקמכח' ככל' ולסי' עס עסקיי' זכיי'ס אס ילי'לי' ס' עמל' סור דלל'
 בהמלכדי' דסי' סור עיי'סו זכיי'ס קיי' מיי' סכיל' מלס' יסי' אלקיס עערי'
 ולא יי'סח' דודי' זעח' לרס סאלי' וועעי' סכ' מני'ל' קסי'ו ויי'ס זלענו'
 סל סוי רכיי' יעיעבן וכו' מלס כחן חמס ססס ססס וססמרו' עני'ס דלמלי'
 ססס דנער ומקיי' אערי' דלל' קיל' לסרי'ס ככיי' מני'ל' סכיל' ולי'ס ליי' ס' ס'
 סססכנו' דנעמל' מוד' מעסי'ס איכ' אפי' זעמל' לרס לא יועיל' כדו'
 עמל' סאכו' לססי'ס זכוס לסכרה מעסי'סו וועמלכדי' קרא אס יסי' אלקיס
 אלא נדר לסיוח סנל'י' זיי'ס אלקיס וסר כעסי' לסדיו' וכן וססמרו' עני'
 עיי'ס סוס סכוי' זכוס וכעסי'ס לסדיו' ולקיי' קוסי' ריי' קסי'ו :

נמצא' לפי' זכיון סלמכיו דכיי' כיי'ס לחו זכיי'ן עקסע' עעט' וזכוד'
 אסר נדרו דכתיב'ס גזול'ס עמל' סיי'ס וליכ' לייכא סקמכחא
 לסרי'ס וכיון עסו'ס דלכר עמל' ליי' זיי' סקמכחא לסרי'ס וליכ' ססי'ס
 דלל' עלי' לעי'ס קיס ליי' ככוס' אי' וסענו'ס וסס יי'סח' ס' גזול'ס ויי'נו
 דכיי'ס מווי'י'ב' לקיי'ס נדר'ס זיי' סקס :

ג' איברא' לעה כוואח אסר כדלס קלה כנענע זכנחה ענה אס
 אענו אדענה דכיי' לא כדנכא סנס ז"ל סערדכי רי'ס
 זני' סעיר קי' סחכאי' כקאל ליי'ע על רכויבן עאמר קרקע זו אטי וסוח'
 לזכות עלי' דכתיב וסר זמן כחלו סקסל לזכות עלי' וסי' סעיר
 מעכסי' ע"י ועכסי' חמס סקסל ככנס עלי' זיה סחלמו' ורלוזן ססי'ס
 אדעמלח דסי' לא סחמו' וססי'ס דלחויבן דלי' לא עלי' סרד זיי' דנעקס
 כד עכ' חמס קרקע זו לזיי'ס ואינו רלוזן זס לא סיי' דר' זכאונו סעיר
 דר' פשוט חמס דכיי' סעיר יכיליס לסנוחס לסי' כנעמל' לזי' כרבן וכו'
 וכדלס ליי' אפי' רלוזד עווד וזוח עכסי' אינו ססן סיי'ס קרקע אלא
 לסי'סי' לא מעמלחן זיי' דמעיקרא סנחמ' חמס ולא כפלי' להכאי דללי'
 חמס אס לא יכנו עלי' זיי'ס יחזירו ליי' סקרקע אערי' אדעמל' דדסי' דללי'
 מעיקרא וספסח' סקסר זיי' ולא עלי' וכו' וסס רלוזן עכסי' חמס סעיר
 איכס קסלי'ס לסנוחו' זלל דעח רלוזן ורלוזן נמי לא עלי' לסנוח' ועי'סדר
 דלל גני' עסחמו' חתן לסלוי' עטיר אס סיי'ס דעמו לנדר כיי'ס סכא
 דליכא נמי ענייס עעיר דנעקס נדר דלל מלי' מייסר זיי' וסס לא יכלו
 ענח לעשו'ו דכתיב ימחירו לחמס זמן עמל' יסכו לסס עכרי'ס קסוח
 לחסי' או פיי'סו רלוזן סיי'סרלס לסס לסנוחס כעיל ויען כיי' סנוחס זו
 לייכס קלה זי'אור וסחמרוכיס סיי'ס ריי' ונני'ל סיי' קריב סקליו לא ילאו
 ייי' זי'אור ע"כ זכאכ כיד ס' סנוכס ועי'יל' חוסס סנעמל' ליי'דון דיי'ן ;
הנה' ויי'ס לא גנע' וסחמו' חתן לסלוי' עטיר ליי'ע דפסי' דלל עטיר
 נדר זס דסל דחמו' עטעוועה כיי'ס עיל' אלא מועכ' לעטי' דנעקס
 סיינו זלענו' סנוכס אצל נדר לא ידעמי' סייכוח נדר ועיין זיי'ע ויי'ט עיל'
 דוחק ליער חמד סנוחן לכיי' סוי ככדי'ס ליי'ד עיין סיי'ע קיי' ריי' סעיר
 י' דוחק :

והגלעיד' דכוונתו דנדר לזכות דכתיב לעשירים שיכולים לזכות
 כעסקם ואלו לא נדר הוא סיי' סס מווי'י'די'ס לזכות ועל
 ענחס אפי'ס כיון דלזכאי' נדר חייב מ"ס כסי'ס זעיר איזס ענייס דעיי'
 נדו מווי'סי'ס סעני'ס לחס ענחס לזכאי' ונני'ו נדר דכתיב זעעמל'
 כיי' סעיר כיי' ועלי' לגלס כיי' דכתיב כיי' עיל' דסי'ס ליי' סעיר
 וכו' מעמל' חמו' על פלוני עלי' יעיס אלא על ליי'ע זכאונו' כ"ס ריי' חמס
 ד"ס חד וכו' סססקי' אדעמל' ועמי' אדסי' לזיי' סיעעוך סל חייבי' חמסי'
 ואשמו'ו אין מעטעכסי' וסאי' קסי' דלמא מיי'י' זכאונו' סמלחו' ואשמו'ו על
 פלוני עלי' דלפיי' מעטעכסי' סכודר דנעמל' סל לא קסי' דלמא מיי'י'
 דמחל' כיי' דעמעכסי'ס כנעו'ר עס זעירוכין דיי'ל כוס סכ' ססוסקרי'
 יי' ע"ב סעירוכין דוקא סמלח' חיי' עהור מעטעכסי'ס אצל אסס' זס סוס
 מעל' אין מעטעכסי'ס וזכיי' דלמס ססנס' חיי'ס אלו סמלחו' ואשמו'ו אצל
 לסמיר :

לספור שבנין אצל סיכא ללא הפריש אספקא לא ידעה אם יאמר הרים להניח הקרקע שמועם בשלמה הא לדי סריע שאלו אינו מצוי העיר יכולים לשנות לניהח המלמד כיון שלא התנסו מנאי כפול ולאומי הא פי צדדי לביהכ כדכ כונו זצ"ל נכסי הכיל ללא זעני מנאי כפול וכוני חוקי זכחו ליו עיל ד"ה זבין וקידושין וייע עיב ודוכחא עובא דליל כיון דקיייל מעלין בקודש ומני כדפחא לבי רבנן סוה עלי בקדש איב כפאומ לזכות עלי בביכיו סוה זככלל מחלים מנא וזאלו אמר מציהככו ולמעלה הא לעה זס דומה למאן דזבין נכסי למיקס לטורי או לזעל משאלי אלוהי ולא איסודר הוס אלל צבאי ללא סיחא כוונה עליוהו עטר קדוש פשוטו ללא מני מיהדר צי דהני מאל תקוס עסקן אפי צבאי דעדיק עטורי וזכל וסיכ דכוותי ווא"ס אצל חידך דינא להשאר קרקע שמועם ניל כתי"ס.

ומ"ש המדכי כספיה סון לעיר יכולים למכור כראה דקיל כשי קעא דחוקי ענינא כיו עיל ד"ס כיון וכו' דלפי השני איב סכא פשוטו נהון סכל מביכו ובכספו לא עלי לשכויי אפילו לקדושה ממועד וייל ע"ס דבני גסה אטרי סס וקיל ויעיין בצה"ט ש"ע אי"ח ס"י קכ"ג קע"ז ז' ובש"ע י"ד ס"י קע"ז וצ"ח ס"ס ומקראי וליך האריך צדיק חוקב ואורח והוא נחשו ומרייל שד"מ סס ועיינתי בחדשו ומרייל ס"י ל"ו וכו' תקוס שבני העיר יכולים למכור בביכא אפי של ככ"ה ועלי רשות האורח' לרצ"ח שמועדי ס' בחדל דעגלם תקוס כן כל זכיהא של זיהככ של המועדים יע"ס ס' דהרצ"ח ק"ל כפי צ' של חוקי הכיל וכו' און גובי' המדחוקי לביכככו ועטרה כל הזכי' שלחם ואיכ למאי דקיייל ללא כסכא צ"ח יע"ס אנו חיד נושאין מכהגו סל מהרייל לענין קדישים וליע וייע ח"ס בחדשו ככחא יחזקאל דלפי צ' צחי ככסי' צעיר אי סוה צני ככסיהו אלו לבני אלו כאורח לבני חוקב לא נלעיר והבו ללא לוקי' עלם :

ומ"ה לכיון שלפנינו ניל ללא מני סדרי צמו אוחן שכבר כהנו ליר הבבאי דבשלמה סא דסריע נהצטל הבנין למלווי' המעביר' ואין דעהם לראשונה צמוס זמן עוד אלא שאכחו מלפי לרמתי שעי' שישפך לבצם לעומה והוס אי ללו דהחלה כדור ס"י על סמק לא ס"י ליר לספאר הקרקע שמועם אצל הכא מי נהצטל הסכמה הבנין הלא הסכמה צמקווע עימלה ונס עדיין לריכיס לאורחא דבר אלא שאינא לפי עת לסודרו עד זמן ועיין צדוראי לא עלי לעימר אדעהא דהכי לא כדרכא והוס וקידושין כמי שהליו ללא לעלות עוד אצל אס ס"י לרורו לעלי אח"כ או אפילו סקס דעמחו לא סיס עלי למזור צו אלא כיון שהליו ע"כ שלא לעלות ומכיון ללא מיהדי לי עמס לא ניהא אולי עוד יסחרי דעמו ואולי ימלא דירס אחר וכן זה לא אמרי' כיון עשהה סהליו דעמחו שלא לעלות עוד לא"י והמילוק ק"ל. על כן און מעש צעמנה ז' :

(ג') אמ יכולים להחיר כדום ע"י שאלה ופחה ומרמס סנס סריע כחב שאין לסאריך דפבר זס כיון שלא כשאל עליו ויס ס' ולא צא כחוצ אלא שכיון שכתב דפשוט שאין יכולים לשאול כיון שכבר צא ליר גבאי ומשעע לחמירי סלא כחכו עדיין יכולים לשאול על כדרי ועיין י"ד ס"י ריח סעי' מ"ד וס"ק רל"ו ולענין אס ישאלו אוחן שלא כחכו עדיין ליר הגבאי על כדום יס לסויה וסון דבבר להחיר לסס דלפטר ד"ס כדור עדי' ועיין ס"י ככ"ס וצ"ח סקס"ו ואין לסאריך כיון שלא כשאלו על זס :

(ד') אמנם אס ככוף אוחס שלא כחכו עדיין ליחן מנוחס ליר הגבאי לריכא לעיינש למורדה נכסיס צעמיס סללו נאריך קלה ס' כעס סנהתפחה וייע עיב ונחוקי ד"ה אכסי' וכו' כי סרין שהסריצ"ח כי דסיכי דאמיר כיפיי ליה ויסו לא כחתינן לנכסי' ומייחי שכיכ ר' האי צהנונס דהא מפי כורד עטצרו עליו ג' רגליס ויקס ס"ח צבל החלח אצל אין מייני' לכופו ולעטרי לו כלום עד כאן וסמס הרין דהא אמרי' צריה ויו עיל ועטרה אורסה לבי ציעטריך וצססורא קרל כחיב צבי' ז' לרקס ויעס ונסס צ"ח ע"ס קצ"ח ללא כחתינן לככיו סיל דלעעני' אלו דק"ל צחי' לעפי' ריח סס דלרקס כמי חלי' צנגלי' לענין צ"ח דהא דאמרי' מחייב עלס לאלתי דהא קיימא עניי' סייכו צעסס דוזחא סמס וסבאח' עמס אצל ציח ליכא אלא אחר ג' רגלי' וצאחא סקסי' סס ויה עיין רגלי' ללרקס זס סעי' בקרבני' אצל לרקס ויה סייכי צנגליס וע"מ סרצ"ח רגלי' דבורה סעי' דרין לרקס סוה לקרבנות איב ק"ל סייכ' לענין כפי' צעיני' עד שיסודר כולס אי כיון בקרבנות אפי' ללא דמי לקרבנות דהוס איכנו לכלון לפני ס' וסאיכ לרקס ויה איכסמ ליה לעני' אס יאמר וולה אי או לא ויע ק"ל לרצ"ח דעני' דוקא כולה אי וסמחא בשלמה בקרבנות אפי' דבי' חוקי' צריס סס ד"ס חד דלמר ולא אפריע דמועטכסיס אוחו סייכו סורדה לנכסי' ואס לא ימאלו לו נכסי' אז כופי' וכל תקוס סייכו סמועסכדי שארי' נכסי' עד עיחן מעלוכו הצמנס סממריס אצל סמסמס עמלה אי' למחבן דעני' וולה אי וזס סייך צבקי' אצל בלרקס אי וירדין לנכסי' הכי לקחכו ומחו סלדקס שלא לרלוכו ואכן צעני' כפי' לרלוכו עיב ססונו לרצ"ח ללא כחתינן לנכסי' אצל שארי' כסיהו כוגסיס אוחו עד עיחן וכן עמעס לעון רצ"ח :

אך וס סמסייס צלשוין ר' סילי אין מייצין לכופו ולעטרו לו כלום ומסווע סוס כפי' צדוראי לעיב ומס סלנעיד דבריס סס מייחי מרי קרלי סד

אמר ולא אפריש וחד אפריש ולא אקרי' ולו מעיימי ולכאורי קרא קעא ללא תלחר כלשנו מייני' צאמר ולא אפריש וכן עומס עקי חוקי' סס סמקשו אסח דילפי' גוי"ט כד וחס כד או כדנס עול לסנן כדנס עמו וכו' דהר"ל לומיף מחאי ענייכא גופיה מעדכס אסר דבנה צפיק וסניח סדכס צקוסי' ולקיי' לעלא חידך קרל מייני' מואמר ולא אפריש וכדנס דהסס סייכו הכי עלי עולה עימ שלא להסמיצ צלחתיכו ולא דמי לנדב' דהאי קרל אצל קרל דכר' או כדנס סוה כד' עמעס מרי ועטרה ילפי' סך קרל אלא על כמך פסי' להסוספי' דקרל קעא מייני' צאמר ולא אפריש גוי"ט מחס כד או כדנס אפי' ל"ד הי' סוי עלי לומיף מחידך קרל כדנס דבנה צפיק וסמס נאמר סכן סיל סנרת סרצ"ח צעס ר' סילי ס"ל וכיון דסבאי קרל קעא לא כחיבא ועפי' סכוסין אלא דסעיך איקריב אוחו דס' ויקרל וסמס קרבנות כחיב' ולא לרקס ותארי' כריס איב י"ל צאמר ולא אקריב לא סיסו סארי' כדס לקרבני' אלא לבל הצבר ולא לענין כפי' כלל ועטרה' כי סבורד עלמו דולס לומר ולא אפריש אין כיוסן ומיהו צלפריס כמי דלחקשו כמי לכסי' ויע דוקא לרלוכו כונו קרבנות ומקבאל סכחצחי' לעיל ועכ"ס לנכסי' לא כחתינן דלפי' אפריס סלע ז' ללרקס וכחתינן וכו' וינין סלע אחר ככר קיי' כדור שלא לרלוכו ולא דמי לעמעסכין לקרבנות כעלל כל דכרי' כצ"ח מקייימיס דצאמ' לא כוסין כלל וצלפריס כמי ע"יס לנכסיס לא כחתינן :

אמנם המעיין בחוקי' סס ד' עיל ד"ה המעשר להי' קעא ועיכור דעיב קרל קעא דכחי' צ"ח מעסי' מייני' מואמר' וחידך דכחי' ציח ועסיה ומעשר לא כחיב ציח מייני' מואמר' ולא אפריס איב עיכור כרין ללא כרצונו סילי דעל הכל כוסין :

והנה צמיוטי אמרי' אסמק פסייע מ"ד ס"י כלי' קע"ג א' פשוט פיעס סרין דאי קיימי ענייס מייצ ללחתי' על לרקס ואי לא קיימי לא מייחי' לסאדורי' אבחי' ואין תקוס לרגלי' לענין ענייס וסקסס פני יסועס איב ל"ח' לורד ביצי' רי"ף צרייחא דבי' רגליס כיון ללא כחיב צ"ח' ונס אקרא דלפריס ולא אקריב לעס לי צלרקס אי קיימי עניי' ספיעול ואי לא קיימי ענייס וכבר ספריס הא לא צעי' לסאדורי' צבחי' אפי' כחוקי' דאי ליכא עניי' מייחי' לסאדורי' עליס צחוק ג' רגלי' והו' סקסי' אסרענייס דבסלכר וסחכו עניי' צלרקס' ססק כרין וכסייע וצמעי' סקרבנות לענין מועשר עני' וסארי' סמכר ססק לריכא זמן ג' רגליס וסיינו כססוסי' :

והנה דהסרצ"ח אסמק אוחוקי' ללרקס קיימי ענייס מייחי' ללחתי' ציח איב מי סעוכן סיוון לביהעוק יספיצ' ללחתי' דהא קיימי כחי' ומקדס ולפעיד משריס דקוק ססי' י"ו עיל דירא סוהלי' וסעניי' אלא דקרבנות כחיב' ליצני' ג' רגליס כקרבנות קי"ל סס סכמי' ענייס ע"ס ולא קאמר הא קיימי עניי' כלישנא דלמר רבא אלא סענין סהורס יקדס דיניס על סרוב וסכמי' ומסויה לענין קרבנות דרובא דרובא ורמקוס ומקוס סמוקדס חקס סהורס דכרגל' אי לא יעבור אלא צעסס וצני' צללו מסיי צעילס צחעל כספיקסי' צריס וכיון דרובא הכי איחא ויסצי' ירושלים לא סכמי' לא כסמנס דריכ מרובא דעלמל דכרגל' אי צעסס וצני' צללו ומסאיב צלרקס כמסק דסכימא עובא דקיימא ענייס ועל סרוב פיעע סוה עיב כל דקיימי ענייס עובר ללחתי' צ"ח ולכן מדקדק ססי' דסכימי ענייס דאי לא סוי סכמי ענייס אפי' אי סוה צני' סילי צברל קיימי ענייס לא סיס עובר כמו יוצגי' ירושלי' דקיימי עקדס וכסי' ועיוצב ק' סרצ"ח וסי' לזס סרין סכסיס סרין לחוקי' דכקיימי ענייס עובר צללו מיי' ארץ צידיך דינא ביכא ללא קיימי ענייס דעחייב לסאדורי' צחוק ג' רגלי' סקס סרין עס סייך ג' רגליס לענין לרקס ולכאורה לפי ס"ל י"ל דצלל קיימי ענייס צעירו על כ"ס כשעולה לרגל סס ימלא ענייס עובא דעויל' רגליס עובא איכא וצמער דעלום לעומה ענייס ולחלק סס כחיבסיס איב סרצ"ח ענייס ימאלו סס וסדך סוי לים כקרבנות צרגל' אי יעבור צעסס וצני' ציח ועלי קסיל ליה לסרין ולי' סרין סמן עלמו אסמק ריח דעייחי' חוקי' וסרין וססקי' צעי' דלרקס סמפריס נעלמי' שלא לחכו ציד הבבאי איכו עובר עליו כי לדעמו ספריסס לחתכו למי סירלה ומחי' סירלס ולא עובר אלא צמחליע' שלא ליחכו יעיין בלשון סרין' בסמק זס דריח וסיכ אפי' עלס ירושלים' מואר אי כול' עמס צמון דליח' לסו עובא או לא מלחאי סס אוחו סעני' שאכי ססן צו ובלרקס ליחכו לנצ"ח אין עניין ירושלים ורגליס וספי' סקסס כרין ומסויה נליד וסחוקו' יוסל' דלין לרגליס עיין גבי דקי' סכס כל זס צבורד ללרקס אצל מעשר עניי' וסאל וסמכו ענייס שאין צידי' ליחן למי סירלס ומס סירלס צזס ספי' י"ל כק' סלי דאי קיימי ענייס עובר ללחתי' ואי לא קיימי ענייס חלי' צנגליס וכסחוקי' נמלא קיימי ק' מני יסועע דבשייע ססק צלרקס כרין וכן סרמציס אמנס צלכרו' ועסיס מייני' סמארי' מחגר ענייס ססק כחוקי' דצ"ח צמו ג' רגלי' וסריק' כמי ענייס סבריחא דכסמק מיי' לטלח מחכו ענייס דסוסיס צחי' גס צ"ח וקרא כמי לא קסי' דלעס לי קרל צלפריס הא אי קיימי ענייס ספיעול ואי לא קיימי הא לא ליר' לסאדורי' צבחי' לסרין י"ל דקיל דקרל קעא מייני' מואמר' ולא אקריב וסמס אלוטריך קרל לעמער עני דקרל דבפי' ז' לרקס ללא מייני' אלא צלרקס הא מייני' צאמר ולא אפריע ולקיי קי' ס"י אלא אקרא דעטע' וסמס עיקר קרל אמועסר עני ק"ל

ספר

שו"ת

ישועות מלכו

כרך

תשובות בענינים הנוגעים לד' חלקי הש"ע

כל אלה פרי הגיונו של כ"ק אא"ז מו"ר הרב הנאון המובהק יחיד בדורו רשבבה"ג מרנא ורבנא ר' ישראל יהושע זצלה"ה מחבר ספר ישועות ישראל קמא אברק"ק שרענסק, גאמבין, ווארקא, פולטוסק, קוטנא ושם חלקת מחוקק ספון בן הרב הגדול החריף מו"ה ר' דוד זצלה"ה מפלאצק.

נעתק ומסודר ע"י בנו יחידו אבא מארי הרב הנאון הצדיק החסיד האמיתי בקש"ת מו"ה ר' משה פינחס זצלה"ה אבד"ק וויסקים ואח"כ מילא מקום אביו זצלה"ה פה קוטנא.

נערך ונמסר הסידור והובא לדפוס ע"י נכדו יצחק יהודה חופ"ק קוטנא י"ז

וכעת נדפס שנית בשנת תשי"ח עם הוספת תשובות המחבר מספר "יבין דעת".

S. Goldman - Otzar Hasefarim Inc.

180 Clinton Street

New York 2, N. Y.

HEBREW BOOKS

Established 1919

Printed in U.S.A. by

SAPHROGRAPH COMPANY

194 Elizabeth Street

New York 12, N. Y.

מוציא לאור
אוצר הספרים

סימן ט

ב"ה ו' אדר שנת תר"ץ לפ"ק פה קומנא.

לכבוד הרב המאה"ג וכו' מו"ח א"י גר"י אבד"ק פרטישחא יצ"ו.

בדבר הבהנ"ס משוב סקרשין אשר נבנה ע"י השררה, וזה אזה שנים אשר חרצ והעזים עושים בו דבר ציון, הגה למכור אותו ע"י רוב אנשי העיר בורח מותר, ובש"ס פני יהושע ח"א ס"ז קרי ל"י מטה דרכים, והלוקח מה שיראה יכול לעשות עם העלים, והקרקע יכול להיות נמכר לנן ירק וע"י בש"ס פ"י שם ס"ד, ועם המעות יעשו בו לרכי רבים, כי המה לריכס להקן המקוה שלהם כי נשים שלהם טובלין בנהרות, כן נלע"ד: ידו ישראל יהושע חו"פ קומנא יצ"ו.

סימן י

שאלה, קהלה גבו מעות ללרכי בנין בהמ"ד והפקדו המעות ביד אחד מהם והנפקד קנה במעות ליסטעם נושאי פירות ע"י קופאנעם אס מותר בלוק העמים ליקח את הקופאנעם ללרכי עניי העיר:

תשו' ע"ד שינוי מעות מביהמ"ד ללרכי לעניים, הגה בש"ס מנילה פרק בני העיר ובש"ע סי' קנ"ג סעיף י"ג איתא דאס גבו מעות לבנין בהמ"ד ובל"ס דבר מלוא מולחין בה המעות וכן שם סעיף ז' בהנ"ס של כפרים אס מסכמים טה"ע בלואו מנר ויהי במעמד אנשי העיר רשאים להוליא המעות לכל מה שיראו, אמנם כל זה בבהנ"ס או בהמ"ד של כפרים אבל בהנ"ס או בהמ"ד של כריס אס לא נבנה על דעת יחיד אסור לשמותו, דוכין לאדם שלא בפניו ואין חבין לאדם שלא בפניו ועיין ברא"ש כחונות. ריש פרק הנושא: ישראל יהושע חו"פ יצ"ו.

סימן יא

ב"ה יום ד' כ"א תמוז תר"מ לפ"ק קומנא.

החיים והשלום וב"ט לכבוד יצ"ו ריב המאה"ג חריף ובקי מ' אברהם אלפס ג"י אבד"ק דרעונעווצא.

אחרשעה"מ, אודות השאלה בבהנ"ס אשר רע להרכיב את מקום עזרת האנשים ע"י שימורו את הכותל המפסיק בין עזרת אנשים לע"י אמנם לעומת זה ילערכו, למטן יהי' מקום להנשים להתפלל להתור את כותל המערבי ולהנשים הכותל לפניו באופן שמקלט מהמקום שהי' ע"ע עזרת אנשים יהי' אחר שיכניסו את הכותל לפניו יהי' מקלט מהמקום שהי' ע"ע, וכחב מטכ"ח להתיר שהי' זה כמחליף המקום אשר הי' עד הנה עזרת אנשים בעד המקום אחר, וכ"כ עיקר להתיר דהא לפי המבואר בסי' קנ"ג ס"ד לדעת הרמב"ם כמשי"כ המוג"א היכי דליכא חשש דפשיעותא מותר לנכור בהנ"ס ע"ד לקטת קדושה כיו"צ והי"נ דכונתה (א) ואפי' להתמירין מותר כשוככימין וטו"ה במעמד אנשי העיר הי' הדבר ברור להתיר כשרואין שיש לנרד:

וע"ד קושיותו בהא דפרק שבועה העדות דמשעיין הי' פעמים חוץ לנ"ה, כבר הרנישו המפורשים יטוין קלוה"ח סי' כ"ח ס"ק מ' ומשי"כ בחידושי שם ידו הר"מ ישראל יהושע חו"פ קומנא. אחרשעה"ס

מקולין במקום אחר באמרו כי הוא אין לר"ך לנאמן כי הוא יותר נאמן מכל איש, ואנכי שלחתי אליו להסרות בו שלא יעבור על החקקה שנעשה על ידי וע"י כל אנשי העיר בפרט חקקה כזו שהיא למגדר מלחא להילי את ישראל מאכילת טריפות, אך הוא עומד במרדו ואינו שומע לקול מורים:

תשו' בעזה"י"ת א' דר"ח אייר ט"ו למב"י תרמ"ז לפ"ק.

לכבוד יד"ג הרב הגדול מו"ח משה יהוא"ל שיחי' אבד"ק זאלעשיץ.

בדבר השאלה בש"ל אשר פרק עול ופרץ גדה, הדבר ברור שאין כח בידו לפרון גדר ותיקון שנעשה ע"י מר"א דלחרא עם רוב אנשי עיר, ואס ימאן לקבל דברי חכירות אחר הסרחת הבית דין הכי הוא כעובר על חקנות ואיסור צ"ד ופסול לעדות אחר שנחפרסס, כמבואר בח"מ סי' ל"ד, אמנם אשכנח כי חלילה לא יעשה כזאת, כ"א ישוב מאלתו ושוב ורפא לו: נאום ידו ישראל יהושע חו"פ קומנא.

סימן ז

ב"ה י"א תמוז תרמ"ז לפ"ק.

לכבוד ידידי הרב המאה"ג מגוע קדושים מו"ח קל"טן שיחי' אבד"ק ווידאמי יצ"ו.

דבר שאלתו בקהלתו שקנו בית אחד שהי' בו צ"ח חדרים ונתנו חדר אחד להרצ לזור בו ובית אי' להתפלל ותח"כ עקר הרצ דירתו משם ונשאר החדר השני ללמוד בו ולפעמים כאשר הי' דחוק בחדר האי' התפללו בו וכעת רוצים לבנות להם ביהמ"ד ולעשות מהבית בית דירה עבור כ"ח אס חריף למועבד קן, יראה שאין לזה דין בהנ"ס של כריס אלא כשל כפריס, לכן אנשי העיר יכולין לשנות, מדעת אנשי העיר דהיינו עפ"י טובי העיר, בפרט כי יש כמה מיוהות בבית הישן וכמשי"כ כ"ח ויהי' להללחה:

נאום ישראל יהושע חו"פ קומנא יצ"ו

סימן ח

שאלה, פה שירת הרב היא ברוחק מאוד לשבת בה, אך מנר אחד שנכנס בה לבהמ"ד רוצים אלופי הקהל ליקח הביהמ"ד להבית דירה וללל בהנ"ס יש להם דירה אחת אשר אס ירחיבו מעט יהי' להם בהמ"ד והספק הוא אס יש היטר ללרף ביהמ"ד לדירה:

תשו' לכבוד הרב המאה"ג וכו' מו"ח שמשון ל"ב שיחי' אבד"ק ריסעשיץ.

ב"ה, הנה לסמוך ע"ד הטו"ז בסי' קנ"ב ס"ק אי' דבליכא בי כנישתא אחריתא שרי קשה, אחר שהמג"א חולק עליו, גם שבכלאן אין ביהמ"ד אחר ונימות החורף אין מתפללין בבהנ"ס מפני הקור דק מעט מזער, גם אין כאן דוחק אס ימתונו אזה חדשים עד אשר יוגמר הבהמ"ד החדש, לכן לפע"ד קשה להקל: ידו ישראל יהושע חו"פ קומנא.

(א) עיין חמ"א כלל פ"ו סי' ט"ו ובאנשי נור או"ח קמ"א הי' בבהנ"ס. המגיה.

ישועות

שו"ת או"ח סימן יב

מ"ב

סימן יב

סימן יג

ב"ה י"ב ניסן תרמ"ג פ"ק פה קובנא.
 שובע שמחות ורוב ברכות זהנכבדים
 האפרתים היקרים בק"ק משענסטהוב
 ישרם צורם וינשאם.

שוכן שחקים, יכתבוו ב"ס של צדיקים,
 אשר לאלתר לחיים נחקקים, כבוד הרבני
 החריף מ' אברהם יוד"ץ ז"י.

תשובה ע"ד יין למוקים, הנה תחילה נבאר דין יין
 שנמטרצ במים לענין צפה"ג הנה בש"ס
 ב"ב דף ל"ו איפליגו בשמרים שנתנו לתוכן מים אי מברכין
 עליו צפה"ג ואמר רבא דכ"ע רמא סלחא וסלחא ארבעס
 חמרא הוא רבא לעטמיו דא"ר כל חמרא דלא דארי על
 חד הלל לאו חמרא הוא, כי פלגי דרמי ג' וסלחא ג' ופלגא
 דרבנן סברי סלחא על וג' נפק ופלגא צשיחא ופלגא לאו
 כולם הוא וסלחא כוברים ג' על ומרי ופלגא נפק פס לה
 כוזא וכוזא בשרתי ופלגא חמרא מעליי הוא, ולכאורה קשה
 הדיוקים אהדדי דמדקאמר החילה רבא לעטמיו דא"ר כל
 חמרא דלא דארי על חד הלל לאו חמרא הוא משמע
 דלר"ך דוקא שיחא על חד הלל דהיינו חלק רביעית יין
 אבל אם הוא פחות מרביעית אין מברכין ובת"ר הכי
 קאמר דפלגא יין צשיחא פלגא לאו חמרא משמע דאם
 הוא יותר מן היין או שאין ששה חלקים מים מברכין
 ודוקא צשה חלקים מים נחבטל טעם היין כמבואר
 ביו"ד סי' קל"ז וכשאין ששה חלקים מים שלא נחבטל
 טעם היין מברכין צפה"ג. אמנם ראיתי בש"מ בש"ס
 חוספות הרא"ש דלאו דוקא קאמר דפלגא צשיחא פלגא
 לא קאי אלא דכל שהוא פחות מרביעית יין אין מברכין
 ודוקא כשהוא על חד הלל ועיין מג"א סי' ר"ד ס"ק ס"ז
 שהקשה בא טכ"ע דאורייתא וכן הקשה הט"ז בס"י ר"ב
 ס"ק א' והנה המג"א תירץ דהשם חלקים מים משמע לגמרי
 טעם היין דהכי דבשאר איכוורין שיעורו צ"ל אין במים
 צטל צשה כמבואר ביו"ד סי' קל"ז ודבריו תמוהים צעני
 דהא לשיטת הגמרא כל שאין בו חלק רביעית יין אין
 מברכין צפה"ג אפי"ג דבאיסורין לא צטל בפחות מששה
 חלקים מים, גם תירץ הט"ז בס"י ר"ב תמוה ולעג"ד דמטיקרא
 לק"מ דהכי דבאיסורין טכ"ע דאורייתא מ"מ לנבי צפה"ג דהיא
 משום חשיבות יין כל שנשתנה לרועי אבד חשיבותו ואין
 מברכין צפה"ג מידו דהוי אהא דאמרינן בכ"מ בפרמינה
 פרימא זועא דהוי ס"ד דר"י לברך עליהן שהכל אלא
 דלצטוף אסיק דהא דפרמינה טפי הוא לעליו וכ"כ החס"ד
 הובא ברמ"א דעל פאוודלא מברכין שהכל אפי"ג דלנבי
 טעם כשיקר ודאי בעושה פאוודלי משלחמין של פרלה
 לוקה משום לאו דערלה אלא דהיינו דנאבד חשיבותו שאינו
 ניכר מן לאו מברכין ברכה החשובה וה"נ ציין כל שנשתנה
 ממשו ונתקלקל מחשיבותו הקודם מן לאו מברכין צפה"ג וכן
 נראה מבואר להדי' ברש"ב"ס ש"ס דף ל"ז בר"ס רמא
 סלחא דשיקר הטעם שאבד חשיבותו וצ"ח סרה היטב
 קושית הט"ז בס"י ר"ב וכן נראה מדברי הרמב"ן
 והרשב"א שאכתוב בסנוך ואפשר דגם המג"א לא הקשה
 אלא ע"ד מהר"ל דס"ל דאפי"ג דמדון התלמוד כל שאין
 על חד הלל לא מברכין צפה"ג ואפי"ג במקומות שרוב
 אנשי המקום מחזינן ביותר מברכין א"כ גם צטל חד
 שיחא למה אין מברכין כיון שדרך אנשי המקום כן ועל
 זה תירץ דבשיחא על חד צטל ולא אוליק צמר אנשי עיר
 מ"מ קושית הט"ז לא קשה כלל, ויש לדקדק כיון דלרוב
 פוסקים לא אמרינן בכל איכוורים יהיה מלטרף לאיכוור
 ואפי"ג באית ב"י טעם מ"מ אין לוקין עד שאכל כזית
 בכדי אכילת פרס ובשתי' צעין לרעת הרמב"ם ז"ל
 שיטת רביעית מהאיכוור בכדי שיעור רביעית נהי דברמא
 על חד הלל מברכין היינו כיון דטעמי' דאורייתא ולא צטל
 הא על כ"ס מברכין לפניו אבל על ברכה אחרונה דלר"ך
 שיעור או כמלא לוגמיו או כדי רביעית כמבואר בס"י ק"ל
 א"כ

יחודשה"מ, ז"ה איזה שבועות אשר הגיעני איזה מכתבים
 מהקהלכם בדברי ריבות אשר בשעריכם
 אודות שינוי מנהגי ציהכ"ס בדבר אשר מקרוב בלא
 חפלים לשנות מנהג אבותינו להפר חוק מלקרוא בשם
 לעולה לחורה רק יעמוד כהן יעמוד לוי וכו', ויש כי
 קשה מאד צעני להתערב בדבר שחון לעירי ע"כ עלרתי
 במילין כי משבתי שאפשר למוטה זו להתקיים ע"י אחרים,
 אמנם אחר שטעני כי עוד לא שקטה המריבה לכן ההכרח
 יאלצני לבוא במכתב אל כבודכם ויה"ר שקיובלו, והנה
 ראיתי להזכיר מליצה רבותינו חכמי הש"ס צפ"ק דקידושין
 שאלו את ר' אליעזר עד היכן כיבוד אב ואם, והשיב
 לאו וראו מה עשה נכרי אחד באשקלון ודמא בן נחיהא
 שמו ישרא, וככה נאמר אנחנו לאו וראו מה עשה עם
 פילטן צפרייסען במחוז פלוצען כאשר יאחא הפקודה
 מטעם המושלה אשר כל תלמיד פולגאי הלמוד צהגימלאווע
 יסנה השם הפולגאי ויקרא בשם האשכנזי גדלה לעקסם
 צהיכל הקיסר כי זה יוכרחם להתבולל צין עמי אשכנז
 וישנה שם וזכר פולגאי מהם, ונתקבלה בקשחם, ואם לכה
 פשו עם פוילין היושבים צפרייסען אחרי שילאה הפקודה
 משרי הממשלה, הלא צושה וכלימה לנו צני אברהם יחמק
 ויעקב אשר צשאט נפש ובלב חפלה נבקש לשכות שמות
 הקדושים אשר בהם מלוינים ששם מורע אברהם יחמק
 ויעקב וממשי יהודה ילאו, וכ"כ הרא"ש פרק השולח
 שהיהודים צלר"ך אשכנז רגילים הגויים לקרותם בשמות
 הגויים באופן שהי' מוכרחים לשנות השם אמנם הציבו להם
 ליונים אשר צבהכ"ס בארשיפת העם יקראו אותם בשמות
 אבותם זרע אברהם, ע"כ אחי ורעי אל נא תאילו להשחית
 את היינן האחרון אשר השקישו והגחילו אבותינו לצל
 ישנה שמות היהודים, והנביא ירמיהו לוח הציבו לכם
 "ליונים" ואך נכרש אנחנו לעקור "היין" הנומר צשאט
 נפש, ע"כ אבקש לצל יהי' דבר זה נקל צעניכם כי
 מלבד שיש צוה חשש צאיכוך אשח איש לענין גיטין, כי
 אם ישנה שם הקודש יהא חשש פיסול, גם חזן מזה אין
 זה דבר נקל, וחז"ל דרשו מקרא הנאמר צ"ס ישיעויה
 ירבו הנער בזון ונקלה צכבד שמי שחומרי חומרות
 צעבירות דומין צעניו כנקלות ואינו ראוי שידורש על
 עוונות הגלויות כביאות העריות וחילול שבת כי זה עון
 נלה אמנם הכונה ע"ד שפירש הר"מ ז"ל צ"ס מורה
 נבוכים על מה דאיתא צחלמוד קשה הרעור עבירה
 מעבירה כי צהרעור פוגם צחלק המובחר צבי הוא הכפש
 לא קן צחלק המששה, וגם אנו נאמר ששם צחולי הגוף
 המחלה אשר הוא צאברים הראשונים צמוח ובלב נראה
 הנקב קטן כבודו של מחט הרק יותר מסוכן ממחלה
 כבדה אשר צאברים התחמונים כי ורגל כמו קן העון
 הקל הננוע צלללות ישראל חמור ביותר מעבירה פרטית
 יחידית הלא תראה כי עון הפעור נזכר צחורה יותר
 לחירוף מחטא העגל, יען כי צעון הפעור נחגלגל צו היחר
 הערבות צין העמים לכן העון הקל הננוע צלללות ישראל
 הוא חמור באיכות מעבירה חמורה יחידית, לכן אבקש
 מאוד יודעי' לצל האילו לחדש דבר צלי ידיעת גדולי הדור
 והרבה הי' לי לכתוב צוה אמנם איך להעלות הכל על
 הגליון, ואומר שלום לכל אנשי העיר ותקבלו את חג הבע"ל
 צרוב שמחה ודי ישפות לנו ולכם ולכל ישראל כל טוב:
 גאוס ישראל' יהושע חפ"ק קי"ב

בקבלנות ג"כ איכא חשדא ואסור ע"כ, וא"כ חף שנייה דקלן מצטריי והכל יודעים, דהוי כמו הכרחה, אסור, ולא הכל יודעים שקלן, רק אלה הבאים למקוה, ואיכא חשדא מאחרים שלא רגילים לבוא למקוה.

ב) ועוד אני אומר, דברי כל עיקר היחר של קלן, הוא מפני שבגוי אדעתא דנפשיה עבדי, ולא מחייב אותו הישראל לעבוד בשבת, כמו לחפור לו בגד שאינו מחייב אותו לחפור אותו בשבת והוא שחופר אותו בשבת אדעתא דנפשיה עבדי, כבסי רמ"ג ס"א בהגב לא כן בניד שאומר לו במפורש מע"ש לחמם אותו בשבת שבני המקלחת להחלקת זה בשבת, הרי אדעתא דישאל עושה זאת ואפי' בקלן לא מהני.

ג) וגדולה מזו אהי חמזב בסי' שכי' ס"ב שפי' מרן שס, חיל' אפי' שאינו מכירו אם אומר צפי' שלורך ישראל הוא עושה, או אפי' אם אינו אומר כן, אם מעשיו מוכיחים שלורך ישראל עושה כגון שהדליק נר בבית שישאל בו, והלך לו בגוי אסור ע"כ, הרי לך דאפי' אינו מכירו אם מעשיו מוכיחים שלורך ישראל עושה אסור, מ"ש בניד, שמכירו שכרי מלואו ועומד מע"ש לעשות כן, דבדלוי אסור, ועי' בסי' שכ"ו במ"ב סק"ה שפי' אכל בחמין שהוחמו בשבת אסור אפי' ידיו לבד ע"כ. וכ"כ בהכ"ה שם אות ח', ולענין מה שכתבו לעבוד בשבת במקוה שהוחם מע"ש, עי' מה שהאריך בזה בהכ"ה שם בלוח ג"כ ושם בחול"ב הביא מהרב בית יבודה והרב מצנח אדמה חיו"ד סי' קל"ו כי כן מנהג עי"ה"ק ירושת"ו שרוב הח"ח עובדין בשבת בבקר, וכ"כ בסי' ר"ם חו"ו בשם הארי"ו ז"ל וכ"כ בארץ חיים סתבון שם משם הרבנים הנ"ל ושכן מנהג הארי"ו ז"ל כמ"ש בשע"כ (ל"א ג' ק"ו ח').

ד) ולענין אמירה לגוי לבנות הנרות בליל שבת אחרי ערבית, נחבאר שם בארי"ה בסי' ש"ז ס"ה, שפי' מה' שז יעקב ארי"ה סי' ע"ו, שפי' שנהרגין באשכנז בכמה קהלות לשכור גוי, ע"כ השנה לבנות נרות ציבכ"ים בלילי שבת וי"ע אחרי חפלה ערבית, דיש ללמד עליהם זכות, כיון דביצויי הוי שבות, משום דהוי מלאכה שא"ל וכו' ואמירה לגוי הוי שבות דשבות במקום לורך הרבה דחשש סכנה וכו' ע"ש, ובסי' ש"ח שאל הא"י"ש (להגאון יש"ש ברב"ה ז"ל בארי"ה סי' ה' נשאל מהרב נוסח חלישע ז"ל, ע"ע הביצויי והדלקת הנרות בלילי שבת וי"ה"כ, שהיו נוהגים להחיר ציבכ"ים שלהם, והגאון הראש"ל מכריס פאניניל ז"ל אסר להם אח הדליקה ע"י גוי והחיר להם אח הביצויי ע"י משרת גוי, מטעם הסכנה וכו' ודפסה בלב מרפא (קט"ו ד') ע"ש, וכן בשולח איש ארי"ה סי' י"א (ע"ז ד') ובצ"ד שבז יעקב שהחיר לבנות אכל לא להדליק, אך בואה אם יש לורך מלוא דרבים או חולים אז שרי לעשות ע"י גוי כמ"ש הרב השיב משה סי' י' שהחיר לחצרת שומרים לבקר לקרות חבלים באשמורה, וכן נהגו צירושח"ו שהולך בגוי ומכירי בכל השווקים אם יש אחי חולה או יולדה שזריך גוי שיעשה כל מלאכה שילבך אכל אם אין שום סרך מלוא או חולה אין נהחיר ע"ש, והרב השואל בשאל הא"י"ש הנ"ל הכיר עליו מכה פוס' שאסרו אפי' במקום מלוא, ובחשבותו של הגאון הראש"ל ז"ל, הורה לו ע"ז וכו' כי ע"ס נפל בהשתקה שהשמיט הסיפה, וצ"כ המקורי כתוב שאחר שמדליק בגוי לורך עלמו ומחיר להם ע"ש בארוכה, וע"ש בגוף החשו' שהביא להחיר בשל רבים דליכא חשדא, ע"ש, אלא יען הדור פרוץ אין להחיר ע"ש נימ"ל דאפי' במקום מלוא כמו לקרות חבלים באשמורה לא החירו אלא רק אם הגוי מדליק לעלמו ומחיר להם, אפי' שהוא שכור לכל השנה, ואפי' במקום דליכא חשדא

ע"ש, ובחשו' בנו שם המלוא להחיר במקום שיש נרות אחרים דלוקים ציבכ"ים והגוי בל' לוסוף ע"ש, ומעשה הדברים ק"ו לניד שבדלוי שאין מקום להחיר אפי' שיש קלח מלוא של עצינא קרי ואפי' במקום רבים דליכא חשדא מטעם כל האמרי, ובפרט דעצינא מקרי אינה כ"כ מלוא גדולה אחרי שציעלוח כידוע וצ"מ ומ"י כ"ר"א.

עבדיה צמכר"ש הדאיא

סימן ז'

לכבוד הרב חנון מימון שליט"א קבלתי מכתבו בו מליג כמה שאלות, ומבקש עליכם חו"ד העניה דעת חורה, הנני פונה להשיבו בסי"ד.

א) בהיכל ארון קודש צו מניחים הספרי חורה שמחחילה לא צנו אותו על מקומו הראוי, רק בלופן זמני, עד שיצנו אחר במקומו הראוי, והנה עשה רז"ס להרחיב בציב הכנסת, ומוכרחים להוליא ההיכל הני' ממקומו, ולבנות אחר במקום הראוי, אם מותר להוליא אותו ממקומו.

ב) הנה בארי"ה סי' קי"ד ס"ג בהכ"ה, נאמר י"א דלא מקרי ארון הקודש, אלא אם הוא כמין ארגז שאינו עשוי רק לכבוד התורה, אכל ארון בצנוי בחומה שנעשה לשמירה, לא מקרי השמיט קדושה וכו' ע"כ, והנה דין השמיט קדושה נחבאר בר"ש בסעיף כגון חיק של ספרים ומחוזות וכו' וארגז שנותנים בו ס"ת וכו' יש בהם קדושה ולריך לגונו, ועי' בצב"כ"ט ובמ"ב סקט"ז ובכ"ה"ה אות ז' שפי' וכו"ה בצנוי בכותל של עץ דהוי כחדר בעלמא, ואם עושים ארון עץ חולל החומה אותו הארון השמיט קדושה הוא וכן כששומרים חתיכת בגד בחוך החומה שלא יתקלקלו הספרים יש על אותו הבגד שם השמיט קדושה, כ"כ המ"ב שם והכ"ה"ה בארי"ה ע"ש.

ג) מעתה יחזי אכן בניד, אם הנידן שהיכל צנוי כמין ארגז בחוך הקיר של בית הכנסת, אז דינו שזריך גניזה כמו כל דין השמיט קדושה, ואם הוא רק ארון קיר צנוי בחומה, לא מקרי השמיט קדושה, ויכולים להחירו ממקומו, ואם הוא ארון עץ חולל החומה יש לו דין השמיט קדושה ולריך גניזה.

ד) אלא שראיתי צביחור הלכס שם, שפי' מהחאירי וי"ו שסוברים, דאפי' שנעשה לשמירה הוא בכלל השמיט קדושה, וא"כ לדידכו אפי' כשצנו בחומה אותו המקום הוא בכלל השמיט קדושה, ואולי דכיון שהוא רק זויח בעלמא חקוק בחוך חומת הכותל, נחבטל אותו במקום לגבי שאר הכותלים והוי כאגדרונא בעלמא ואין ע"ז המקום כ"א קדושה ציבכ"ים וי"ע ע"כ, נמלא שאין הדבר צרו, כשצנוי חוך החומה, שאין עליו קדושה השמיט קדושה, וכיון שהדבר צספק נלע"ד אם הוא צנוי צזויח ציבכ"ים, אז יכולים להשתמש באצנים לצנין היכל השני, או לורך חיקון אחר ציבכ"ים שהוא צצחי השמיט קדושה, והקשרים של הדלתות, יהיו ג"כ לדלתות של היכל השני, אז לארון ספרי קודש, אך לא לדברי חול ואם אין להם שום לורך שכבר צנו היכל השני לפני זה כפי שז"ר מלשון השאלה, אז יגנוז.

ב

במ"ש לדוד אמת סי' ה' סמ"ע אות ו' מנהג ק"ק ח"ח אשר צע"ה"ק שבס' שני קורא אי' ואומר קדיש, ואח"כ עולה המפטיר וחדר וקורא צם' השני ומפטיר. דהמנהג עתה לא כן, אלא דקורא צם' שני הוא אומר קדיש, וכו' עלמו אומר מפטיר ע"כ.

בשמתח תורה אין מקפידים לקרות אפי" ג' כהנים זה אחר זה, א"י לחתן תורה, והשני לחתן בראשית, והשלישי למפטיר כיון שיש שינוי בכל א"י מהם וכו' אבל צריח ענת שחל בשנת שיש ג"כ ג' ספרים, אז צ"ל הר"י שקורין פ' השבוע"אין לקרות לכפן לנסוף אף אם הוסיפו וקראו בו יותר לפי שעדיין ח"ן משלימין הקריאה צ"ל ה"ב, והמשלים הוא צ"ל השני, וכו' וצ"ל שלאחריו שקורין בשג חנוכה למפטיר, רשאים לקרות לכפן להיות אחרון וגם כהן למפטיר וכן בשנת של פ' שקלים וכו' עכ"ל הרי לך דין מפורש, והדברים ברורים, ולוי"מ ומי"ע כיר"א.

עבדיה בכמה"ש הדאיה

סימן לא

תשובה לרב אחד

במעשה שהיה צאש"ל שילדה ילד שמנה דקים אחרי זמן השקיעה, ונסתפקו כמה ת"ח צ"ח, אם למו"ל אותו בשמיני, ולחשוב אותו יום, או לדחותו ליום ט', כדן נו"ל ביה"ש, (שנת קל"ו יו"ד סי' רס"ג) וטעם ספיקס, מפני שחוששים שהרישום צבי"ח על זמן הלידה הוא צודאי אחרי שילד כולו, ואחרי חתיכת הטבור, ולפי"ז ודאי שגולד לכה"פ שמנה דקים לפני הרישום, שהיה עדיין יום, ואף אח"ל שגולד אחרי התחלת השקיעה, הרי הרבה מהפ"ו ס"ו שהתחלת השקיעה, הוא נקרא יום והצ"ח צ"ח דברי המ"צ סי' של"א סק"ד, שהצ"ח שם שחי שיעות, אם לחשוב צבי"ש רבע שעה זמנית, לפני יציאת הכוכבים, שאפי"ל נענין שבת, חושבים קודם רבע שעה יום ודאי, וכ"ש בחול כדי המ"א, או כשיטה שיהיה למעט שמחכסר החמה מעיינו, חושבים ס' יום ס' לילה כהכרעת החיד"א ז"ל, בצרכ"י, שכן נחפשו המנהג בארץ הצ"ח, והצ"ח עוד דברי המ"צ סי' רמ"א סק"ג, וכן חש"י הרד"מ (סי' רפ"ג שהוצ"ח צב"ח"ש סי' של"א סק"א ובמ"צ שם) דאפי"ל צ"ס, נדחה ליום ר"ח וכו' והאריך כתי"ר עוד צ"ח, ומצקש תשובתו.

זאת אשיב בס"ד

א) פניתי לעיין בחש"י הרד"מ, בגיף ה"ס צ"ח רפ"ג, ורחיטי שגדונו היה, בנו"ל ע"ש אחרי שקיעת החמה, קודם שגראו ג' כוכבים ציונויים, ונפל מחלוקת בין המשכילים, אם נימול לשמיני שהוא יום ששי, או לדחותו ליום ר"ח שהוא יום עשירי, ועיקר המחלוקת היה אם לסמוך על האחרונים, שאמרו דתרי שקיעות הוו וצ"ח"ש אינו מתחיל אלא מסוף השקיעה עד לזאת ג' כוכבים, או דילמא כיון שהר"ח נא פירשו נחיל להומרה, ולא יהא נימול אלא בעשירי, וע"ז היתה תשיבתו, שא"ס הדבר ודאי שגולד בין חתימת שקיעה, נסוף שקיעה, הדבר פשוט דנימול לשמיני, דאכתי יום הוא, והאריך להחזיק סברא זו מהראשונים, ואגב חסיפא. סי"ו ז"ל ח"ל הילכך זה התינוק, אם הדבר ודאי שגולד, או שהצ"ח ראשו בין חתימת השקיעה לסופה, נימול לשמונה, דהיינו יום ששי, דאכתי יום הוא, לכל דבר וכו', אבל מה שיש לדקדק אם הדבר ס', אם נו"ל קודם סוף השקיעה, או אחר סוף השקיעה, וקודם שגראו ג' כוכבים, מה נידון בו דלכאורה נ"ל שנימול ליום ששי, דס"ס הוא שמתא קודם סוף השקיעה יום ממש, ואח"ל נו"ל אחרי סוף השקיעה וצ"ח"ש הוא, שמתא צ"ח"ש עלמו, כולו מן היום, א"כ נימול בששי, דתרי ספיקו יונה, אבל כד משיינת שפיר תשכה, וצ"ח"ש יש בו ג' ספיקות, ס' כולו מן היום ונפ"מ למי"ש, ס' כולו מן הלילה, ונפ"מ לע"ש, ס' יש בו מן היום, ומן הלילה, ונפ"מ לז" שרא"ה צ"ח"ש, הרי

א) הנה נכון הדבר, שהמנהג עכשיו, לא כדברי לדוד אמת שהוא מדברי הרב צנימין שהצ"ח בלק"ט ה"ב סי' קמ"ג ע"ש, ואמנם הרואה בגוף בלק"ט, פי"ו יחזו דים שינוי בהעמקה, דשם צ"ל בלק"ט כי צ"ח"י מלאחי שהנהיג הרב כמה"ר צנימין ז"ל כשמוציאין כפר שני, קורא א"י ואומר קדיש, ואח"כ עונה המפטיר, וזה בק"ק ח"ת שצ"ח"ש א"י מתפלל בו וכו' ע"כ, וזה דנ"ל כמו שהעתיק בלדוד אמת שכי וחזר וקורא צ"ח השני ומפטיר, אלא פשוטו כמשמעו, שהמפטיר לא חזר וקורא, רק המפטיר בלי שיחזור ויקרא, ואמנם מדברי הצרכ"י סי' רפ"ד אות ב' שהצ"ח בלק"ט הג"ל לא נ"ל כן שהקי' עליו דזה היה מנהג קדום בעיר קדשנו ירושלים שהנהיג בן מהר"מ"ח וכו' והוא ד' הריצ"ש ולא הרב צנימין חידשו מעלמו וכו' ע"ש, והנה הריצ"ש הוצ"ח שם בצרכ"י כי שיש שנהגו כשהמפטיר קטן, עולה ג"דו צמקומו וקורא בתורה, והמפטיר קורא הפטרה ואינו קורא בתורה, ודחה הריצ"ש המנהג משום דלריך המפטיר לקרוא בתורה, וכי ע"ז מרן צ"ח רפ"ג ואנו לא ראינו מי שנהג כדברי הריצ"ש אלא כמנהג אותם המקומות, וכ"כ הרב המצ"ט אבל תיקון יששכר דחה מנהג זה שהסכים בו המחבר ומכ"ר"ס מערלני וקרב מנהג הריצ"ש וכי' שכן הנהיג מהר"מ"ח צירושלים ח"ו ע"ש, הרי לך דמנהג שהנהיג מהר"מ"ח הוא שגרי"ך לחזור לקרות מנהג הריצ"ש הג"ל, נמלא דהוא גורם בלק"ט שהמפטיר חזר וקורא, שפי"ו הקי' עליו דזה המנהג הוא מזמן הר"מ"ח, שהנהיג בן מהר"מ"ח ז"ל.

ב) ואני צנוני, אינו יודע למה נריך לשב"ס ונהקי' עליוס, הרי כפי הגירסא שבהלק"ט שנה כתוב חזר וקורא, אין שום ק"ו, ממה שהנהיג מהר"מ"ח, דמהר"מ"ח הנהיג לחזור המפטיר לקרוא, אבל בהנק"ט לא כי שיחזור המפטיר לקרוא, וזה הוא המנהג שכי הריצ"ש בתחילה ודחאו, ואפשר שמשום טעמו של הריצ"ש שגרי"ך המפטיר לקרות בתורה, דחה מהר"מ"ח המנהג שנהגו בתחילה שלא נריך לחזור המפטיר לקרוא, שדחאו הריצ"ש והנהיג כמסקנת הריצ"ש, וטעמו של הרב צנימין שהנהיג מנהג שדחאו הריצ"ש מפני שרא"ה דברי מרן הצ"ח ז"ל צ"ח רפ"ג שדחה דברי הריצ"ש שדחה המנהג, ולזה הסכים גם ה"א דברי מרן ודלה כהריצ"ש והנהיג כך צביהכ"ס שלו ק"ק ח"ת, ודלה כמו שהנהיג מהר"מ"ח כהריצ"ש, מפני שאין אח"כ דמ"ן סמכין, ומ"ן אין לזון, ובעיקר דברי הלדוד אמת והצרכ"י הג"ל שיש שינוי ממי"ש בלק"ט, ראיתי הנה בסוגרים שם בלדוד אמת שכי ודלה כמי"ש הרב המחבר דלה כי המנהג כמו שהוא, ושינה דברי בלק"ט וכו' ע"ש נ"ל דכיון למה שהענינו, שהוא העתיק לשון בלק"ט שבוספת המילים וחזר וקורא צ"ח השני ומפטיר, וצ"ח בלק"ט ליתנהו להני מילי כנ"ל.

ג) ולמאי דחתן עלה, מנהגינו צ"ח"י, שהקורא צ"ח שני הוא אומר קדיש והוא עלמו, אינו מפטיר, דלה בשני המנהגים הג"ל, כנראה שהוא נתקן ומיוסד, ע"פ ותיקון, שרלו לנהוג אליצ"ה דכ"ע שאין צי שום פקפוק, שהמפטיר קורא דבר חדש היינו צ"ח שני, שלא קרא קודמו, והוא עלמו אומר קדיש והוא עלמו אומר מפטיר, דזה מוסכס אליצ"ה דכ"ע, שאין בו שום פקפוק, וזה מנהג י"ב נכין וקיים.

ג

אם מותר להעלות כהן למשלים ואחריו כהן למפטיר. כבר צ"ח הדבר בפורש צ"ח"י סי' קל"ה סק"ו ח"ל ואפי"ל אם באחרון היה ג"כ כהן, אין חוששין משום כהן אחר כהן, כיון שהקדיש מפסיק צנימין והוא מהלבוש ע"ש, וכן כי הכה"מ צ"ח"י קלי"ה אות ס"א וסי"ס וכן

ש"ל"ת
מחבר 1224567

ס פ ר

שאלות ותשובות כתב סופר

על ארבעה חלקי שולחן ערוך

מ א ת

רבינו אברהם שמואל בנימין סופר זצוקלה"ה

אב"ד ורי"מ דק"ק פרעסבורג יצ"ו

בתוספת:

- א) תשובות מרבינו המחבר ז"ל מכתבי"ד וממה שנדפסו בספרים שונים.
- ב) מפתח הספרים.
- ג) מפתח הענינים עפ"י סדר א"ב.
- ד) „ליקוטי הערות“ על הספר.
- ה) תולדות רבינו המחבר ז"ל.
- ו) מפתח השואלים.

ערוך ומסודר ויוצא לאור

על ידי

מכון להוצאת ספרים וחקר כתבי"ד ע"ש החתם-סופר זל

יוצא לאור מחדש

בעזרת תרומתו הנדיבה של

הרב אברהם יוסף שפירא שליט"א

חתן נכד מרן המחבר זי"ע

שנת תדש"ס לפ"ק

אוצר החכמה

וב' לשיטת הספרים דליכא צב"א שרי דלי"ט שלא יבנו כלל ולא יהי' להם רק צהב"ק א', אבל לטקסונים דמושעין שלא יבנו כלל ולא יהי' להם רק צהב"ק א' כ"ס וקו"ט דיש להם צדוק שלטו שיטעו ולא יבנו ולא יהי' אפי' צהב"ק א' רק מרד המושעין לזמן עד כמות הבנין שאין צו קדושת צהב"ק כמו צהב"ק גדולה שיהי' ללתימות לקבלה:

אבל מלאכה פחה פחות לסתור לכ"ע בניין שלנו משמ"ט בכמות סגש"ס ומצ"ס דחיישי' לזיוגא היטו למשיעם למד ל"ח דזריקין מקדישין למלוא כ"ס ולא ימנעו שיטעו ולא יבנו כלל, אלא דמיישיק לאונס סיינו שילעכו למ"ט ועי"ז ימנעו או שלא יבנו כלל או שיחנעלו, לפ"ז נדקדקו שלנו שיהיו לאלוהים הבנין כל הלוך ויעלמו צמחיה התקיימות כל איש למושבותו והוא בהקצתם בני הקהלה למען שכל איש על מקומו יבא למש"ס, וזו אף לחם לאונס שיהיו אלוטים שילעכו המעוה למלוא חסרה, כיון דכל סאליות צדק צהב"ק מינע דצהב"ק קא רבו ומקמיטו יחילו מוקיימותם למשטתם, ילאנו גם ידי הרמז"ס ורמז"ס ויורו וסומחנר:

ועוד צה שלשים ויהיה לצב"א והוא העיקר מאחר שביארנו היבא דלריכס לקטור ולצוהו כדי להרחיבו היבא דמשיעו נצרה וז"ל צב"א לית עולין דלוקר דליכא תיחא גדולה מו, ובין קטן צהב"ק גדולה מהכיל כל צ"ב וצתי כקו"ט הקטור ויבס סבורים יש לחם שיחנעלו וציינתי קדושים זמן קהלה לכל לא ימשיקו כל צתי כקטוריה הגדולה והקטנים ולריכס לעשות ותיכס צמקיימה שזיכס מכל הברו עממי בפע"ל צמט שאין כאן כדודו איקרי, מלצד עמיסס בהמוסיס צלצ ע"ד ע"ז לעשות ל"ו וכי' שא"ל לסעודתם על הספר שאין מנלים אלא ללעוטיס וירא' ה' הסולבים צמקוהו אצומיהס ועמזיקיס ציטתו:

הגלפעי"ד נכחה דהסתיחא בחצתי ואס ימכיו עמי דייכי קדשה קדישתא י"ג הרבנים המורים בהלכה הנאוה"ז ל"י צמט לצי לא אינה לסתיר לסרוס ע"ט לצנות, צמקוהו סרוס לעת וצ חנומה, ויהי טועס ה' עליס וועעשי דייכו סיכנה עליס לסאר לבדל להחצי ולרווח ציה ה' מקדס ועע, יוסף ה' עליס ככה אלקי סעמי' ואסרוסיס לא ימנעו, ופחזיסיס צמייכסיוס שקיעטו צא"ל, ורבה למזיס צמטס ה' ולצקר ציכילו סעמי' לסוסיס ומסחתיס מוחס ועעלס מעלה צקדס צעליות מרוסיס, צב"א, סכ"ר סס ק"ק ס"ב סעעעירס יע"ל כאור צוקר ליוס ד' י"ב אדר ראשון שנה ברב"ת ה' הי"ל סעעיר לס"ק סעמי צקדסס פס אשכ"ב כי איהיסי:

סך' אצדסס סעמול צמיינן צ"בס סעמז"ס י"ל:

תשובה יח

מה סעמי הי"ח צדן לעשה ענית הכנסת צמז"ל, ועלה כ"ז ע"ב ועו"ש א"ח ס' ק"ג סעלמרו וסמרו צו צבז עס הדנת עולין ענין סחן סחורה יח"ט צמ"ק לקדר ולכל צני ישראל ה' אור למינד ציס מדעניו סמס צמנכס צפאר סעעלות גדול וסדור סול לכל סקידיו, ע"י סעני סחונני יח"ה וצריס סמסירסס לסעלו כצד ה' **צב"י דר"ש** צן סעמז"ס סניד סיקר ה' **שמעון בערנער** ע"ה סנה כי עולין סלל סוכה ודבר ה' **מירושלים** לס"ק:

דגה, סירש דין זס ססוס עלי יס סעלמוד ועקיוו צדקן צמ"ס ענילים כ"ז ע"ב דלומר צב ספי סעמי' דכצז וצי כניססח לצי צבן סרי עני צבן לצי כניססח אקיר וצב ספס אעמי' דכצז אונר איפכא, וכן סליבו צזס ר"י וריצ"ל דריצ"ל ס"ל ציה גדול מקוס סענדלין צו אדרס ור"י ס"ל יוקיס סענדלין צו סעלה, ועי"ז סוק' חלין ל"ז ע"ל דעמסע כוחס ר' יוסק אף סענדלין צו סעלה, וכן סעסכר דלל סעלנו ר"י וריצ"ל צקצרות סכווס דריצ"ל ס"ל צמז"ל עדיף ור"י ס"ל צהב"ק עדיף, ועססכר יוסר דר"י ס"ל דצהב"ק וסמז"ל, סוין, ולכן דמס סה דצב ספס אעמי' דכצז דלומר ססיסר להיסוד דצהב"ק עדיף וסול דלל כעאל וקיי"טו לסלכס כצב ספי סעמי' דכצז וריצ"ל דצהב"ק עדיף לעשוסה צמז"ל, ועצמז"ל אקיר לעשות צהב"ק. גם אס לא נקייט כ"צ כריצ"ל נדר ר"י מ"ט סכס הלכס כריצ"ל דסל אינה צב ספי סעמי' דכצז דכן ק"ל ועססכר כר"ס ולא כצב ספס אעמי' דכצז סלל יסי דכצז דלל כעאל עש"ס סלכס סוחי' דריצ"ל דס"ל סני נדר סלל דר"י יסידילי סול, וכ"ס לפי דנקיעין דכ"ז הלכס כריצ"ל נדר ר"י כפ"ס סוק' צמולין דלמס סבי סול סלכס כריצ"ל נדר ר"י אלא דסס דעכאלן ליכס רכ"ל ע"ט:

ובשאני לעלמי כ"ל סבידל רכ"ל עסיעלל סלכסח כריצ"ל כען עמ"ס צמטס ח' ע"ל דלר"ח מוס דכתיב אוחס ה' סעני ליון סעניס סעלויכיס יוסר סעמי' ככסו וכו' וסער ר' ל"י אף לו לסק"ס צעלנו אלא ד"ל סל סלכס וכו' וספי לא ספי עעלי אלא היבא דנכס ור"ח וצב אק"י

אפי' דהי לסי י"ג צי כניססח צמז"ל לא סרו מעלו אלא סיכס דנכרי עכ"ז נכסח דס"ל דקדושה צמז"ל עדיף עקדושה צהב"ק: **דריגה** סעמ"ל רכ"י ק"ג נכסן לניח ספס קמס מוס סל צמז"ל סל יסיד, אס גרעו עמסכ"ק סל רניס, או סוס לם, או עדיף עמנה ד"ל סל דלמרו מוסר לעשות צמז"ל גם צמז"ל סל יסיד ככלל ד"כ צמז"ל עקרי או סעל דוקא סל רניס עומי' דצהב"ק דסל רניס סול, ודעס סעמ"ל דה"ס צמז"ל סל יסיד עדיף עמסכ"ק סל רניס, ונכסס לו כן עמ"ס דככות ס"ל, וסלי רכס כ' דוקא צמז"ל סל רניס עדישס עמסכ"ק ודוסס קלח כ"ח ע"ל, וסססו לא כעו מוס עמסס לסלכס ולעעסס ציוס סיוודר צעעניס סעלויכיס סלכסס מדין זס כי על ע"ל וסלי רכס ענינו וסין לנו מוכיע דין עס מיי וסססו יענט וסללס ססר דצב ועמודי סלסול ועסל וססן סל סלכס ילל לנו כי קדושה צמז"ל סל יסיד סוס לקדושת צהב"ק סל רניס, ונקדים סחלס אלקושה מיי"ל מעליוסח צדן מעלין צקודס וסין עומדין סעמס"ל ר"ס צני צני סעיר:

במתני' ז קסו צה טווצה סרצני ססריס וסר"ן ז"ל דלל סיסס ריכס דסחזו סדיוקיס אסרדי דבריטש קסרי סמרו סעמס יקנו צהב"ק וכו' עשעו דוקא עעלין אכל סוס לא וצסיפס קחיי עמרו צהב"ק לא יקנו רחיצ וכו' עשעו דוקא לסרדי אקיר אכל סוס מוסר ונדחק סר"ח דרישס עיקר וסיידי דחיי רישס מעלין קחיי סיסס אף עוריקין, וס"ן כ' יייסד קלס דנקייט צסיפס דלחן מורדין מוסס ס"ח דעכ"ס דיעצד מוסר צשוס כיון דל"ל לסעעלו עלי' סמרינל, ועי"ז ס"י יסיצו יוסר ככון ועי"ז צמ"ל לסמ"ס סרצני ססריס דקיסס עמוס רישס י"ל י"ב איסכס דרישס עמוס סיסס קייס סכי וסיפס עיקר וסניס רכ"ל דעלינו רישס עמוס סיסס:

ולפע"ד נכחה לסוכיה דרישס עיקר דוקא ועעלין, דלכאורס קסו לי לחס לא קחיי צרישס רכוחס יוסר דעוסר למכור לכססלס רחיצ כדי לקדוש צהב"ק וכן סולס וסין לונר לכססלס גם לסעלוס אקור דמכירס עלמס ז"לול הי"ל, וכן ס"ל לר"ע כ"ז ע"ב דלחן עומדין צהב"ק אלא על סחלי ועי"ז י"ן סס ס"י אס"ל דצהב"ק סל רניס אקור סה אף לא קיי"ל סוחי' דר"ו וספי' למכור צהב"ק לדצב רכוח מוסר כל צעעלין עעמיו וסכי כעי מוסס עקסיקוהו ס"ס צמ"ס אס מוסר למכור לכססלס ס"ח יסן לקסח צו מוסס עמוס דליכס לעלוי' או אקיר עמוס דלינו מעלה, אכל כל סעעלין מוסר אפי' לכססלס וקסס לעס סקרי ענחי' דיעצד דוקא, וסללחי ססרניס סיעינ"ל צזס ודחק ויס לסוכיס מוסס קוסי' ז דרישס דוקא סול דעעלין אכל סוס אקיר, ולי סרי קחיי מוכרין לכססלס רכוח כדי לקטוס צהב"ק וכן כולס ס"ל דיעצד אפי' סוס מוסר כמסעו צסיפס דוקא לסרדי דיעצד אקיר, וס"ל רישס קייט מעלין עמוס דלו לכססלס מוסר, אכל דיעצד אפי' סוס מוסר, לכן קייט מוחי' צרישס דיעצד סוכרו ועי"ז דוקא מעלין וסוס אקיר, ומוכס דרישס דוקא מעלין ודייעצד וסיפס ללו דוקא דלחן מוכרין דלספי' סוס אקיר ככל:

וליישב צמלוס יוסר סה דקייט צסיפס אף מוריקין, כ"ל דכד דייקח צמ"י רש"י צמח"ס דקחיי וכן צמחתיס וז"ל עכרו סקסיס ולקחו עמקלח דעיס חוכס לא יקמו הן העוסר דצב סקדקתו ססוחס, ול"ל עס רלס רש"י צחריטס זס דס"ל צקילור וכן צמחתיס אס כצד קנו דצב סקדקתו דעוסר סלמיס ג"כ יס צו קדושה, וסס ע"ס סלל יקנו דצב סקדקתו ססוחס קסס דס"ל סלל יקנו סוס דסל כ' אס מוכרו סקריס וקנו סוכס וסיינו לסעלו יק"ל דעעלין דוקא דרישס דוקא א"כ עלי סחי' דכ' ולא צמחתיס סלל יקנו דצב סקדקתו ססוחס סול"ל יוסר סלל יקנו דצב סקדקתו סוס ול"ל:

ונלפע"ד דס"ל לכ"י סה דעעלין דוקא כדיוקא דרישס ס"ע סוס דמכירס עלמס יס צב ול"ל סעמס ססמ"ס מוסר מוסר לכן דוקא מעלין, וסכ"ס מוקיט ס"ס כיון דליכס לסעלוס יוסר למכור יסן כדי לקטוס מוס סכווצ וסח יוסר עמוס אס מוסר, אכל כל ס"ס לסעלוס לריך לסעלוס ססוס דמכירס ז"לול סול וסכ"ס כסכנר ענר ומכר לריך לסעלוס כדי לסרוחי נכד קדושה סרלסססל לסקן אס אסר עיווח זלצל ע"י מוכירס, וס"ס יוסר לסמ"ס ס"ן דסעילו סמסיס קדושה על סעעוה דכל"ח לא יסכ"ו רניס צולחי, וי"ל עמו"ס לריך לסעלוס ולקדוש צמנעס זס דצב סקדקתו יוסר עמוס ספי' לסס סחלס סרדיסו צקדושה אכל מוסר אסר סכנר קנו וסעלו צקדושה אלא סקנו צול ווסר מוסע"ל ססס לסקס סעעוה סטוסו לסול"ל לסול או לסרדי לקדושה קלס עמוס ספי' אכל אף לריך לסעלוס סרדיס לקדושה אסריסח מוסס זלצל סוכיכס או כדי סייסי יסח לנטרל דסל סרוסו טווצ סקנו עמוס דצב ס"ס צו קדושה יוסר לכן ד"ן ע"ס סס"ס ססוס מוסר גם לסוס וסל"ס ס"י דס"י דלס קנו מוסקריס סוחס וסעלו צקדושה, מוסר סרדיס אקיר לקטוס ססוח מוס ספי' אכל אף לריך לסעלוס ככ"ל ככון וסול דין מוס סלל וסללחי אכל ככון וס"ס מוסרדל ומוס סוכו מוס"י ועי"ז ועי"ז לסקן עמו"ס ס"י ק"ל סכסח ג"כ דעוסריס אקיר לסרדי מוסעו דוקא לסוכי דאקיר, לפ"י י"ל. דלספי קחיי

קחתי נסיון דאין מורידין משום דלמה לומר וכן במוחריהם דלוקא אין מורידין אבל בטהו מוחר ובעיקר הדין לרביך להעלות בדמים קמין ארישא דקמני מעלין ומיכה מחוירי דלוקא הוא כמ"ם לעיל ואי"ם כמון וע"י:

והנה ר"ף ונכנס ספקו אצוני דמ"ס אס מוחר למכור ק"ה ימן לקוחה צו מדע ולא אפסעה לחומרה ור"ן לא מלא טעם בעיקר ליינה למה נקטו להחמיר אלא לראוי להחמיר משום שמעך קדושה ק"ה ולפני"ה כה"ס דמיעיק סדן הוא דלאמה כפסע האצוני מלאמר ר"י אמר ר"מ ק"ה ימן אקור לקנות צו מדע דלמ"ס א"ם למשטע מני"ה דאקור ודמי דלמנה משום פשיעותא, ולי"ע א"י משום פשיעותא מ"ם ק"ה דנקיע דאקור א"ם בהב"ס אקור לקחור או למכור כדי לצוות ולקסיה אהיה משום פשיעותא כמ"ס צ"ב ג' פ"ב וענינה כ"ו ע"ב, ובשלמה א"י אקור למכור ק"ה א"ם כי מוח קמני, ספיר נקיע ס"ה וקמ"ל ונ"ה דלמ"ס ק"ה דל"א להעלותו מ"ה אקור וכ"ס דבר אחר דלמפ"ר להעלותו דאקור, אבל א"י משום פשיעותא מ"ם ק"ה דנקיעו ולי"ע:

ולא יענינה סחר לקושי"ן ז', אלא לומר דמ"ס הכי דמי ד"ל דוקא כמ"ם משום קדושה וגדל כוליה חיישי' לפשיעותא, הגם דלאמר ר"ם לא נקחור אישע צו כנישתא וכ"י משום פשיעותא, מ"ו דמי דמ"ס מרד"ו מנלו לא נפשע ד"ס אקור במוכרה ק"ה רק היכא דמ"ס משום פשיעותא וק"ל דוקא צמ"ה חיישי' לפשיעותא אבל ללמנה וק"ל לר"ה דגם צמסר"י חיישי' לפשיעותא וה"ם לכל דברים שבקדושה מוכה דק"ל לר"ה סא דלאמר ר"מ אקור למכור ק"ה ימן וכו' א"ם סיכא לייכא משום פשיעותא אקור למכור וס"ק לא דמי אלא דמ"ו עלמו לא נוכח, וכמ"ס איכא מוצא צמ"ס כדלמ"ה למשטע מנחמ"ה ובנייה"ה דמי דמ"ס א"ן מוכה, סמך דמ"ו ומוכח מרד"ו מורה, ועי"ן כ"ז ב"ז צמ"י ר"ס ע"ב, עוד ר"ל דלמי לסקר ליכא צמ"ס משום לייכא דוכחא לל"ה ולא חיישי' לפשיעותא, ואין קמ"ל כמ"ד משום פשיעותא כמ"ס מנייה וע"י, והל"ס דסקור ר"ף ונכנס דאקור למכור ק"ה א"ם היכא לייכא משום פשיעותא כיון דקמ"ל כר"ם וכלישנא משום פשיעותא ע"כ דק"ה אקור א"ם לייכא משום פשיעותא כמ"ל וסא יאזב כמון לטעום ר"ף ונכנס וכן נקיעו להלכה צמ"ס י"ד גיש הל"ה ק"ה:

לפ"ו כ"ם דאקור למכור בהב"ס לקוחה צו בהב"ס או ספרים ליקח צו ספרים אחרים כמ"ס סר"ן דל"ס צמ"ה לייכא להעלות אקור כ"ם היכא דליכא להעלות לקדושה אחרת יוחר, אלא כמ"ס א"ה ק"י קב"ב כ"י צמ"ס מוכרי"ה ור"י דלמ"י בטהו מוחר, והוכיח מהרי"א כן מ"כ סקור למכור אקור ומוכר אבל בטהו מוחר וס"ב מני"ה צ"י דיעות צמ"ס, ור"ל הגם דמנייה"ה מוכח דוקא להעלות לקדושה ומ"ם ק"ל להקל משום דקדושה סקדוקים יושא וקופא וכיון דשלמא דרבנן היא דמונחה אין צו קדושה רק מדרבנן הטי"ל קדושה על המעות כמ"ס ר"ן צמ"ס נכנס, לכן נקטו להקל, ויש האוסרים מנייה"ס סקדוקים כמ"ס ר"ה ר"א ור"ן לכן נקטו להחמיר כנישתא דמח"י כ"ל"ה:

ומ"ש ס"ה וענינה הונ"א לייכא סלונתא צין סרלסוים דר"ן ור"ה סלוקים סא ר"ק לכחלה, והנ"ב אפס"ס על י"ד כדי להשוות סמולקתה ולא יענינה א"ך אפס"ר לוונן דר"ן ק"ל דדיעבד מוכח, צוה"י ע"ש סר"ן דמנפסקא ל"ס צמ"ה א"י מוחר לכחלה משום דאין להעלותו יוחר מ"ם כל דלמפ"ר להעלותו צוה"י אקור י"ל לכחלה קאמר, אבל ע"ש סר"ן צמ"ס ר"א צמ"ס דלוקים יושא וקופא דמח"י, דקופא א"י דר"ש ומ"ם סא לייכא דר"ש עיקר וקופא משום ק"ה נקיע דאין מורידין מוכח מחוכו דק"ל דלמ"י דיעבד שכבר מכור דוקא להעלות מוחר אבל סח אקור, דה"ה ד"ש צדיעבד א"י גס אין לוונן דעודה סר"ן היכא שכבר מכר ואינו מול"א דבר להעלותו יוחר דיעבד כ"ס מוחר וכ"כ ס"י צמח"י ומיי"ס סקדוקי"ן ע"פ"ו ועדל"ה מוח"ס סר"ן ד"ש וקופא כ"ס ס"י ו"הוא ישוב ענוה יוחר מוח"ס סר"ן, כה"ס דק"ל דאין למקל דלמ"י א"י מול"א דבר להעלותו אקור צדיעבד וז"י י"ס נלמס קל"ה אבל ע"ש ס"ה לשיעור סר"ן דכל שמוכרו מודה סר"ן דמוחר ז"ס ודאי א"ה כמ"ס ולי"ע:

והנה כמ"ס כרמ"ה לחומה מלאך שפקק טעור ציר"ד ד"ס אקור למכור כ"ש שא"י קדושה דלמפ"ר להעלותו וא"ך ספק כלן בטהו מוחר, וע"י ע"ב"ה סה"ס לנעה דשיעור הכניס"ס דטהו מוחר וא"ם לכחלה וסעלה לסלק צין ק"ה דל"א לכפיקע קדושה מזהב"ס דלמפ"ר לכפיקע ונקדושו. וליד"י ל"ע דל"ס כ"ס מזהב"ס ע"כ"ס מוחר וא"ם לכחלה נלמס"ה לקדושה הטום ל"ה א"ך היכא הש"ס דמקטנר כ"כ ספי משמ"י דר"ב מלאמר ר"ב צ"ל בהב"ס מוחר לטעום בהמ"ד, מ"ל דק"ל כ"כ ספי דמפ"ר מוחר ואקור נעושה מזהב"ד בהב"ס ללמ"ה ק"ל לר"ב דמפ"ר ובהמ"ד ובהב"ס ש"ה לכן מחיר נעושה מזהב"ס בהמ"ד וסא ל"ה ר"ב וסמורו דאקור נעושה מזהב"ד בהב"ס וילמ"ה ק"ל ד"סין ומוחר ג"כ נעושה מזהב"ד בהב"ס ויחכ"ס מ"ס דמפ"ר ל"ס ד"ס"י אקור כ"כ"ו וא"ם בהב"ס ויש לדמות ועכ"ם מוכח דר"ב דלא כ"כ ספ"ה משמ"י דר"ב דלאמר דבהב"ס עדיף מזהב"ד, וכיון ד"ל

דר"ב ק"ל דמפ"ר עדיף מזהב"ס כ"כ ספי מוקחנר כל ספי עמ"י דר"ב, דכ"כ ספ"ה משמ"י דר"ב צוה"י לא ק"ל ר"ב"ל כן י"ל: **אל"ה** א"י קמ"י סא קמ"י ל"י מוקחנר ס"ס סקדוקי"ן דר"ב"ל סא דלאמר צ"ה גדול שמגדלין צו חורם מלאמר ר"ב"ל בהב"ס מוחר לטעום בהמ"ד. לפע"ס חוק' דמח"ן למח"ן שמגדלין צו הפסל היינו א"ך שמגדלין צו הפסל והכי מוקחנר ל"ה יח"י סלקין מסיפ"ד לחיפ"ד, ח"כ מ"ל דר"ב"ל סא דלאמר שמגדלין צו חורם ללמ"ה סא א"ך מוקס שמגדלין צו הפסל וק"ל דטו"ן ס"ס וס"ל דלאמר מוחר נעושה מזהב"ס בהמ"ד משום דטהו מוחר וס"ה מזהב"ד בהב"ס וע"כ דמפ"ר ל"ס דוקא מעלין וס"ס סקור וספ"ר הוכיח דר"ב"ל ק"ל דמפ"ר עדיף וס"ה שאלנר מוקס שמגדלין צו חורם ולי"ע:

ור"י ש"ב ל"ל דק"ל ל"ס דר"ב"ל דלאמר בהב"ס מוחר נעושה בהמ"ד סמ"ס בהמ"ד א"ם דייח"ד סא, וגם א"ס כלאמר דכוונתו דבהב"ס ש"ה ע"ס בהמ"ד וא"ם של יח"ד א"ס של יח"ד ש"ה ל"ס בהב"ס צוה"י דל"ס ר"ב"ל עדיף מזהב"ס דלא יחלוק א"ס לוונן דל"ס ר"ב"ל לא עדיף וייח"ד מול"ה וס"ה ר"ב"ל עדיף מוח"ס מ"ל יח"ד, וע"כ דה"ה סא צ"ה גדול שמגדלין צו חורם דה"ה רק צמקוס טלומ"ס צו סר"ס צמ"ס ע"כ מוח"ן ל"ך, וא"ך יח"ד א"ך שמגדלין צו הפסל כיון דלמ"י של יח"ד ש"ה ל"ס בהב"ס צוה"י דל"ס ר"ב"ל עדיף מוח"ס וא"ך ע"ס שמגדלין צו הפסל ל"ס שמגדלין צו חורם וע"כ סא סא דלאמר צ"ה שמגדלין צו חורם וס"ה:

וי"ש להוקיף עוד מ"ה וקתח"ל לייכא ד"ס ס"ה הוכיח ד"כ ר"ב"ל דלאמר בהב"ס מוחר נעושה בהמ"ד א"ם בש"ל יח"ד קאמר מול"ה סא דבר והסוכו דמפ"ר אקור נעושה בהב"ס כ"כ מול"ה ר"ב, וס"ה י"ס נעושה דק"ל דמ"ן וכ"כ מוח"ר נעושה מזהב"ס בהמ"ד כן מזהב"ד בהב"ס וע"כ דק"ל דמ"ס מוח"ר ומוכ"ס דגם צמפ"ד של יח"ד קמ"י לכן לא נקיעו אבל אין עושין מזהב"ד בהב"ס דמח"י יח"ד מוחר צמ"ה נעושה בהב"ס, אבל מ"ל ר"ב"ל אקור וע"י:

והשח"א מוח"ן צמ"ה וס"ה סהקס"י לט"ל מול"ה מוקחנר כ"כ ספי וכו' מ"ל דלמ"ה ק"ל לר"ב"ל דבהב"ס ובהמ"ד ס"ה י"ל צמ"ה צוה"י ר"ב"ל ק"ל דטהו ומש"ס ל"א דבר והסוכו מזהב"ד אקור נעושה בהב"ס, אבל כיון דקמ"ס בהמ"ד ג"ס של יח"ד צמ"ל וע"כ דק"ל דלמ"י של יח"ד ש"ה נעושה דמפ"ר של ר"ב"ל עדיף מזהב"ס ומוכ"ס כ"כ ספי משמ"י דר"ב דלאמר מ"י כנישתא ל"י רב"ן ס"י ונ"י רב"ן ל"י כנישתא אקור ד"י רב"ן היינו טלומ"ס צו רב"ן מוח"ס דל"ס יח"ד לא נקל"ה צ"י רב"ן, ובש"ל ר"ב"ל ספ"ר א"ך דמ"י רב"ן ל"י כנישתא אקור, ור"ב"ל נקיע בהמ"ד ג"ס של יח"ד דטהו לכן לא אמר אישכ"ה, ובמפ"ר של ר"ב"ל דמפ"ר קמ"ן עלמ"ה על ז"ה שאלנר צ"ה גדול שמגדלין צו חורם דר"ב"ל עדיף מזהב"ס ומיל"ה נדע שאקור נעושה מוח"י בהב"ס וע"י:

ומי"ש כ"י דקדוק ע"ס סא דנקיע ר"ב"ל צ"י רב"ן ור"ב"ל נקיע בהמ"ד, משום דר"ב"ל ג"ס בש"ל יח"ד או רק בש"ל יח"ד קמ"י נקיע בהמ"ד, אבל ר"ב"ל דלאמר דבר והסוכו נקיע צ"י רב"ן ס"י של ר"ב"ל דוקא כמפ"ר וע"י צ"כ"ו:

דיו"צ ל"ו מדבריו כ"י בהמ"ד של יח"ד צמ"י ע"ס בהב"ס, ושל ר"ב"ל עדיף מזהב"ס ולשיעור דקדוקים דטהו מוח"ר, מוח"ר נעושה מזהב"ס בהמ"ד של יח"ד וס"ה מזהב"ד של יח"ד בהב"ס, וכ"ס דמח"ר נעושה מזהב"ס בהמ"ד של ר"ב"ל, אבל מזהב"ד של ר"ב"ל אקור נעושה בהב"ס:

והנה לשיעור ר"ן ור"ה דטהו בטהו אקור וא"ם דיעבד ח"ו אין ל"ה ר"ה דמפ"ר של יח"ד א"ס עדיף או ס"ה או ג"ס מזהב"ס דמ"ס שמענינו מ"כ קמ"י ודקדוקי"ן מוקחנר ר"ב"ל צ"י רב"ן ור"ב"ל בהמ"ד ומול"ה א"ך ר"ב"ל דבר והסוכו כ"כ ר"ב"ל וס"ל ז"ה סוכ"ס וסעלי"ה דמפ"ר של יח"ד צמ"ס ע"ס בהב"ס דמ"י מוח"ס כל ס"ל ולשיעור ר"ה ור"ן עדי"ן דקדוקים צמקוס ענו"ס כמון נעו"י מיל"ה אד"ה סוכ"ס של"ו כן כה"ס לכאורה:

אבל י"ס מוקס א"ם להעמוד דבריו אלו ג"ס לשיעור ר"ן ור"ה צמ"ה סא דק"ל ל"ה ור"ן נכ"ס דוקא דר"ש דטהו אקור דוקא במוכ"ס דליכא לז"ל דמכ"ס כ"כ דוקא לר"ן להעלות לקדושה אחרת כדי לטוק מ"ה שיעור ע"י המכ"ס וס"י סקדוק"ה יחוק קל"ס ע"י שיעור המעות לקדושה ש"למ"ה מול"ה ולקב"ה סר"ן דל"ה ל"ה ס"ה לליכור ס"י ענו"ה כיון ש"ס צו"ן במוכ"ס, אבל לסמ"ך בהב"ס לבהב"ס אחרת או בהמ"ד לבהב"ד א"ך או נעושה מזהב"ס בהמ"ד היכא דמ"ס ש"ן בקדושה כיון שא"ן צו"ן בגוף סמ"ל"ה ג"ס ר"ה ור"ן דמוחר כ"ל מוקחנר כ"כ"ה מוקחנר דמ"ס כל סקדוקים סקדוקי"ן ג"ס ל"ה ור"ן דל"ס כיו"ה דמפ"ר של יח"ד ס"ה לבהב"ס מייש"ס כל סקדוקים כמון נעו"י ע"ד סכ"ס וס"ה ס"ה ס"ס מוקחנר לסל"ה לכל משיעור דמפ"ר דייח"ד ס"ה ל"ס סכ"ס וע"י: **ועוד** ל"ו ר"ה ס"ס מול"ה ח"ל דמפ"ר דייח"ד ס"ה לבהב"ס דר"ב"ל, ועל"ו אין למסוק מקדושה בהב"ס וא"ך לנכ"ס וס"ה מ"ס"ס

צמ"ס

מחזורי אהלי

1234567

ספר

שו"ת

מחזורי אהלי

חלק שני

מחזק מלא ושיש ושמים משוכות להלכה ולמשפט. דבריו מלאים זיו סדמת והאכמה ושיקש
טובה האריפות ונקיאות. מחזק הרב הגאון הר"ר ובקי שכל לא ומלחמה עד הסודות רק
שככה"ל לדיק ושמו מחלכמו קודש קודש קודש דוד דוד.

קט"ל מוס' יצחק אהרן אימינגא הד"ר ולפיכ.

אשר מלמדים ה"א אה"ק פירעטימא וואר כן נק"ק לבוב והגליל. כהגאון המובהק רק
שככה"ל מוס' מרדכי זאב ז"ל בסכמח"ס מפסי" מ"ז וש"ס מאמר מרדכי.

לעמבערג

נדפס על ידי מוס' אורי זאב סאלאמ"י

שנת תרנ"ג לסיק

Meharja Halewi

Druck u. Verlag des U. W. Salat Lemberg 1893

Nachdruck verboten

שאלות ותשובות סי לז לה לו מדר"א הלוי ז"ל ב

כתורה וביראה ד' קטורה . ותיק והסיד דין
מזוין . כש"ת מוש' שמואל יוסף ל' מזין בק'
טשארקאס יע"א :

זה יאל ראשונה נכתב שאלה מאת מפל"ת ב"ח אחר שמו
ר' לבי חתן ר' שלום ש"ה' דר פ"ט אשתו בק' טשארקאס
בלי שום קטע . ודיוס כ"ז למודש סיון תרל"ה הלך פ"ט איש
אחד ר' דוד בר' חיים לבי לטבול בנדר דניספד ואלך ר' לבי
מקודם להגבר והתחיל לשוטט ע"ש המים . וראה ר' דוד וגם
עוד איש אחד ר' אלימלך בר אנדכס שהתחיל ללפוק שינילו
אותו ולא יכלו להגילו עד שנתכסה במים . ושאו כמה שעות
אלל הגבר עד שנתקבלו כמה אנשים לבקשו ולא מלאוהו וכ"ז
העידו ר' דוד ור' אלימלך בפני צ"ד של ג' בתר"ע . אחרי
כן ביום ג' למודש תמוז מלאו ערלים איש אחד שם ע"ש
המים והודיעו לאשת ר' לבי ושאלה איש א' להכירו ולאמרה
לו סימניו שיש לו שומא מתת החום בלד ימין וגם יש לו פל
העורף כמין ללקח ללד ימין מן מכה ישינה שנתרפאה .
ונסע ר' אליפז ערך ארבעה ווערסט למסא ממקום . שנתפס
וה' מונח סמוך לנמל פניו למטה צדק המים והלי רלשו
ומטע מגופו הי' למסלה מן המים וראה בו כל הסיומים
שאמרה א"ר לבי ואת פניו לא הכיר מנחתה שנתפס מאד .
גם ר' שלום חותן ר' לבי העיד שראהו תומ"י בפניו כשכב
בצדק המים והסך אותו והכירו היטב בנ"פ הנס ש"ה תפוח
מאד . וגם כל הסיומים הג"ל ראה וכן העיד ר' בן ליון בר'
יוסף דוב בתר"ע שהפך את פניו והכירו קאת בפ"פ ובסיומים
הג"ל כי הוא ידע מקודם מקום השומא בלמאוס וכן ראה
אחרי מותו וגם הללקת הג"ל וגם הכירו היטב בפרטיו גופו .
ונס"כ דרש ממני לשקוד על תקנת פגומות כי אשתו היא
רבה בשרים אס מותרת היא לשוק . והס לפי האמיר כנגד
ששהו כמה שעות אלל הגבר . אבל לא ביארו כפירוש
משך הזמן שעתמו שם וחילוק גדול יש בדבר דכבר נודע
מהלוקת הריב"ש והמכרי"ט בזה דועת הריב"ש בתשובה ס'
שע"ס דשיעור שזה פך שחלף נפשו הוא שלשה שעות
והמכרי"ט בתשו' ח"ג ח' אה"ז ס' כ"ז סוצר דכני בשעה
קלה ע"ש . ומעתה צ"ל לפי סברת מכרי"ט כבר יראה
האשה מליסור תורה כדון נעצב במשאל"ס ואין עלי' רק
חשש שמה עלה מרחוק או יגול ע"י מחילה של דנים דזה
אינו רק חשש דרבנן והס ייסת ל"ת משאל"כ לעת הריב"ש
דבעין שישהו שלש שעות וכיון שלא ביארו צ"ל סכום השעות
ששהו ואפשר שלא עמדו שלשה שעות זה הוי רק סביעה
גרידא כמו ספינה ששצברה בים דלוחקן עלי' חומרי חיים
וחומרי מתים והיא ספק א"א מה"ת והס בשאת תלך כמבואר
כל זה בפוסקים ובס' י"ז ספ"י ל"ד בהג"ה . והגם שראיתי
באיוס אחרונים שהכריעו להקל בזה הס סין רשאים שהיו לנס
פתוח כפתחו של אולם אבל אנתו יתמי דיתמי מחויבים
לכוף כאלמון ראש בלימה ורתת נגד רבינו הריב"ש ובפרט
להקל בדבר ערוס החמורה . והללע"ד בזה דבר נכון בס"ד .
הנה בתשו' נודע ביסודה מהד"ק ס' מג' הביא בשם הריב"ש
ס' שע"ט דהגהו תלחא דר"ה בן פרטא דנותין פליהס חומרי
חיים וחומרי מתים רובן למיתה ואפ"כ אס ייסת תלף ול"ל
העטם משום חוקת א"א דהא רובא וחוקת רובא עדין ולכן
חידש הריב"ש משום דבענו' אי' שי חוקות חוקת ח' של הצעל
וחוקת א"א ושי חוקת פדישי מרובא . והג"כ שם חוקת
עליו דזה לא מיקרי שי חוקות דכולא חדא חוקת הוא דמ"ס
האשה שומרת בחוקת א"א משום דיש להכשל חוקת ח' . והא
דבספינה ששצברה בים אס כשאת תלף משום דליכא כלל
רובא למיתה והוי ספ' השקול ומוקמין בחוקת א"א ותלף
ע"ש באריכות . ומעתה אומר אי' דהא דעלגי הריב"ש
והמכרי"ט בשיעור שיהיו שחלף נפשו תריווי' ס"ל דדבר רחוק
שיח' ארס תחת המים שפה או שחיס ואח"כ יוס' למסלה
ועי'

סוף ביד יורשי האשה לריבין להחזיר לכפל . אמנם לענין
חלק הבית שכתב א"י האשה ע"ש בתו וכתב בהתנאים לא
זה בזה הענין כמ"ס בשו"ת פת"א סי' קי"ט . כ"ז ולע"ד
בזרי . ואף דאין להשיב בד"מ לאחר מהלדים מ"מ בדבר שאין
בו ספקות והכחשות רק לבד דין לאמתו מותר כמ"ס בשו"ת
אוצר החכמה
נ"ב מהד"ת שם :

סי לה

1234567

ב"ה יוס' א' כ"ח תל"ח תרמ"ס לפ"ק כפר בראשקאווין :

דברי שלום ואמת לכבוד הרב הגדול בתורה
וביראה בבר' ה' יראה התריף ובקי משנתו קב
ונקי מוה' אלעזר אלימלך בערטרואס כ"י :

מכתב

שאלתו הגיעני היום ולאשר ראיתי בדברי מורחו
כי כמה תלמים חכמה ויראה גערתו בהמון
סרדתי להשיב על התר מפני הכבוד אמנם בקור גדול כי
אין לי פה בכפר הספרים כחולאים . וגם כתי אין את
צוטר' . ולדעתי העני' הדרך היותר מוכשר הוא להכריח
בבהמ"ד ע"י שיעמירו כותל מערבית להללם ללד החזר ואח"כ
יסתרו כותל מערבית של ביהמ"ד ונמלא ביהמ"ד ממתרחב
מאליו . ובו ליכא שום משא איסור דהא דליחא בש"ע ס'
ק"כ בהג"ה שלא לסתור מחילה בהכ"כ כדי להחייבו . אין
העטם משום איסור נתינת מקומות המקודשים רק הטעם
משום פשיטתא או משום לוי' ואס בויין מתחילה כותל
החדשה ואח"כ סותרין הישנה ליכא שום חשש וכן הוא במג"ה
שם סק"ז . ומה שכתפק מעכ"ת אס מותר לשנות מקום
ארון הקודש ממקומו . ולע"ד להביא רמ"י מגמ' מגילה דף
כ"ז ע"ב דאמרו שם דלו תיבוחא ואוחזי' אבבא . ע"ש כרי
דמותר ליקח התיבה עם הס"ת ממקומו ולהיחה במקום
אחר . וע' בתוס' ב"ב דף כ' ע"א ד"ה הוא שכתבו דמיירי
שלא ציעלו התיבה דל"כ הוי הורדה מקדושה ע"ש . ומשמע
דדוקא לפי שפה מותר לשנות אה"ק ממקומו אבל אס מבעלו
ונמיחו בקביעות במקום אחר הוי הורדה מקדושה . ולפי דעה
הרמב"ם פס"י מה' עומאת מת דגם אס סוחס הנקב לגמרי
אפ"ה צעי ציעול דל"כ אינו חוזק ועי' ב"מ שם ה"ד . ולפ"ז
ע"כ הא דאמרו בנמ' מגילה שם דלו תיבוחא אוחזי' אבבא
ע"כ מיירי כשציעלו ואפ"ה מותר לפקוד התיבה ממקומה
ולכתיבה במקום אחר . מיהו לפמ"ש הר"ן פ"א דבוכה בסוגיא
דתנן וציעלו דכני אס מבעלו כל זמן שהטומאה שם ולא
צעיק ציעול לפולס ע"ז . אי"כ גם לדעת הרמב"ם אפשר לומר
דגמ' דמגילה מיירי שלא ציעלו את התיבה שם לפולס רק
כ"ז שהטומאה שם וחין בפני הטומאה לעת הר"ן ומ"מ לא
הוי הורדה מקדושה כיון שאין דפתו לפוקרה ממקום הראשון
לפולס אבל אס צדעתו לקובצו במקום אחר לפולס אין ראי'
מגמ' מגילה להחיר אמנם המעיין במג"ה סי' קי"ד ס"ק י"ד
שכתב מה לי שמונה כאן או כאן משמע דליכא איסור בזה .
ועי' במהר"ם מלובלין דף כ' שם שכתב דהא דכתבו תוס'
צ"ב שם דהוי הורדה מקדושה הוא משום דהוי מחילה כלי
ובשקותם בו החלל נעשה מחילה וכותל ע"ש . משמע דאס אינו
סוחס בו את הפתוח רק הוא כלי כמו שהי' בתחילה ליכא
שום הורדה מקדושה אס משנה את אה"ק ממקומו . כן נראה
לדעתי הפני' . ואס ירחיבו ללד מערב כמ"ס אין לספק עוד
על מקומות האחריות כי כולם בעמדם יעמדו ובמקומם
וישיבס . דברי ידיו הדו"ת בלב ופסם :

סי לו

ב"ה יוס' ד' י"ג טבת תל"ט לפ"ק לכוז .

ישאו הרים שלום . לכבוד ידיו הרב המופלג

זה השער לה' צדיקים יבואו בו

ס פ ר

שאלות ותשובות

מ ה ר י " ט

אשר אסף וחיבר איש אשר רוח אלקים בו ה"ה הרב
הגאון המובהק ומפורסם בדורו ומחזיר תורה ליושנה
בחריפתו ובקיאתו מוה"ר יוסף מטראני זצלה"ה
בן הגאון המפורסם בוצינא קדישא מוה"ר משה
מטראני זצ"ל אשר אור תורתו הופיע בעיר המהוללה
צפת יע"א תוב"ב חרח עד עיר ואם בישראל
קושטנדינה יע"א והם כמה שאלות ותשובות
על סדר ד' טורים

ח ל ק ש נ י

סודר והוגה מחדש (לפי מהדורת למברג תרכ"א)

ת ל - א ב י ב

שנת תשי"ט

דפוס "אשל" [אחים שלום ליפא פרידמן], רחוב לוינסקי 123, תל-אביב

למשי במקום אחר הואיל ואין הטעם צרור. וי"ל דלא ס"ל הך טעמ דחובי דכשסרו תחיל לא חסרו אלא במקום שנחשי מלויי שהרי צחתי לא גלו טעמי אפי' כששאל ר' ישמעאל את ר' יהושע הפליגו בדברים שלא לגלות עיקר הטעם עד שיחפשי איבור וכיון שנחפשו האיבור בלא טעם מנחמי נחפשי אפי' צחותי המקומות דלא שייך צבו חשש גילוי ולא חשש עוד נבילה וחזר להיות דבר שבמנין שרריך מנין אחר להחירו:

כללין של דברים דלא מצטיי לכלהו הני רבותא דפסקו כשמואל
 דהוא גופא גזר גזירות העכו"ם במקומות אלו ממעידים צבור הקיבה אלא אפילו לריח שפסקו החוספות שפסק כריז"ל דעממא משום גילוי לא עלה על דעתו להתיר במקום שמעמדי צבור שאפי' אם לא היה זה טעם הגזרה מי"מ אכן יחוש לה דפסקא דאורייתא היה אלא דהא פליג אשאר רבותא דפסקו כשמואל שאם עיקר הטעם היה מפני שמעמידין אותה צבור אפ"י שפסקו נהגו הנוצרים שלא להעמיד צבור הגזרה במקומה עומדת אפי" שצבול הטעם צבו כיון שמתחלה נתפשט איבורו במקומות אלו רריך מנין אחר להחירו ולא דמי למקומות שמעמדי אותם צפרחים ח"י למקומות שאין נחשים מלויים לביא למישה לגילוי דאיכא למימר שמתחלה לא היו מקומות אלו בכלל הגזרה ואף צו הסמיך מחמיר לרריך מנין אחר להחירו כיון בכלל הגזרה איכא טעמי עובא ועמו אשאי ולא שאר למחיר יתד להתלות צו כי ענה לארץ מנלו ופעלו אין ידיים לו. והאיש הזה לא די לו שבחיר את האסור אלא שזאל באיסור גזירות העכו"ם נגד הטעם וקם צבול וטעו כי איכיל גזירות העכו"ם הוא כשתיית המים המגולים שאין אנו חוששים להם וכבר ביארנו שדבריו עטות ושגוה. והפי' לעממא דגילוי אין הדמיון שוב שאם אין חוששים למים המגולים לפי שצאריותו וצומתו אין הנחשים להועים אחר זה ואולי לפי שמזוין להם מים צאריות הלאות הללו כדרך שמלוי להם הפער כי לחמו הוא אצל להועים הם אחר החלב וחמירא סכנתא כ"ש דדבר שנאסר במנין הוא ואפי" שצבול הטעם א"א להחירו כדמוכה בפ"ק דביבא. ומי ימריבו כי יענה ויזלזל את האיבור באזני השומעין שקולו ראשם לאכול גזירות העכו"ם שהרי אמרו צפרק מקום שנהגו דברי המותרים ואחרים נהגו צברי איסור אי אהר רשאי להחירם צבניהם ורוחנין צ' אחים כה' ואין רוחנין צ' אחים כאחד כצבול ומעשה ציבורה והלל צניו של ר' שרזאו כה' כצבול לפנה עליהם מדינה מימינו לא ראינו כך ונשמע הלל צבית החיזון ולא ר' לומר מותר' אחם אלא שנהגתם צו איסור ומכאן דקדק בר"ץ ז"ל דאין לומר טעמה דמפרסמא מלתא להחירא ושוד ראיח מדאמרי צפרק שני דדריים נדר צחרם ואמר לא נדרתי אלא צחרמו של ים וכי דחק ועל כלה אין פותחים להם פחה ממקום אחר שלא יעבדו קלות ראש צנדרים וחסם שהחירין בלא פחה וזורה לו שמותרים משמתיין לו אפ"י שכן הדין אין כאן נדר כלל כ"ש כשיש איסור צבדר ואפי" דהאי איסורא דרבנן הוא מי"מ חיישיין צבית עפי' כדאמרי גבי י"ט שני של גלויות דמשמתיין עליה שלא חילגו צו וצ"י אין מעמידין אהא דאמר רב נחמן לא תשחשו מנייה דאיכא דאכל בהמא דארמאי כחב בר"ץ ז"ל מהא שמעי שאיסורו של פה כיון שלא פשט איסורן צרוב ישראל והיא גזירה שאין רוב הצבור יכולים לעמוד צה אין מלקין ולא משמתיין עליה מי שעבר עליה אלא מוכיחין אותו ואסור לומר שמועה מפיו צבית המדרש ע"ל למדנו מדבריו כי צדברים שפשט איסורן צרוב ישראל ורוב צבור יכולים לעמוד צה ראו להלקות ולשמה את העובר ואת המפקק ומחלל את האסור צפני העם ואת צמס' עדיית שגדו את אלעזר צן הונך שפקק צברהת ידיים דוקילא ליה ועבא לה עבדי ליה שגזרנו שלא יאמרו שמועה מפי שאם אינו דומה למלך ה' צבחות אל וצקשו חורה מפיבו וזר ישראל יאילנו משגיחות שלא נקבל צבדר הלכה. הנעיר יוסף צכמהר"ר משה מערזא זל"ה:

יד אשאי הקבל ועשו שם צמקום אשר היו שם הצחוס צניוס גן ופרדם ונטעו שם עץ עושב פרי למיבוה גם יש שם צחון הפרדם צקין דומיות מזרחית רחוק מהכותל המזרחית של צית הכנסת רחוק כעשרים אמות מקום כמין אצטצא לצבת שם אשאי הקבל לאכול ולשתות ולשמות לכשיראו כדרך כל הגמות והפרדסי' שאכל הצחי כנסוי' שאינם בכלל העזרות שמתמשיין צהם דרך חול כה משפט גם פרדם הקבל הזה זה שניס. ויהי היום שמה יצבו שנים שלשה מנכדי ועוצי הקבל ומאליליה יודעי דת ומצניי מדע וישענו תחת העץ לאכול ולשתות ולבשתשע שם כאשר עשו אשאי הקבל הני' ואחד מקמי הקבל שלא קנה חכמה אשר גם הוא קבע שם סעודה פעמים רבות צשגאחו אותם מחמת קנאה אחר שאשאי הקבל הללו את צית הכנס' ששעורו צית יוין של עכ"ם ערלו צצר מארקין מילגא"ם ושאו ולשו וקלקלו נגד היכל ה' וצשצבילם נתצטלה מצ"ה תפלה מנחה וערבית מה שלא היה ידס צצמל כלל ח"ו חילוב וציוס הוצענא רבב צביות האשאים צצחפלתם עם אשאי הקבל הגיד המגיד את כל הדצה הרעה הני' המאלאות על יחידי הקבל ושאלו אשאי הקבל צפרסום למגיד לאמר מי הוא זה ואיזה הוא המוליד דצה צו וישן ויאמר אינו מנאשי הקבל אצל צצמנת כאשר הגדתי לכם כן אומר עליכם ויהי כשמוע כל הקבל הנמלאים שם עמדו על נפשם לכבוד הקבל והחרימו על כל המוליד דצה על אשאי הקבל ויתן אותם כחמללי שם שמים צצציוס ומחללי כבוד קדושא צ"ה ושהחתיאו את הצציוס ומנעו רצים משגות מלוב אשר אלה כלם מהצצרים שצמדין עליהם ויהי כשמוע הזקן את אשר עשו אשאי הקבל הנמלאים ציוס הביא הוסוף על העאתו פשע ועמד ואמר איני הוא המדבר ויפה דברתי כי האשאים הם הם ממדוין יורנו המורה ללדקה מה יהיה משפט האיש הזה וצכרו יכיר כפול מן השמים אורי':

תשובה צדברים האלה ראו לל חכמי לצ לאגוד את דצריהם והלגועים מושכין את ידיהן. לצלתי השיב צדברים של ערוניא וקתור שלא כשורה פן תהיה סבה להגדיל עוד האש ולהצציות המדור ולסיצה צו מנעתי עמיו ואחזתי פלך השחיקה לכן ענה כי ראיית' שיש צבדר קבול עבר לאצבת האמת והשגות נעתינו לדורשים על פי חתור רכיה דרבי נועם וכל תמיצותיה שלום ושורה הדין שהפרדם הזה והאצצצא אשר צחובו אין צה שום קדושה כלל לא קדושת צית הכנסת ולא קדושת החצר של צ"ה מאחר שהמקום הוא חול גמור הוא ואפי" שהיה צמילוא' של עזר מאחר שיש הפסק צמחיל' של פלימים הואיל ואינה פרו' צמילוא' למקום קדוש חולקת רשות לעצמי כשם שחולקת לענין צבת וכן לתפלה דצפי' כילד לולין משויין איכילת הפסח צבית א' לענין מן האגף לופני כלפנים שכן מלינו צחול שהוא מקודש מהר צבית ולא היה מפסיק צציוהם אלא סורג של עינים צצבה עשר טפחים ותקן צספ"ק דכלים החיל מקודש ממנו שאין עכו"ם ועמאוי מתים כנסים לשם ואמרי וכן לתפלה וצפר' כל גגות העיר לענין חזר גדולה שנחפר' לקטי משויין מחילת שני לענין כלאים ולגיועין ולתפיל' ואפי" שאמרו למפרשים דלענין צירוף עשר לתפיל' אפי' אם הרה' פניו מחלון א' מעטר אפי" שרשות לעצמו הוא כדחק אפי' חלון ד' על ד' צחון עשרה מערבין צ' ואם רכב מערבדים א' מי"מ מראה את פניו שאני שדומה כמלערף להם אצל היושב צחון הצית שאם היה רשות א' היה מלערף צין ער צין יטן כשית שם מחילה המועלת לכלאים ולצבת אין מלערף:

ובהי שאם ה' המקום הזה שקצבעו לאכיל' ושחוי' צמעצד נגד ההיכל כדברי הזקן ודאי שראוי להחמיר שלא לנהוג צו קלות ראש אפי" שהמקום חול הואיל והוא מכון כנגד הקדש איכה זילותא דצ"ה אצל מאחר שהוא צמזרח אחרוי צ"ה שאין פחה צ"ה פתוח כנגדו אין כאן צית מיוחד שעי"כ לא שנינו אלא לא יקל אדם את ראשו כנגד שער המזרח מפני שהוא מכון כנגד צית קדשי הקדשים אצל צשאר שערם צצצפון וצבדרים לא אסור ואף צו לא אסרו אלא מן האופים ולפנים וצרותה וצמקום שאין גדר וצמן שהשכיני שור פי' צצית המקדש קיים כדאיחא צצלהי מלילתין:

ועדיין יש לצבל הדין לחלוק ולומר הואיל ומקום זה לפנים מן העזרה הוא ומן העזרה נכנסין להיכל כל שפחות לעזרה כעזרה חשיב לענין קדושה כדחק בנסי' מעשר שני ומייתי לה

ד שאלה צית הכנסה שהיו לו צחים צנויים חתחים שניים לדירה לרות מזרחית זה שנים רבות וצורה לפונית ומעצציות עזרות וכאשר ירד האש צעונות היו כולם למאכולת אש וצממלת ה' יתי' כחוק ידו אשאי הקבל והצבול אלמנה וצבנה הצית הכנסת עם העזרות על חלם רק הצחוס לא צצניו קלירה

צפ"י כיצד זולין להשקות בצניות ופחותות לחול חובן חול ונגזירות קדש צניות בחול ופחותות לקדש חובן קדש וגזירות חול ופי' ר"ש ז"ל כולו מתני' לענין חכילה ק"ק ושחיטת קדשים קלים ולהתחיי' עליהם כדמתי' בחוסי' וחייבים עליהם משום עומתה ולענין קדושת צ"ב מדמו לה רבותה לקדושת המקדש ולענין עליה שצ"ג צ"ב איח' דמדמי' לעליה שצ"ג דק"ו"ל גיגין ועלויות לא נתקדשו ואיח' דמדמו לה לעליה הביכל מדכתיב' והיה להם למקדש מעט כ"כ המדרכי' משום מהר"ם צפ"ק דצתרא. ומיכו' ה' חמיה'א' לי מה ראה מהר"ם לדמותו הביכל מאה אמה על מאה על רום מאה שהכל נקרא היכל כדתן' הביכל חד' דעליה הביכל שאני וצתקרא' שבדברי' הימים כתיב' והחזק' מאה ועשרים וקחשיב' עשרים אמה של יסוד וכתיב' הכל ככתב' מיד' ה' עלי' השכיל' אלמ'א' שיעור גובהו של היכל צרות הקדש נמכר' שיהיה מאה אמה והכל נקרא היכל ואילו לא היתה שם עליה היה כל בגובה' הוא קדושה אחד ואפי' לענין אמה בליה עורב' אמר' צנני' הכל ככתב' וכי' הילכך לפי' שמתק' צתחיה' צן בית לעליה לא ירד מקדושת הביכל אבל צ"ב מני'ל' שחופס' את אוירו כנגדו עד לקיע' שחאסר' עליה שטל גביהן. ועוד דקדושת צ"ב למטה מקדושת הביכל הוא שהרי קדושת הר' הבית למטה מקדושת העזרה ותן' צלתי' צרות לא יכנס' אדם לבר' הבית צמקלו' וצנעלו' וצאצק' שעל רגליו ורקיקה' מקי' וגם צביכל' הני' מני'ל' שנו' ולא נאסר' אל' כל מה שאדם מקפיד' בחיורו אי"כ מסתייה' שדמיה' לקדושת עזרה ולא לקדושת הביכל' :

עוד מלחתי למחרי' ז"ל צתצותיו סימן קמ"ה משעה ושש' ארון הקדש וזה כי' אליעזר' לגנוח כל העפר אל גומא' ה' וביצה' מתיני'א' צספרי' הקלון' אכן מן הביכל' אסור' ליהנות ממנה. וזרואות' פלחתי' מאי' מייח' מאצני' היכל' דאיה' צבו מעילה' ואפי' אצני' מצבה' והעזרות' והלשכות' דתיני'א' צפרק' שני' דייני' גזרות' צבא'ים מקדשי' צדק' הבית' וצפרק' הא'ים מקדש' תני'א' אצני' ירושל'ם ששאר'ו מועלים' אצל' לפי' צבא'ים משירי' הלשכה' ומוקי' לה כמ"ד מועלים' צשירים' אצל' בית' הכנסת' שצב'ה' ממומן' של חולין' לאחר' ששאר'ו חזרו' לחולין' כצתחיה' ודוק'א' צמקום' בית' הכנסת' הוא' ששאר'ו שגובני' קדושה' צחרבני' אצל' אצני' ועליו' ועפרו' מאי' איסור' הגאה' שייך' צה'ם :

ורשב' מלחתי צמדרכי' צפי' צני' העיר' השוכה' הר"ר' יחזק' מויינ'א' על' היכל' צ"ה' שהוא' רעוע' אס' מותר' להרכו' ולגנוח' את' אצני' כדון' תשמישי' קדושה' והשבי' נראה' צעני' שאין' צו' תשמישי' קדושה' ובחרי' ע"ש' הרי' שלא' אמר' אסור' צהגאה' לא' כצני' היכל' ולא' כאצני' העזרות' וצברי' השוכה' צעני' אינן' אל' מן' החמיה'ין. מי'מ' אנו' רוא'ים שצמוד' צ"ה' קיים' מדמינן' לה' לקדושה' מקדש' ומצרה' וכן' הבי'א' מהר"י' קולון' צשרש' קס"ח' לענין' ויתן' דבר' מצ"ה' שכתב' צמדרכי' דאסור' וילין' לה' מנותן' אכן' מן' הביכל' ולענין' שלא' יכנס' גגות' העיר' צגובה' מצ"ה' דילפי' לה' מלרומם' את' בית' אלהינו' דמיירי' צמקדש' הילכך' יש' ללמוד' נמי' שיה' כל' הפחות' לצ"ב' קדושת' צ"ה' כמו' להשקות' בצניות' בחול' ופחותות' לקדש' :

ודיה' אפשר' לומר' דהבוא' להשקות' בצניות' בחול' ופחותות' לקדש' חובן' קדש' כפי' רבינו' שמשון' לענין' חכילה' ק"ק' ושחיטת' קדשים' קלים' ולהתחייב' עליהם' משום' עומתה' כדתיני'א' צח'י' מי'מ' צפי' איצבו' מקומן' מייח'י' לה' גמרא' ומסיק' בהם' דה' דתן' חובן' קדש' מדרבנן' וגרסי' בהם' צבריית' ואין' שוחטין' שם' קדשים' קלים' וה' דתיני'א' ואוכלים' שם' קדשים' קלי' חכילה' שאני' דגזרת' הכחוש' היא' דכתי' צח'ר' אצל' מועד' יחלכו' התורה' צתה' חלרות' הרצה' אל' חכילה' אחת' וכן' הבי'אה' הרמב"ם' ז"ל' צה' צה' הצהירה' הילכך' יכנס' למילף' מניה' לשאר' קדושה' של' צ"ב' או' בית' המדרש' צילכן' הפחות' לתוכן' שלא' יה' נדון' כמותן' לענין' קדושה' מיכו' אשכחן' ציומ'א' פי' צראשוכ' שאמר'ו' גבי' לישכת' הגזית' ש"מ' ה'יה' צקדש' ותלי' בחול' וש"מ' צ' פתחים' היו' לה' א' פחות' נקדש' ו'י' לחול' דאי' ס"ד' פתח' א' היה' לה' לקדש' זקן' יושב' צמשרצה' והתן' צניויות' בחול' ופחותות' לקדש' חובן' קדש' וכתי' שם' החוסי' שכל' הלשכ' הפחותות' לקדש' אסור' לישב' בהם' כדמשמע' בה' ומעשה' יש' ללמוד' מהכה' שלא' לכתוב' קלות' ראש' בכל' מקי' הפחות' לקדש' :

וצראה' דכתי' צ"ד' הואיל' ומקום' זה' לא' היה' מכלל' העזרה' וגם' עתה' אין' צו' לורך' לעזרה' חול' גמור' הוא' ולא' חל' עליו' שום'

קדושה' ולא' דמו' להשקות' שכן' לורך' העזרה' ואוכלים' בהם' ק"ק' הילכך' מובגים' בהם' קדושי' עזרה' שהרי' הוא' כמו' שבוסיפו' על' העזרה' לענין' קדושה' זו' אל' מקום' זה' לכך' נעשה' מחילה' לורך' חול' ותדע' דמכתי' כך' עממ' שהרי' אמרו' כל' הפתחי' שהיו' שם' נתקדשו' חוץ' משער' ניקנור' מפני' שהמזוירשים' עומדים' שם' ופושטים' ידיהם' לצבונות' כדלתי' צפי' כיצד' זולין' אלמ'א' אמתי' שפתוח' לעזרה' היו' מחתי' שלא' יתקדש' הואיל' ויש' צו' לורך' חול' :

ובר' מן' דין' צח'ר' העזרה' של' צ"ה' עממ' אין' לנו' איסור' צרו' שלא' יבגו' צה' קלות' ראש' שאעפ"י' שמתפללין' צחוכה' המאחרים' לכה' לצ"ה' מי'מ' אקראי' צעלמ' הוא' כדלמרי' צפי' צני' העיר' הרחוב' אין' צו' משום' קדושה' ואעפ"י' שמתפללין' צו' צתעניות' ומעמדות' משום' דאקראי' צעלמ' הוא' וכתב' הסור' סי' קנ"ד' וכן' צתים' וחלרות' שמתקצ'ים' בהם' להפלי' צאקראי' אין' בהם' שום' קדושה' ועזרות' אלו' לא' עדיפי' מייח'ו' שאין' מתפללין' בהם' אל' כשהן' מדקיי' והיא' הנקראת' פח' עלניית'. ורתי' לרצ' מהר"ר' יעקב' י' חביב' ז"ל' שמתוך' זה' ראה' לומר' שצתי' כנסיות' שאנו' מתפללים' בהם' חוץ' החלרות' צמלכות' חוגרמה' הם' דומים' לז' שאקראי' צעלמ' הוא' וכל' דירתיו' צצתי' צתלרי' וצתעירותם' ככל' דרך' עראי' צשכירות' חדש' או' שנה' ואין' בהם' קדושה' עכ"ד. וחוכך' אני' להחמיר' צזה' דכתי' דמכתי' לן' זה' הכעס' שלא' יה' צו' קדושה' אחר' צצטל' או' שחרב' אצל' צזמן' שמתפללין' בהם' יש' צה' קדושה' ובענין' שאמר'ו' שם' צצת' כנסיות' צצצבל' שעל' תנאי' הם' עשויה' פרשי' מי'מ' שישחמשו' בהם' וכתב' הר"ש' והטור' ולא' מהני' הגאה' אל' למשמש' צו' צחרבני' אצל' צישו' לא' מהני' צו' הגאה'. ומי'מ' צתלרות' אלו' של' צ"ה' קרוב' הדבר' לדמותו' לרחוב' דאקראי' צעלמ' הוא' ושמת' הואיל' ומתפללי' שם' חדיר' כל' זמן' שגזחקים' אפי' שהוא' אקראי' לגבי' זה' המתפלל' המקי' נעש' קצב' לעלונים' אל' שכבר' ציארנו' שהמקי' הוא' של' הפרדס' אינו' נכלל' בקדושת' העזרה' ופרדס' לורך' חול' נעשה' :

לפיכך' הזקן' הכהן' הפרי' על' המד' והטע' צצפתו' להוי'א' שם' רע' על' אנשי' הקהל' לשמלה' צקמיהם' לאמר' עליהם' שחלנו' המקדש' המעו' צפת' צגם' וציון' משחיהם' ושחו' ולנו' וקלקלו' נגד' היכל' ה' חד'א' שאס' יחידי' חעלו' לפי' דעתו' לצבור' מה' חעלו' ויחידי' הכמה' גם' הם' לא' חעלו' ולא' חתעילו' כמו' שנתצ'ר'. וכי' החכם' השלם' צצי' ישראל' הוא' היודע' למי' מדנים' למי' שיה' למר'אה' עיני' ישפוט' ולמשמע' אצני' ויכיה' ישית' ידו' על' שתי' הכחות' צדעתו' ידויק' לדיק'. יוסף' צכמהר"ר' מש' מער'א'י' זלה"ה' :

ה' וששאל' עוד' ס"ת' שהקדשו' צעליו' צלשון' ה' אי' מקדש' ס"ת' זה' ש"מ' שאס' חלך' מהעיר' הזאת' שם' ציתי' שיהיה' לי' רשות' להוליכו' עמי' לכל' מקום' שאלך' ואח"כ' הלך' וקצב' דירתו' צעיר' אחרת' והולך' ס"ת' עמו' ומת' שם' וחד'ל' מגו' חד'א' קמצטי'א' ליה' למר' חד'א' אס' נשאר' זכות' ליורשי' אחריו' להוליכו' למקום' שירצו' או' דילמ'א' לא' שיר' אל' לעלמ' ועוד' אח"ל' ששאר' אותו' זכות' ליורשי' אס' יכול' צ"ה' לגבות' אותו' זכות' צחוצות' והוא' יתפשר' עם' הקהל' צעה' זכותו' :

תשובה' צספק' הראשון' נראה' דכ"ת' נגע' צפלוגת' דרשצ"ג' ורצנן' צפי' מי' שאחזו' צצ"מ' שחתי' לי' מאלים' זו' דרצנן' צצרי' לי' ולא' ליורשי' ורשצ"ג' צצר' לי' ואפי' ליורשי' והבי'אה' הרמב"ם' ז"ל' צפי' י"ה' מ'י' גרושין' כרצנן' ואעפ"י' שבי' ולא' צטל' בגט' מפני' שלא' קצב' זמן' לא' משום' ספק' כתב' כן' אל' מן' הכעס' שצי'ר' הרצ' המגיד' שם' ולעולם' אין' צצבר' ספק' דלי' ולא' ליורשי' קאמר'. אל' שיש' להסתפק' דילמ'א' שאני' גט' דלעזרה' קמכוון' הילכך' קפיד'א' היא' לי' ולא' ליורשי' אצל' הכ' להרחה' קמכוין' לי' אפי' ליורשי' קאמר' דכי' משיר' גבי' דידיה' צצין' יפ' קמשייר' ותדע' דכ"ה"ג' מעליג' גמרא' צאידיך' פלוגת'א' דאצבר' אלעליתו' דרצנן' צצרי' דוק'א' קאמר' ורשצ"ג' ס' חתן' לו' את' דמיה' ופרכי' מהבוא' צצרת' דאמר' לאריסיה' וכי' לסוף' אח' מיער'א' דאמר' רבה' ה' לא' אלעריכה' לימ'א' רבה' כרשצ"ג' ומשני' הג' דלמרי' אפי' כרצנן' עיי' לא' אמרי' רצנן' בהם' אל' דלעזרה' קמכוין' אצל' הכ' משום' כרוח' הוא' וה' לא' אצני' ומזה' יש' ללמוד' לאידיך' דלי' ולא' ליורשי' דל' אמרו' רצנן' אל' דוק'א' צגט' משום' דלעזרה' קמכוין' אצל' צשאר' תנאי' דעלמ' אפשר' דתינ'א' ליה' צצרותה' דצריה' והדבר' לריך' הכרע'. וצתמוכר' את'